

**ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ**

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ**

***ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ***

ΑΘΗΝΑ

ΜΑΪΟΣ 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημείωμα του Προέδρου της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων	5
---	----------

Χρονοδιάγραμμα Προτεραιοτήτων	7
--------------------------------------	----------

ΕΝΟΤΗΤΑ: I. Αυτονομία

13

1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Ενίσχυση της αυτονομίας των σχολικών μονάδων. **15**
2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Ενίσχυση του ρόλου των Συλλόγων Διδασκόντων ή και των Σχολικών Συμβουλίων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων. **17**
3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας: αποτίμηση του έργου και της συνολικής λειτουργίας της με στόχο τη βελτίωση και όχι την επιβολή κυρώσεων. **18**

ΕΝΟΤΗΤΑ: II. Διδακτική/Μαθησιακή διαδικασία

21

1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Αναμόρφωση της ύλης στα σχολικά βιβλία, ανανέωση αρκετών σχολικών εγχειριδίων, μείωση της ύλης, ταύτιση της διδαχθείσας ύλης με την εξεταστέα ύλη. **23**
2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Ενθάρρυνση της αυτενέργειας από εκπαιδευτικούς και μαθητές **26**
3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Ένα σχολείο που έχει ως προσανατολισμό την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, των δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης. **27**
4. **ΠΡΟΤΑΣΗ 04:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών **29**
5. **ΠΡΟΤΑΣΗ 05:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της καλλιτεχνικής παιδείας **32**
6. **ΠΡΟΤΑΣΗ 06:** Αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη **35**
7. **ΠΡΟΤΑΣΗ 07:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της δημιουργικής χρήσης των νέων τεχνολογιών. **40**
8. **ΠΡΟΤΑΣΗ 08:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με βασικές αρχές διατροφής **45**
9. **ΠΡΟΤΑΣΗ 09:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της συμβουλευτικής και του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού **46**

- 10. ΠΡΟΤΑΣΗ 10:** Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της λειτουργίας των σχολικών βιβλιοθηκών **48**
- 11. ΠΡΟΤΑΣΗ 11:** Χώρος/Σχολείο **50**

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΙΙ. Εκπαίδευση /Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών **52**

1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Καθιέρωση πιστοποιητικού παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας στα ΑΕΙ για τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών. **54**
2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Συστηματική και διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών **58**

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙV.Οργάνωση, διοίκηση και οικονομικά της εκπαίδευσης **60**

1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης (υφιστάμενων και δυνητικών) σε θέματα διοίκησης **62**
2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Σταδιακή και γενναία αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης της εκπαίδευσης, η οποία για πολλές δεκαετίες παραμένει ο «φτωχός συγγενής» του προϋπολογισμού **64**
3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, ώστε η λειτουργία των σχολείων να μην εξαρτάται από έναν τόσο μεγάλο αριθμό αναπληρωτών εκπαιδευτικών (διορισμός μόνιμων εκπαιδευτικών, μετά από εκπόνηση μελέτης που θα καταγράφει με ορθολογικό τρόπο τις ανάγκες, αποτελεί αδήριτη αναγκαιότητα). **66**
4. **ΠΡΟΤΑΣΗ 04:** Ενίσχυση όλων εκείνων των δομών και δεικτών που θα μπορούν να παρακολουθούν την πορεία των μεταρρυθμίσεων σε όλες τις βαθμίδες και θα επισημαίνουν έγκαιρα τις δυσλειτουργίες **70**

ΕΝΟΤΗΤΑ: V.Τύποι σχολείων **72**

- **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Γενίκευση του Ολοήμερου Σχολείου **74**
- **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Αναβάθμιση του Λυκείου και λειτουργία του ως μιας αυτοτελούς βαθμίδας του εκπαιδευτικού συστήματος και όχι ως προθαλάμου ενός εξεταστικού κέντρου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Το Λύκειο πρέπει να ανακτήσει τον παιδευτικό του ρόλο, τον οποίο έχει απολέσει τα τελευταία χρόνια). **77**
- **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Διαμόρφωση μιας πολιτικής που σταδιακά θα περιορίζει τον ρόλο της παραπαιδείας που λειτουργεί απαξιωτικά ως προς το σύνολο του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ιδίως στο Λύκειο. (Αυτό πρέπει να γίνει χωρίς αφορισμούς, αναγνωρίζοντας τον ιδιόμορφο εκπαιδευτικό ρόλο των φροντιστηρίων στο παρελθόν αλλά και συμβάλλοντας στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στο σχολείο και τους λειτουργούς του). **80**
- **ΠΡΟΤΑΣΗ 04:** Διαμόρφωση νέου τρόπου εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με διαδικασίες που δεν θα εξαρτώνται αποκλειστικά από την απομνημόνευση και θα εγγυώνται ότι

οι μαθητές θα σπουδάζουν τα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν.

82

- **ΠΡΟΤΑΣΗ 05:** Ριζική αναβάθμιση της Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, επαναπροσδιορισμός των στόχων της, ανανέωση των προγραμμάτων σπουδών και ευρεία συζήτηση της σημασίας της, ώστε να πάψει η κοινωνία να υποτιμά την τεχνική εκπαίδευση **83**
- **ΠΡΟΤΑΣΗ 06:** Στήριξη του θεσμού των πειραματικών σχολείων και επέκτασή του ειδικά σε λιγότερο προνομιούχες περιοχές καθώς και στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση **86**
- **ΠΡΟΤΑΣΗ 07:** Δημόσια καταγραφή των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης και των τρόπων αντιμετώπισής τους **90**

ΕΝΟΤΗΤΑ: VI. Ειδική Αγωγή

92

1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Ανασχεδιασμός της ειδικής αγωγής με σκοπό τη μετάβαση σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα που θα διέπεται από τις αρχές της ένταξης και της παροχής ίσων ευκαιριών στη μάθηση, στον επαγγελματικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό τομέα για όλους τους μαθητές συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες . **94**

Σημείωμα του Προέδρου της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων

Η Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, μαζί με την Επιτροπή Διαλόγου και το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, συμμετείχε στον Εθνικό και Κοινωνικό Διάλογο για την Παιδεία. Το παρόν κείμενο είναι ένα τμήμα των πορισμάτων της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, και τα οποία αποτελούν μία σύνθεση των:

Α. Συνεδριάσεων της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τις 9/2 έως τις 17/3/2016 και στις οποίες κλήθηκαν η ΔΟΕ, ΟΛΜΕ, ΟΙΕΛΕ, ΕΛΜΕ Προτύπων & Πειραματικών Σχολείων, η Πανελλήνια Ένωση Σχολικών Συμβούλων, η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας, ΠΟΣΔΕΠ, ΟΣΕΠ-ΤΕΙ, η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών, το Προεδρείο της Συνόδου των Πρυτάνεων, το Προεδρείο των Προέδρων των ΤΕΙ, οι πρόεδροι Ερευνητικών Κέντρων, οι Μορφωτικοί Ακόλουθοι των χωρών της Ευρωζώνης και η πρώην Υπουργός Παιδείας κ. Μαριέττα Γιαννάκου. Υπομνήματα απέστειλαν οι πρώην Υπουργοί Παιδείας κ. Άννα Διαμαντοπούλου, κ. Γεράσιμος Αρσένης και ο κ. Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος.

Β. Απόψεων που έχουν εκφράσει εκπαιδευτικοί φορείς και εμπειρογνώμονες προφορικά ή μέσω υπομνημάτων.

Γ. Απόψεων που έχουν εκφραστεί σε επιστημονικές εργασίες.

Δ. Απόψεων που εξέφρασαν οι βουλευτές διαφορετικών κομμάτων σε δημόσιες και κατ'ιδίαν συζητήσεις.

Οι παρακάτω βασικές αρχές που συγκροτούν την παρούσα Έκθεση, διατυπώθηκαν από σχεδόν όλους όσοι πήραν μέρος στον Διάλογο:

1. Να συζητηθούν συστηματικά τα σοβαρά προβλήματα της Εκπαίδευσης με τους φορείς αλλά και με τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων.
2. Να αναγνωρισθούν ως καλές πρακτικές οι αξιολογες πρωτοβουλίες δασκάλων και καθηγητών, οι οποίοι παρά τις αντιξοότητες που δημιουργεί η οικονομική και ανθρωπιστική κρίση τα τελευταία χρόνια, υπερβαίνουν τις δυσκολίες και φροντίζουν να παρέχουν στους μαθητές την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση.
3. Να αξιοποιηθεί δημιουργικά η εμπειρία των διαλόγων που είχαν διεξαχθεί τα προηγούμενα χρόνια.
4. Να αξιοποιηθεί δημιουργικά η εμπειρία των Ευρωπαϊκών χωρών.
5. Να σχεδιαστεί ένα πλαίσιο ρεαλιστικών βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στοχεύσεων που θα αφορά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης

η υλοποίηση των οποίων θα υπερβαίνει τη θητεία μίας κυβέρνησης.

6. Οι προτάσεις να βασιστούν σε επιστημονικά τεκμηριωμένες θέσεις και να συνοπολογίζουν την μακρά εμπειρία πολλών εκπαιδευτικών.
7. Να επιτευχθούν ευρείες συναινέσεις ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα για το περιεχόμενο των ρυθμίσεων και τη διαδικασία εφαρμογής τους.

Οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση προέκυψαν από τις παραπάνω συζητήσεις και αρχές, και έτυχαν επεξεργασίας με βασικό κριτήριο το τι είδους πολίτες θέλουμε να έχουμε και κατά συνέπεια έχουν διαμορφώσει ένα πλαίσιο μεταρρυθμιστικής πολιτικής με στόχο η εκπαίδευση να συμβάλλει στη διαμόρφωση μορφωμένων νέων με δημοκρατικό ήθος και κριτική σκέψη.

Η Έκθεση αναλύσει τα προβλήματα που υπάρχουν, προτείνει συγκεκριμένες λύσεις και παρουσιάζει ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους σε **βραχυπρόθεσμες** (Ιούνιος 2016- Νοέμβριος 2016), **μεσοπρόθεσμες** (Δεκέμβριος 2016 - Μάιος 2018) και **μακροπρόθεσμες** (Ιούνιος 2018 – Μάιος 2022).

Ακολουθεί πρώτα μία συνοπτική παρουσίαση των βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ρυθμίσεων πριν την αναλυτική τους παρουσίαση.

Στην παρούσα Έκθεση δεν περιλαμβάνονται προτάσεις για τον Ενιαίο Χώρο Εκπαίδευσης και Έρευνας, και θα κατατεθούν σε επόμενη συνεδρίαση.

Ευχαριστώ την Δρ. Γεωργία Φέρμελη για την καθοριστική βοήθεια στη σύνταξη του κειμένου. Ευχαριστώ, επίσης, όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση του κειμένου και ειδικότερα τον Νικόλαο Γραμμένο, τη Μαρία Γελαστοπούλου, την Αναστασία Κότσιρα, την Ειρήνη Κυριακίδη, την Κλεοπάτρα Μουρσελά, την Αθηνά Νέλλα, τη Μαρία Νίκα, τον Γιάννη Ρουσάκη, τον Νεκτάριο Στελλάκη, την Παρασκευά Τρούκη, τον Νικόλα Τσαφταρίδη και την Αναστασία Χαρτοματσίδα.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής

Καθηγητής Κώστας Γαβρόγλου

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

• **ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ:** ΙΟΥΝΙΟΣ 2016- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016

1. Ενίσχυση της παιδαγωγικής αυτονομίας των σχολικών μονάδων.
2. Ενίσχυση του ρόλου των Συλλόγων Διδασκόντων ή και των Σχολικών Συμβουλίων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων.
3. Επαναπροσδιορισμός πλαισίου – νομοθεσία για την αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας.
4. Μείωση/αναδιαμόρφωση της ύλης των υπαρχόντων σχολικών εγχειριδίων.
5. Ενθάρρυνση της αυτενέργειας από εκπαιδευτικούς και μαθητές.
6. Υιοθέτηση ΠΕΑΠ Α΄ - Β΄ Δημοτικού.
7. Υιοθέτηση και αξιοποίηση του ΕΠΣ – ΞΓ για τη βασική εκπαίδευση.
8. Διαμόρφωση πρότασης για τις γλώσσες, τις ώρες διδασκαλίας, την αλληλουχία των γλωσσών και την οργάνωση του σχολικού Προγράμματος.
9. Καθιέρωση της πιστοποίησης της γλωσσομάθειας στο σχολείο – ΚΠΓ.
10. Εισαγωγή της διδασκαλίας αξιοποίησης των τεχνών στα Παιδαγωγικά Τμήματα.
11. Πρόβλεψη για τη διαμόρφωση μέσα στο σχολείο χώρου ειδικά διαμορφωμένου για τα μαθήματα τέχνης.
12. Εισαγωγή στο σχολικό πρόγραμμα και άλλων τεχνών, όπως θέατρο/οπτικοακουστική παιδεία, χορός, δημιουργική ανάγνωση, γραφή.
13. Ανάπτυξη «στρατηγικού εθνικού πλαισίου δράσης» για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για την προσεχή εικοσαετία.
14. Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της συμβουλευτικής και του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (ανάπτυξη Μητρώου ειδικών επιμορφωμένων

- συμβούλων – εκπαιδευτικών και διαμόρφωση δομών και συνεργειών).
15. Εφαρμογή του ενιαίου Προγράμματος Σπουδών Πληροφορικής από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού μέχρι και την τελευταία τάξη του Λυκείου.
  16. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών.
  17. Πιστοποίηση βασικών γνώσεων πληροφορικής στο σχολείο (Κρατικό Πιστοποιητικό βασικής Πληροφορικής).
  18. Διαμόρφωση προτάσεων και σχεδιασμός για την αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με βασικές αρχές διατροφής.
  19. Δημιουργία δικτύου βιβλιοθηκών και σύνδεσή του με όλα τα σχολεία της Ελλάδας, ώστε να ενισχυθεί το περιβάλλον της ψηφιακής μάθησης.
  20. Δημιουργία ομάδας εργασίας που θα ασχολείται με την ενίσχυση και τη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών.
  21. Επέκταση του θεσμού των βιβλιοθηκών και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
  22. Άμεση διερεύνηση της δυνατότητας υλοποίησης σχετικών δράσεων σε συνεργασία με το ΙΝ.ΕΠ. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.
  23. Συνεργασία με αρμόδια Διαχειριστική Αρχή για τη διερεύνηση δυνατότητας ένταξης σχετικών δράσεων στο Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020.
  24. Γενίκευση του ολοήμερου σχολείου.
  25. Αναδιαμόρφωση της ύλης σε σχέση με τα Προγράμματα Σπουδών.

<p>• ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ: ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016 - ΜΑΪΟΣ 2018</p>
--

1. Ενίσχυση της διοικητικής αυτονομίας των σχολικών μονάδων.
2. Ενημέρωση - επιμόρφωση εκπαιδευτών.
3. Υλοποίηση διαδικασιών αξιολόγησης της σχολικής μονάδας.
4. Αξιολόγηση της υλοποίησης της πρώτης φάσης.
5. Ανανέωση – ριζική αναμόρφωση σχολικών εγχειριδίων.
6. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών με βιωματικές μεθόδους.
7. Εκπόνηση ΕΠΣ – ΞΓ για το Λύκειο – εκπόνηση σχολικών εγχειριδίων για τα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά.
8. Υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσα από σύνολο δράσεων.
9. Δημιουργία πιλοτικού προγράμματος σε σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις οποίες τα Καλλιτεχνικά Μαθήματα θα διδάσκονται

περισσότερες ώρες από τις προβλεπόμενες και επιπλέον θα ενταχθούν στο σχολικό πρόγραμμα και άλλες Τέχνες, όπως θέατρο / πολυμέσα, οπτικοακουστική έκφραση, χορό, δημιουργική ανάγνωση/γραφή.

10. Ενίσχυση δομής στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων που θα υποστηρίζει την καλλιτεχνική παιδεία στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
11. Ίδρυση καλλιτεχνικών σχολείων και σε περιοχές μη προνομιούχες.
12. Υψηλής ποιότητας δικτυακή υποδομή στα σχολεία.
13. Εφαρμογή της πλήρους αναβάθμισης σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με βασικές αρχές διατροφής.
14. Αναβάθμιση των υπαρχόντων βιβλιοθηκών και άνοιγμα στην τοπική κοινωνία.
15. Θεσμοθέτηση φοίτησης σε προγράμματα που χορηγούν Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας στους υποψήφιους Εκπαιδευτικούς.
16. Η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών αποτελεί προτεραιότητα και διαρκή ανάγκη, η οποία πρέπει να ενταχθεί σε ένα «εθνικό σύστημα διαρκούς επιμόρφωσης».
17. Πρόταση χρηματοδότησης για επιμόρφωση από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους με προτεραιότητα στα τρέχοντα προγράμματα ΕΣΠΑ.
18. Σχεδιασμός της Επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης (υφισταμένων και δυνητικών) σε θέματα διοίκησης.
19. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα νέα Προγράμματα Σπουδών και τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις.
20. Ενίσχυση των εκπαιδευτικών των Λυκείων με επιμόρφωση.
21. Διαμόρφωση νέου συστήματος εισαγωγής, αρχικά με χρήση των συμπερασμάτων του εθνικού και κοινωνικού διαλόγου.
22. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση στοχευμένων και άρτιων προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών των ΕΠΑ.Λ.
23. Η στήριξη του θεσμού της Μαθητείας, μέσα από Προγραμματικές Συμφωνίες του ΥΠΠΕΘ και των συναρμόδιων υπηρεσιών με φορείς (επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια), που θα αναλάβουν με υπευθυνότητα να προσφέρουν θέσεις Μαθητείας σε αποφοίτους των ΕΠΑ.Λ.
24. Η επικοινωνιακή ανάδειξη του εκπαιδευτικού έργου που επιτελείται στα ΕΠΑ.Λ., μέσω συστηματοποίησης και οργάνωσης διαδικασιών ενημέρωσης των μαθητών της Γ΄ Γυμνασίου καθώς και δημιουργίας σχετικού αποθετηρίου καλών πρακτικών.
25. Διαμόρφωση Πρότασης για Πειραματικά Επαγγελματικά Λύκεια.
26. Διαμόρφωση Πρότασης για Πειραματικά Σχολεία σε αποκεντρωμένες και λιγότερο προνομιούχες περιοχές.
27. Πιλοτική λειτουργία των νέων πειραματικών σχολείων.

28. Επαναφορά της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών για το τουρκόφωνο πρόγραμμα των μειονοτικών σχολείων στο ΑΠΘ με τη δημιουργία Τομέα Μειονοτικής Εκπαίδευσης στο ΠΤΔΕ του ΑΠΘ.
29. Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας δημόσιου πειραματικού δίγλωσσου δημοτικού και γυμνασίου, που θα ακολουθεί τις σύγχρονες αρχές της δίγλωσσης εκπαίδευσης και θα εισάγει στοιχεία διαπολιτισμικής προσέγγισης, καθώς θα απευθύνεται τόσο σε παιδιά της μειονότητας όσο και της πλειονότητας.
30. Επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών καθώς και των στελεχών εκπαίδευσης σε ζητήματα αναπηρίας, ενταξιακής εκπαίδευσης και συνεργατικών πρακτικών στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής προσέγγισης, καθώς και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και όλων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία σε θέματα αποδοχής της διαφορετικότητας με την υλοποίηση κατάλληλων ενημερωτικών, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
31. Επιλογή Σχολικών Συμβούλων με προσόντα και γνώσεις σε θέματα ΕΑΕ. Επιλογή εκπαιδευτικών Προσχολικής εκπαίδευσης και όχι Δημοτικής σε θέσεις Σχολικών Συμβούλων ΕΑΕ στο νηπιαγωγείο.
32. Θεσμοθέτηση κανονισμού λειτουργίας των ΣΜΕΑΕ, Τ.Ε., ΕΔΕΑΥ, ΚΕΔΔΥ, κ.ά. καθώς και των καθηκόντων των εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων που εργάζονται στις δομές ΕΑΕ, καθώς επίσης και των Σχολικών Συμβούλων με στόχο τον αναπροσδιορισμό των ρόλων των δύο (2) εκπαιδευτικών (ένας/μία γενικής και ένας/μία ειδικής) στην τάξη και την ανάπτυξη συνεργατικών πρακτικών.
33. Διεπιστημονική προσέγγιση της ενταξιακής εκπαίδευσης σε συνεργατικό πλαίσιο (συνεργασία ειδικών επιστημόνων, ΚΕΔΔΥ, ΕΔΕΑΥ, κ.ά.).

• **ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ: ΙΟΥΝΙΟΣ 2018 – ΜΑΪΟΣ 2022**

1. Διοικητική αυτονομία των σχολικών μονάδων.
2. Σταθερή και επαναλαμβανόμενη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
3. Σταδιακή κτιριακή αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του σχολικού εξοπλισμού, και της σχολικής μονάδας.
4. Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες με την υποστήριξη των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων και των ΚΠΕ ώστε να καταστεί ικανό το σχολείο να λειτουργήσει ως φορέας περιβαλλοντικής και κοινωνικής αλλαγής.
5. Ανάδειξη καλών πρακτικών των σχολείων.
6. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών της εκπαίδευσης σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ)/ Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ).

7. Ενίσχυση της δικτύωσης των σχολείων σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.
8. Αναζήτηση οικονομικών πόρων (π.χ. μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων).
9. Επικαιροποίηση της τεχνικής μελέτης της ΚτΥπ ΑΕ.
10. Διαμόρφωση ενιαίας πρότασης με τη συμβολή των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την καθιέρωση πιστοποιητικού παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας στα ΑΕΙ για τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών.
11. Υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων βάσει σχεδιασμού.
12. Σταδιακή και γενναία αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης της εκπαίδευσης, η οποία για πολλές δεκαετίες παραμένει ο «φτωχός συγγενής» του προϋπολογισμού {Πλήρης αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της εκπαίδευσης (ανθρώπινων, υλικοτεχνικών και χρηματικών)./ Εξάλειψη κάθε πιθανού πεδίου σπατάλης./Πλήρης αξιοποίηση κάθε πιθανής πρόσθετης, πέραν της κρατικής, χρηματοδότησης, η οποία δεν θίγει τον δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης).
13. Αξιόπιστη και έγκυρη ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό δυναμικό.
14. Έγκαιρη ολοκλήρωση του συνόλου των υπηρεσιακών μεταβολών (μεταθέσεις και αποσπάσεις) των μονίμων εκπαιδευτικών, βάσει των ανωτέρω.
15. Έγκαιρος επανυπολογισμός και επικαιροποίηση δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος σχετικά με τα οργανικά και λειτουργικά κενά και προσδιορισμός του βέλτιστου δυνατού τρόπου κάλυψης των αναγκών με αναπληρωτές (ή και μόνιμους εφόσον είναι δημοσιονομικά εφικτό) εκπαιδευτικούς βάσει των διαθέσιμων πόρων/ πιστώσεων.
16. Οργάνωση και σχεδιασμός για την ενίσχυση όλων των δομών και δεικτών που θα μπορούν να παρακολουθούν την πορεία των μεταρρυθμίσεων σε όλες τις βαθμίδες και θα επισημαίνουν έγκαιρα τις δυσλειτουργίες.
17. Θέσπιση νέου συστήματος εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση που να αποδεσμεύει το Λύκειο από τις εξετάσεις εισαγωγής.
18. Επέκταση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και πρόσθετης στήριξης για μαθητές με μαθησιακά προβλήματα και χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο, καθώς και για μαθητές που δεν έχουν μητρική γλώσσα την ελληνική.
19. Ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στο σχολείο και τους λειτουργούς του.
20. Υλοποίηση νέου τρόπου εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με διαδικασίες που δεν θα εξαρτώνται αποκλειστικά από την απομνημόνευση και θα εγγυώνται ότι οι μαθητές θα σπουδάζουν τα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν.
21. Η σύνδεση της Τεχνικής Εκπαίδευσης με τις μακροπρόθεσμες προοπτικές και επιλογές στρατηγικού σχεδιασμού της εθνικής οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής.
22. Η επιστημονική και διοικητική στήριξη και στελέχωση των υπηρεσιών που διαδραματίζουν μείζονα ρόλο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ΥΠΠΕΘ, αρμόδιες υπηρεσίες των κατά τόπους

Περιφερειακών Διευθύνσεων και των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης).

23. Επέκταση του θεσμού των Πειραματικών Σχολείων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε όλη την ελληνική επικράτεια.
24. Πρόσληψη δεύτερου νηπιαγωγού στο δημόσιο νηπιαγωγείο με κριτήριο την εντοπιότητα ώστε να μπορεί να υποστηρίξει εκπαιδευτικά μαθητές τουρκόφωνους, πομακόφωνους ή ομιλούντες ρομανί.
25. Θεσμοθέτηση και υλοποίηση προγραμμάτων πρώιμης/έγκαιρης παρέμβασης, πριν το νηπιαγωγείο, η οποία απαιτεί συνδεσιμότητα υπηρεσιών κοντά στον πολίτη και την οικογένεια. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΙΑ1-2 ΕΤΗ.
26. Σχεδιασμός νέων κοινών Προγραμμάτων Σπουδών με δυνατότητα διαφοροποίησης, τα οποία θα βασίζονται τόσο στην εξατομικευμένη, μαθητοκεντρική εκπαίδευση, όσο και στον καθολικό σχεδιασμό για τη μάθηση.
27. Στελέχωση των Τ.Ε. αλλά και όλων των δομών ΕΑΕ με μόνιμους εκπαιδευτικούς και Βελτίωση της **λειτουργίας των τμημάτων ένταξης (Τ.Ε.)** εντός της γενικής τάξης (και όχι σε ακατάλληλους ή και βοηθητικούς ξεχωριστούς χώρους, όπως συμβαίνει σε πολλά σχολεία) με την παρουσία δύο (2) εκπαιδευτικών (ένας/μία γενικής και ένας/μία ειδικής αγωγής) και την αύξηση των Τ.Ε. στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
28. Διασφάλιση της **προσβασιμότητας** σε επίπεδο χώρου (σχεδιασμός και διαμόρφωση ελκυστικών, λειτουργικών και εργονομικών χώρων), Π.Σ., μέσων και υλικών, παροχής υποστηρικτικών τεχνολογιών και εναλλακτικών συστημάτων επικοινωνίας, δίγλωσση εκπαίδευση με τη χρήση της νοηματικής στη περίπτωση των κωφών και την αξιοποίηση της Braille για τυφλούς μαθητές κ.ά.

ΕΝΟΤΗΤΑ:Ι.Αυτονομία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ** (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)
  1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Ενίσχυση της αυτονομίας των σχολικών μονάδων.
  2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Ενίσχυση του ρόλου των Συλλόγων Διδασκόντων ή και των Σχολικών Συμβουλίων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων.
  3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας: αποτίμηση του έργου και της συνολικής λειτουργίας της με στόχο τη βελτίωση και όχι την επιβολή κυρώσεων.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ: **I. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ**

		ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ																								
		ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ				ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ								ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ												
		ΧΡΟΝΟΣ ΝΟΜΟΣ/Υ ΠΟΛΥ/ΓΓ ΑΥΧ	M3	M6	M9	M12	M15	M18	M21	M24	M27	M30	M33	M36	M39	M42	M45	M48	M51	M54	M57	M60	M63	M66	M69	M72
ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ	Προτεραιότητες																									
	1.1. Παيدαγωγική αυτονομία	N		X																						
	1.2. Διοικητική αυτονομία	N						X																		
	2. Επίσηση του ρόλου των Συλλόγων Διδασκόντων ή και των Σχολικών Συμβουλίων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων	N	X	X																						
	3. Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας*																									
	3.1. Επαναπροσδιορισμός πλαισίου-Νομοθεσία	N	X	X																						
	3.2. Ενημέρωση - Επιδόσεις Εκπ/δων	ΥΑ			X																					
	3.3. Υλοποίηση διαδικασιών	ΥΑ				X																				
	3.4. Αξιολόγηση της υλοποίησης	ΥΑ																			X					
* Διευκρινήσεις:																										
ΣΧΟΛΙΑ:																										
* Αυτο-αξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Επαναπροσδιορισμός του υπάρχοντος πλαισίου, το οποίο προέκυψε από την πλαισιωτική εφαρμογή του προγράμματος στα σχολεία.																										

Α. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

- **ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ:** ΙΟΥΝΙΟΣ 2016- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016
- **ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ:** ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016 - ΜΑΪΟΣ 2018
- **ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ:** ΙΟΥΝΙΟΣ 2018 – ΜΑΪΟΣ 2022

Β. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ:

- **Β:** ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ
- **ΜΣ:** ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ
- **ΜΚ:** ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ

I. Αυτονομία

ΠΡΟΤΑΣΗ01: Ενίσχυση της αυτονομίας των σχολικών μονάδων

<p>1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/ έννοιας</p>	<p>Η τελευταία εικοσαετία σηματοδεύτηκε από μεγάλες αλλαγές στον τομέα των αρμοδιοτήτων των εκπαιδευτικών στη μεγάλη πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών. Οι αλλαγές αυτές οδήγησαν σε μία διερεύνηση εκπαιδευτικών πολιτικών οι οποίες ευνοούσαν την ενίσχυση της αυτονομίας στις σχολικές μονάδες. Η αυτονομία αυτή διαρθρώνεται στους εξής τομείς: α. Παιδαγωγική/ διδακτική αυτονομία, β. Διοικητική αυτονομία, και γ. Οικονομική αυτονομία.</p> <p>Η παιδαγωγική αυτονομία αφορά τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εκπαιδευτικών στα προγράμματα σπουδών, στις διδακτικές μεθόδους, στην επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού, την επιλογή του τρόπου αξιολόγησης των μαθητών, κ.λπ.</p> <p>Η διοικητική αυτονομία, σχετίζεται με την έννοια της αποκέντρωσης, όπου οι διαφορετικές εκπαιδευτικές <i>περιφέρειες</i> έχουν την υποχρέωση να προσαρμόσουν, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ανάλογα με το επίπεδο αυτονομίας που τους προσφέρεται, τις βασικές εκπαιδευτικές πολιτικές οι οποίες εκπορεύονται από το Υπουργείο Παιδείας.</p> <p>Η οικονομική αυτονομία, αναφέρεται στη δυνατότητα που δίνεται στη σχολική μονάδα να διαχειριστεί τους πόρους της ή να αναζητήσει πρόσθετους.</p> <p>Ο βαθμός και τα σημεία έμφασης της αυτονομίας του εκπαιδευτικού συστήματος καθορίζονται από την εκπαιδευτική πολιτική της κάθε χώρας.</p>
<p>2. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Η έννοια της αυτονομίας της σχολικής μονάδας αποτελεί βασική αρχή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Προσδιορίζεται με βάση τις τρέχουσες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και στόχος της είναι να βελτιώσει -μέσω ευρείας κοινωνικής συναίνεσης -την ποιότητα της δημόσιας εκπαίδευσης.</p> <p>Τα κύρια χαρακτηριστικά της αυτονομίας της σχολικής μονάδας είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξωστρέφεια. Σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία. Δηλαδή, ένα σχολείο που είναι ευαίσθητο στις υφιστάμενες παγκόσμιες, εθνικές και τοπικές κοινωνικές συνθήκες, υψώνοντας τη φωνή του ενάντια στα φαινόμενα του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του κοινωνικού αποκλεισμού. • Συnergασία. Συnergατικό σχολείο. Μια αυτόνομη σχολική μονάδα πρέπει να είναι ανοιχτή στην κοινωνία και να συnergάζεται με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία δημιουργώντας ένα δίκτυο υποστήριξης, τόσο μεταξύ σχολείων όσο και μεταξύ σχολείου και κοινωνίας. • Ευελιξία. Η σχολική μονάδα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού της, προσφέροντας διαφοροποιημένη εκπαίδευση, έτσι ώστε κάθε μαθητής να λαμβάνει τα απαραίτητα σε αυτόν εφόδια, προκειμένου να ακυρωθούν οι όποιες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες. • Διαφορετικότητα. Προσαρμογή των εκπαιδευτικών στόχων στις ανάγκες των μαθητών και ενίσχυση των αδύναμων μαθητών όπου χρειάζεται, ούτως ώστε να επιτύχουν υψηλούς εκπαιδευτικούς στόχους. • Συμπεριληπτική εκπαίδευση. Πρόκειται για ένα επιπλέον χαρακτηριστικό της αυτόνομης σχολικής μονάδας, το οποίο έχει ως στόχο να εξασφαλιστεί η κοινωνική δικαιοσύνη και η μείωση των εκπαιδευτικών / κοινωνικών ανισοτήτων.

	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτονομία στην αξιολόγηση των μαθητών. Η διάσταση αυτή είναι ζωτικής σημασίας, διότι καταπολεμά την παραπαιδεία και παίζει αποφασιστικό ρόλο στην απόδοση και την επιτυχία των μαθητών • Δημοκρατικό πλαίσιο διαδικασιών και λειτουργίας. Η αυτόνομη σχολική μονάδα, πρέπει να δίνει έμφαση στις οριζόντιες συνεργασίες, ενισχύοντας τον ρόλο των μαθητικών συμβουλίων, του συλλόγου διδασκόντων, του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων και όλων των θεσμικών παραγόντων οι οποίοι συνεργάζονται με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<ul style="list-style-type: none"> • Η αυτονομία της σχολικής μονάδας αποτελεί κεντρική πολιτική επιλογή. Επειδή αλλάζει το προφίλ των καθηκόντων, των αρμοδιοτήτων, των ευθυνών και των υποχρεώσεων όλων των συμβαλλομένων, θα πρέπει να ενισχυθεί τόσο με την κατάλληλη επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς-ώστε να αισθάνονται ικανοί να αντεπεξέλθουν στις σύγχρονες παιδαγωγικές και κοινωνικές απαιτήσεις-όσο και με ένα ευρύτερο κοινωνικό συμβόλαιο εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ κοινωνίας και φορέων εκπαίδευσης, το οποίο και θα αποτελεί προϊόν πρότερης κοινωνικής διαβούλευσης. • Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών εκπαίδευσης. • Δικτύωση σχολείων μεταξύ τους και άνοιγμα στην τοπική κοινωνία.
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	<p>1.1.Παιδαγωγική αυτονομία./ [B]</p> <p>1.2.Διοικητική αυτονομία./ [MK]</p>

I. Αυτονομία

ΠΡΟΤΑΣΗ02: Ενίσχυση του ρόλου των Συλλόγων Διδασκόντων ή και των Σχολικών Συμβουλίων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων

1.Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/ έννοιας	Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του διδακτικού προσωπικού και του Συλλόγου Διδασκόντων περιγράφονται στο ΦΕΚ 1340/2002 - Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2.Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	Οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι είναι και οι κύριοι αρμόδιοι να γνωρίζουν τις ανάγκες της σχολικής τους μονάδας, με την ενίσχυση του ρόλου τους μέσω των αρμοδιοτήτων του Συλλόγου Διδασκόντων/Σχολικών Συμβουλίων, αποκτούν μεγαλύτερη συμμετοχή στο εκπαιδευτικό γίνεσθαι, ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους και δημιουργούν σχέσεις εμπιστοσύνης και συνεργασίας τόσο με τους μαθητές τους όσο και μεταξύ τους αλλά και με τους γονείς.
3.Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<p>Η ενίσχυση του ρόλου του Συλλόγου Διδασκόντων συνδέεται άμεσα με το ζήτημα της σχολικής αυτονομίας. Θα πρέπει λοιπόν η όποια απόφαση να εντάσσεται σε έναν ευρύτερο σχεδιασμό προς αυτή την κατεύθυνση.</p> <p>Θα πρέπει να υπάρξει επικαιροποιημένο θεσμικό πλαίσιο το οποίο να υποστηρίζει τον ενισχυμένο ρόλο του συλλόγου διδασκόντων.</p> <p>Θα πρέπει να ενισχυθεί, ενδεχομένως και με την αντίστοιχη επιμόρφωση, το κλίμα ομαδικότητας και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών.</p>
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	2.1. Ενίσχυση του ρόλου των Συλλόγων Διδασκόντων ή και των Σχολικών Συμβουλίων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων./ [B]

I. Αυτονομία

ΠΡΟΤΑΣΗ03: Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας: αποτίμηση του έργου και της συνολικής λειτουργίας της με στόχο τη βελτίωση και όχι την επιβολή κυρώσεων.

<p>1.Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/ έννοιας</p>	<p>Προτείνεται η εισαγωγή συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης (αυτοαξιολόγησης) της σχολικής μονάδας με διαμορφωτικό, αναπτυξιακό και παιδαγωγικό χαρακτήρα. Ως τέτοιο, δεν θα επικεντρώνεται στον έλεγχο και τη βαθμολόγηση της απόδοσης των επιμέρους παραγόντων της σχολικής μονάδας αλλά θα λειτουργεί στο πλαίσιο μιας συνεχούς διαδικασίας βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου. Συγκεκριμένα, προτείνεται η υιοθέτηση ενός δημοκρατικού - συμμετοχικού μοντέλου αξιολόγησης, το οποίο θα στηρίζεται στην ανάπτυξη συνεργατικών διαδικασιών για την αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Στο πλαίσιο αυτό, η ευθύνη για την υλοποίηση των διαδικασιών, τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων/πληροφοριών αλλά και τη χρήση των αποτελεσμάτων της για τους σκοπούς της βελτίωσης ανήκει αποκλειστικά στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τη συνεχή και συστηματική συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία της σχολικής μονάδας, • την ανάλυση και αποτίμηση όλων των παραμέτρων του εκπαιδευτικού έργου με σκοπό τον καλύτερο προγραμματισμό και την τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων στο επίπεδο της σχολικής μονάδας, • τον εντοπισμό των σημείων που χρήζουν βελτίωσης αλλά και εκείνων που λειτουργούν αποτελεσματικά ώστε να αποτελέσουν παραδείγματα καλής πρακτικής για άλλα σχολεία. <p>Βασικά στοιχεία ενός τέτοιου συστήματος είναι η αποκέντρωση, η δημοκρατικότητα, η συμμετοχικότητα, η διαφάνεια, η εμπιστοσύνη, καθώς και η επιστημονικότητα, η αξιοπιστία και εγκυρότητα των διαδικασιών.</p>
<p>2.Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Η εσωτερική αξιολόγηση (αυτοαξιολόγηση) των σχολικών μονάδων αποτελεί τάση και πρακτική που αναγνωρίζεται όλο και ευρύτερα πλέον διεθνώς, ως απαραίτητο συστατικό για τη διασφάλιση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου. Το σύστημα αυτό, ενταγμένο στο ευρύτερο πλαίσιο αυτονομίας της σχολικής μονάδας, θα συμβάλει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στη διαρκή, έγκυρη και τεκμηριωμένη ανατροφοδότηση της σχολικής μονάδας για την ποιότητα του επιτελούμενου εκπαιδευτικού έργου, • στην επισήμανση των αδυναμιών της λειτουργίας της σχολικής μονάδας με σκοπό τον καθορισμό των απαιτούμενων παρεμβάσεων, με βάση τις κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές διαφορές, τις τοπικές ιδιαιτερότητες, τα χαρακτηριστικά του μαθητικού δυναμικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού, τα μέσα, τις υποδομές κ.ά.,

	<ul style="list-style-type: none"> • στην αποκέντρωση του υφιστάμενου συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος, και στην αρτιότερη οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης μέσα από την προώθηση δημοκρατικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων, • στην καλλιέργεια της συμμετοχικής ευθύνης και στην παρακίνηση όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων για την κοινή ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης, την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών, την ενίσχυση της ισότητας και την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων κ.λπ., • στη βελτίωση της σχολικής ζωής και των μαθησιακών αποτελεσμάτων ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας, • στην υποστήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας τους μέσω εστιασμένης επιμόρφωσης ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των ιδίων αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σχολικής τους μονάδας, • στη βελτίωση όλων των σχολείων της χώρας μέσω της διάχυσης καλών πρακτικών, • στη διαμόρφωση κουλτούρας αξιολόγησης στα σχολεία, • στη διαρκή, τεκμηριωμένη και έγκυρη ενημέρωση της κοινωνίας σχετικά με την ποιότητα του επιτελούμενου έργου.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/ υλοποίησης	<p>Απαραίτητες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική εισαγωγή και εφαρμογή των παραπάνω συστημάτων αξιολόγησης είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • η διασφάλιση ότι το σύστημα αξιολόγησης δεν θα έχει χαρακτήρα ελεγκτικό ή τιμωρητικό, • η έμφαση στη διαμορφωτική και ανατροφοδοτική αξιοποίηση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης από την ίδια τη σχολική μονάδα, • η εξασφάλιση της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας με σκοπό την ενεργό εμπλοκή όλων των μελών στη διαδικασία ώστε να υπάρχει αίσθημα συνευθύνης, • η σαφής περιγραφή του συστήματος, των δομών, των διαδικασιών, των κριτηρίων και των εργαλείων του, καθώς και ο ξεκάθαρος καθορισμός των σκοπών και της χρήσης των αποτελεσμάτων του, • η διασφάλιση της συνέπειας και της συμβατότητας του συστήματος με το ευρύτερο σύστημα αξιολόγησης της εκπαίδευσης, • η διασφάλιση της τήρησης σαφώς προκαθορισμένων αρχών κατά την εφαρμογή της ως βάση ανάπτυξης της εμπιστοσύνης μεταξύ Πολιτείας, επαγγελματιών και κοινωνίας, • η υποστήριξη των σχολικών μονάδων για την εφαρμογή της διαδικασίας με τα απαραίτητα εργαλεία, μέσα κ.λπ. • η αξιοποίηση των όποιων αξιολογικών προτάσεων έχουν κατατεθεί στο παρελθόν καθώς και της εμπειρίας από ανάλογες πρακτικές στη χώρα μας ή εκτός αυτής, • η πρόβλεψη και εφαρμογή δομών και διαδικασιών διαρκούς έγκυρης και αξιόπιστης μετα-αξιολόγησης του συστήματος, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα για συνεχή παρακολούθηση, αποτίμηση και βελτίωσή του.

Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	3.1.Επαναπροσδιορισμός πλαισίου-Νομοθεσία./ [Β] 3.2.Ενημέρωση - Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών./ [ΜΣ] 3.3.Υλοποίηση διαδικασιών./ [ΜΣ] 3.4.Αξιολόγηση 1ης υλοποίησης./ [ΜΣ]
--	--

II. Διδακτική/Μαθησιακή διαδικασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)**
- 1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Αναμόρφωση της ύλης στα σχολικά βιβλία, ανανέωση αρκετών σχολικών εγχειριδίων, μείωση της ύλης, ταύτιση της διδαχθείσας ύλης με την εξεταστέα ύλη.
- 2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Ενθάρρυνση της αυτενέργειας από εκπαιδευτικούς και μαθητές
- 3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Ένα σχολείο που έχει ως προσανατολισμό την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, των δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης.
- 4. **ΠΡΟΤΑΣΗ 04:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών
- 5. **ΠΡΟΤΑΣΗ 05:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της καλλιτεχνικής παιδείας
- 6. **ΠΡΟΤΑΣΗ 06:** Αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη
- 7. **ΠΡΟΤΑΣΗ 07:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της δημιουργικής χρήσης των νέων τεχνολογιών.
- 8. **ΠΡΟΤΑΣΗ 08:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με βασικές αρχές διατροφής
- 9. **ΠΡΟΤΑΣΗ 09:** Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της συμβουλευτικής και του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού
- 10. **ΠΡΟΤΑΣΗ 10:** Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της λειτουργίας των σχολικών βιβλιοθηκών
- 11. **ΠΡΟΤΑΣΗ 11:** Χώρος/Σχολείο

II. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ/ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ 01: Αναμόρφωση της ύλης στα σχολικά βιβλία, ανανέωση αρκετών σχολικών εγχειριδίων, μείωση της ύλης, ταύτιση της διδακτέας ύλης με την εξεταστέα ύλη.

<p>1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Η διδακτέα ύλη, όπως αποτυπώνεται σήμερα στα σχολικά εγχειρίδια πολλών μαθημάτων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, είναι υπερβολική σε έκταση ως προς το διαθέσιμο σχολικό χρόνο, με περιεχόμενο κάποιες φορές δυσνόητο για μαθητές συγκεκριμένων ηλικιών, με επικαλύψεις και περιττές επαναλήψεις εννοιών από τάξη σε τάξη, ενώ παρατηρούνται αναντιστοιχίες με τα νέα Προγράμματα Σπουδών. Στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (πλην της Γ' Λυκείου), προβλέπεται διαφοροποίηση μεταξύ της διδακτέας και της εξεταστέας ύλης (εξεταστέα 75% της διδακτέας).</p> <p>Στο πλαίσιο της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας και σε σχέση με τα νέα Προγράμματα Σπουδών, κρίνεται σκόπιμη η επαναθεώρηση του περιεχομένου των υπάρχοντων σχολικών εγχειριδίων, προκειμένου να υλοποιηθεί η αναγκαία αναδιαμόρφωση/μείωση της ύλης, η ανανέωση των βιβλίων εκείνων τα οποία απαιτούν ριζική αναμόρφωση καθώς και η μείωση της διδακτέας ύλης και η ταύτισή της με την εξεταστέα ύλη.</p> <p>Η όποια αναδιοργάνωση του περιεχομένου της ύλης των σχολικών εγχειριδίων θα πρέπει να στοχεύει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στην ελαχιστοποίηση των επαναλήψεων εννοιών. • Στην αφαίρεση εννοιών με δυσνόητο περιεχόμενο για μαθητές των συγκεκριμένων ηλικιών. • Στον περιορισμό της υπερβολικής, σε έκταση, ύλης. • Στην εξοικονόμηση χρόνου για εκπόνηση σχεδίων εργασίας από τους μαθητές. • Στην εξοικονόμηση χρόνου ώστε οι μαθητές να επεξεργάζονται αποτελεσματικότερα τα δεδομένα του μαθήματος και να εκφράζουν τις απόψεις τους.
<p>2. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Οι εξαντλητικοί ρυθμοί διδασκαλίας και μάθησης που επιβάλλονται σήμερα για την κάλυψη της υπερφορτωμένης ύλης των σχολικών εγχειριδίων δεν επιτρέπουν τη σε βάθος προσέγγιση της σχολικής γνώσης, την ουσιαστική εμπέδωσή της αλλά και την ανάπτυξη της διδακτικής μεθοδολογίας που απαιτείται για την επίτευξη των διδακτικών στόχων κάθε γνωστικού αντικείμενου και την εφαρμογή των σύγχρονων παιδαγωγικών αρχών της σχολικής εκπαίδευσης (διαφοροποιημένη διδασκαλία, βιωματική/ανακαλυπτική/διερευνητική μάθηση, διεπιστημονική διδασκαλία, συνεργατική/συλλογική μαθησιακή διαδικασία κ.λπ.). Ως αποτέλεσμα, η εκπαιδευτική διαδικασία μετατρέπεται από διαδικασία αποδοχής, ενθάρρυνσης, πειραματισμού και συμπερίληψης σε διαδικασία που προκαλεί «άγχος» και υπερβολική κούραση στον μαθητή αλλά και συνεπαγόμενη επιβάρυνση στην οικογένειά του. Σημαντικές είναι τέλος οι επιπτώσεις της υπερφορτωμένης ύλης των σχολικών εγχειριδίων στην ενίσχυση της</p>

	<p>παραπαιδείας.</p> <p>Ως εκ τούτου και μέχρι να καταστεί δυνατόν να γραφούν νέα βιβλία, ο εξορθολογισμός της ύλης των σχολικών εγχειριδίων για την απαραίτητη μείωση/αναδιαμόρφωση της ύλης των σχολικών εγχειριδίων, την πλήρη ανανέωση όσων σχολικών εγχειριδίων κριθεί απαραίτητο και τη σύγκλιση των όσων μπορούν να διδαχθούν στη σχολική αίθουσα ως εξεταστέα και διδακτέα ύλη, προκύπτει ως αναγκαία παρέμβαση.</p>
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Το πλαίσιο αναφοράς για τον καθορισμό της διδακτέας ύλης στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα αποτελεί κάθε φορά το αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών. Το Πρόγραμμα Σπουδών του κάθε γνωστικού αντικείμενου καθορίζει τους στόχους διδασκαλίας ενός γνωστικού αντικείμενου, περιεχόμενο και δραστηριότητες που προτείνονται προς διδασκαλία για την επίτευξη των στόχων, μεθόδους αξιολόγησης και εκπαιδευτικό υλικό. Με βάση το εκάστοτε εν ισχύ Πρόγραμμα Σπουδών για το κάθε γνωστικό αντικείμενο γράφονται αντίστοιχα σχολικά εγχειρίδια. Συνεπώς, η διατύπωση πρότασης για τον εξορθολογισμό και τη μείωση της ύλης των σχολικών εγχειριδίων θα πρέπει να έχει καταρχήν ως πλαίσιο αναφοράς το Πρόγραμμα Σπουδών.</p> <p>Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της Πράξης του Νέου Σχολείου, έχει ολοκληρωθεί η εκπόνηση Νέων Προγραμμάτων Σπουδών για όλα τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εκκρεμεί η ολοκλήρωση της διαδικασίας θεσμοθέτησής τους προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν ως πλαίσιο αναφοράς για τη συγκρότηση πρότασης σχετικά με τον εξορθολογισμό της ύλης των σχολικών εγχειριδίων.</p> <p>Επίσης, στο πλαίσιο της ως άνω Πράξης, τα υπάρχοντα σχολικά εγχειρίδια της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν αξιολογηθεί ως προς τη συμβατότητά τους με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών και έχουν διατυπωθεί συγκεκριμένες προτάσεις αναμόρφωσής τους, οι οποίες θα πρέπει να αξιοποιηθούν.</p> <p>Πέραν του Προγράμματος Σπουδών, στη διατύπωση πρότασης για τη μείωση της ύλης των σχολικών εγχειριδίων θα πρέπει συνεκτιμηθεί το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα, δεδομένου ότι η πληθώρα ή μη της ύλης είναι συνάρτηση του πραγματικού όγκου του περιεχομένου και του διατιθέμενου διδακτικού χρόνου.</p> <p>Το ΙΕΠ θα πρέπει να διατυπώσει ολοκληρωμένη πρόταση για το εν λόγω θέμα(λαμβάνοντας υπόψη τα Νέα Προγράμματα Σπουδών, τα πορίσματα της αξιολόγησης των υπαρχόντων σχολικών εγχειριδίων ως προς τη συμβατότητά τους με τα Νέα προγράμματα Σπουδών, σχετικές εκθέσεις Σχολικών Συμβούλων, καθώς και πορίσματα ερευνητικών και επιστημονικών εργασιών).</p>

Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	<p>1.1. Μείωση/αναδιαμόρφωση της ύλης των υπαρχόντων σχολικών εγχειριδίων. /[B]</p> <p>1.2. Ανανέωση / ριζική αναμόρφωση σχολικών εγχειριδίων./ [B-ΜΣ]</p> <p>(Επιδίωξη αποτελεί, μετά από τη σχετική τεκμηριωμένη εισήγηση του ΙΕΠ, να γίνει δυνατή η εφαρμογή της ως άνω πρότασης από το σχολικό έτος 2016-2017).</p>
--	---

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 02: Ενθάρρυνση της αυτενέργειας από εκπαιδευτικούς και μαθητές

1.Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοι-ας	Αυτενέργεια δεν σημαίνει αυτοαγωγή, καθώς βασίζεται στην καθοδήγηση του εκπαιδευτικού. Ο μαθητής είναι ελεύθερος να θέσει προσωπικούς στόχους, ενώ ο εκπαιδευτικός κατευθύνει και συντονίζει, χωρίς να ακυρώνει την ατομικότητα του μαθητή.
2.Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	<p>Ενισχύοντας την αυτενέργεια εκπαιδευτικών και μαθητών δημιουργούνται οι προϋποθέσεις, ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να απαλλάσσεται από εξωτερικούς καταναγκασμούς, παθητικότητα και έλλειψη ουσιαστικού ενδιαφέροντος για μάθηση.</p> <p>Η θεώρηση της μάθησης ως διαδικασίας στην οποία εκπαιδευτικοί και μαθητές μετέχουν ενεργά και συνδιαμορφώνουν το περιεχόμενο, τους στόχους και τα αποτελέσματα, αναβαθμίζει την παρεχόμενη εκπαίδευση και βελτιστοποιεί τα αποτελέσματά της, καθώς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός είναι ελεύθερος να σχεδιάζει και να επανασχεδιάζει τη διδασκαλία του με βάση τα ενδιαφέροντα και τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών του. • Η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία αποκτά προσωπικό νόημα και τους δίνει την ευκαιρία να αποκαλύψουν στοιχεία της ατομικότητάς τους (π.χ. κλίσεις, ικανότητες). • Αξιοποιείται η έμφυτη τάση του παιδιού να μαθαίνει και ενεργοποιούνται τα εσωτερικά κίνητρα για μάθηση. <p>Επομένως, το πλέον σημαντικό είναι ότι ενθαρρύνοντας την αυτενέργεια το σχολείο διαμορφώνει ανεξάρτητους πολίτες που σκέφτονται και ενεργούν με τη θέλησή τους, αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και σέβονται την αυτοτέλεια του ατόμου.</p>
3.Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<p>Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με βιωματικές μεθόδους, ώστε να μειωθούν τυχόν αντιστάσεις οφειλόμενες σε έλλειψη ουσιαστικής και πρακτικής γνώσης οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την εμμονή στο γνωσιοκεντρικό χαρακτήρα του σχολείου.</p> <p>Η ενίσχυση μαθητοκεντρικών εκπαιδευτικών μεθόδων και διαδικασιών, όπως είναι η συνεργατική μάθηση και η μέθοδος ερευνητικής εργασίας (project).</p>
Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα	<p>2.1.Υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσα από σύνολο δράσεων (π.χ. μείωση ύλης, αναθεώρηση των τρόπων αξιολόγησης των μαθητών, υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό)./ [B]</p> <p>2.2.Επιμόρφωση εκπαιδευτικών με βιωματικές μεθόδους./ [B-ΜΣ]</p>

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 03: Ένα σχολείο που έχει ως προσανατολισμό την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, των δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

Η δημιουργικότητα υπάρχει ως προδιάθεση σε όλα τα άτομα και σε όλες τις ηλικίες, στενά συναρτημένη με το κοινωνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον. Αυτή η φυσική τάση απαιτεί ευνοϊκές συνθήκες για να εκφραστεί και να αναπτυχθεί. Τα παιδιά από τις πολύ μικρές ηλικίες έχουν ανεπτυγμένη τη δημιουργικότητα, η οποία αρχικά εκδηλώνεται με την περιέργεια και τη φαντασία. Δυστυχώς στην πορεία η δημιουργική τους διάθεση συχνά αναστέλλεται. Όταν όμως βρει ευνοϊκό περιβάλλον και συνδυαστεί με την παρατήρηση, την προσπάθεια, τη βαθιά μελέτη και την έμπνευση, το άτομο αναπτύσσει, ενσυναίσθηση, νοητική ευχέρεια, ευαισθησία απέναντι στα προβλήματα του περιβάλλοντος, πρωτοτυπία της σκέψης, ικανότητα σύνθεσης, ικανότητα μετασχηματισμών και επεξεργασίας, δηλαδή δημιουργική σκέψη. Γι' αυτό **προτείνουμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα προσανατολισμένο και επικεντρωμένο στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας, της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων όλων των μαθητών.**

Τα εκπαιδευτικά συστήματα που ευνοούν τη δημιουργικότητα διευκολύνουν τη συναισθηματική, κοινωνική και ηθική ανάπτυξη του παιδιού, καλλιεργούν το συνεργατικό πνεύμα, τον υγιή ανταγωνισμό, το ομαδικό παιχνίδι, την αλληλοϋποστήριξη.

2. Γιατί είναι σημαντική;

(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)

Κατά τη μαθησιακή διαδικασία ενεργοποιούνται και συμμετέχουν διαφορετικές νοητικές-διεργασίες, όπως η μνήμη, η κατανόηση, η κριτική σκέψη. Από αυτές η αποκλίνουσα σκέψη αποτελεί τον πυρήνα της δημιουργικής παραγωγής, ενώ όλες συμμετέχουν σε όλα τα στάδια της δημιουργικής διαδικασίας, αν και σε κάθε στάδιο κάποιες από αυτές διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο.

Μελέτες που έχουν κάνει ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια απέδειξαν ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των μορφωμένων, δημιουργικά σκεπτόμενων ανθρώπων και με ανεπτυγμένη τη κριτική σκέψη, τόσο πιο γρήγορα έρχεται η οικονομική και πολιτισμική ανάπτυξη.

Το σχολείο αναπτύσσοντας στους νέους την κριτική και δημιουργική σκέψη, τους βοηθά να ανταποκριθούν στις σύγχρονες προκλήσεις όπως κοινωνικές, οικονομικές, επαγγελματικές, περιβαλλοντικές, συναισθηματικές. Το άτομο που θα αναπτύξει δημιουργική σκέψη είναι ένα άτομο που θα έχει περισσότερες πιθανότητες να είναι ευέλικτο, να αναλαμβάνει «ρίσκα», να αναπτύσσει την ενσυναίσθηση, την ανεξαρτησία του, να διαχειρίζεται την αβεβαιότητα αλλά και την αποτυχία. Ένα τέτοιο άτομο έχει περισσότερες πιθανότητες να ευτυχήσει και να έχει επαγγελματικές ευκαιρίες στη ζωή του.

<p>3.Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Κτιριακή και υλικοτεχνική υποδομή έτσι ώστε να ευνοείται το πείραμα, το διάβασμα, η ενασχόληση με τις Τέχνες και τον αθλητισμό. Επισημαίνεται, ότι για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων των μαθητών είναι απαραίτητη η κτιριακή αναμόρφωση και ο εκσυγχρονισμός του σχολικού εξοπλισμού και της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολικών μονάδων και η συνεργασία με τις σχολές Αρχιτεκτονικής και των Εφαρμοσμένων τεχνών για την ανάθεση ανασχεδιασμού και συντήρησης των σχολικών κτιρίων.</p> <p>Ένταξη και άλλων τεχνών μέσα στο σχολικό πρόγραμμα όπως το Θέατρο/Οπτικοακουστική Παιδεία, ο Χορός και η Δημιουργική Ανάγνωση/Γραφή, με στόχο τη σύζευξη και τη συνομιλία των διαφορετικών μορφών καλλιτεχνικής έκφρασης τόσο μεταξύ τους όσο και με τα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα, ώστε κάθε μαθητής να εκφραστεί και να αναπτύξει τα ταλέντα και τη δημιουργικότητά του.</p> <p>Ενίσχυση και τόνωση ενός εκπαιδευτικού μοντέλου που έχει επίκεντρο τον μαθητή, τα ενδιαφέροντά του, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ταλέντων του (π.χ. ανάπτυξη της σχολικής ύλης θεματικά και προσανατολισμένα ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών σε μορφή Project).</p> <p>Αλληλεπίδραση και επικοινωνία του σχολείου με τους γονείς, την τοπική κοινωνία, τα πανεπιστήμια, τους καλλιτέχνες, καθώς και χώρους τέχνης και πολιτισμού.</p> <p>Υποστήριξη από την πολιτεία με μόνιμη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε διαφορετικές θεματικές, ανάλογα με τις ανάγκες τους.</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>3.1. Υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσα από σύνολο δράσεων (π.χ. μείωση ύλης, αναθεώρηση των τρόπων αξιολόγησης των μαθητών, διεύρυνση της μεθόδου project σε όλα τα μαθήματα.) / [B-MΣ]</p> <p>3.2. Τα μαθήματα Τέχνης είναι σημαντικό για τη σωστή απόδοση των μαθητών να διδάσκονται σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα. / [B]</p> <p>3.3. Εισαγωγή στο σχολικό πρόγραμμα και άλλων τεχνών, όπως θέατρο/οπτικοακουστική παιδεία, χορός, δημιουργική ανάγνωση /γραφή. / [B]</p> <p>3.4. Σταθερή και επαναλαμβανόμενη Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών. / [B-MΣ-MΚ]</p>

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 04: Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

Προτείνεται η αναβάθμιση της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στο δημόσιο σχολείο με βασικά στοιχεία:

- τον καθορισμό των επιθυμητών επιπέδων γλωσσομάθειας κατά βαθμίδα εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπόψη τα ελληνικά δεδομένα, ευρωπαϊκές μελέτες και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου Υπουργών της Ε.Ε., καθώς και τις συνθήκες μάθησης - διδασκαλίας εντός και εκτός του ελληνικού σχολείου,
- την υιοθέτηση του Προγράμματος Εκμάθησης Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας στην Α' και Β' Δημοτικού, με βάση τις αρχές του πολυγραμματισμού, για τη σταδιακή εισαγωγή μιας σύγχρονης γλωσσο-παιδαγωγικής προσέγγισης με μαθησιακό υλικό που είναι κατάλληλο για τους μικρούς μαθητές και μαθήτριες που προετοιμάζονται από το ελληνικό σχολείο του σήμερα για να ανταποκριθούν στις ανάγκες του αύριο. Οι παιδαγωγικές πρακτικές τις οποίες προωθεί, αποβλέπουν στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας των μικρών μαθητών και στην αφύπνιση της δημιουργικής έκφρασής τους μέσω της Αγγλικής γλώσσας καθώς και στην ανάπτυξη του σεβασμού για τον εαυτό και τον Άλλο και εν τέλει στην αγάπη για τη γλώσσα - είτε είναι η ξένη και είτε η μητρική του γλώσσα,
- την υιοθέτηση και αξιοποίηση του Ενιαίου Προγράμματος Σπουδών των Ξένων Γλωσσών (ΕΠΣ-ΞΓ), το οποίο έχει ήδη εκπονηθεί για τη βασική εκπαίδευση – ακολουθώντας τη λογική του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Ξένες Γλώσσες: Διδασκαλία, Μάθηση, Αξιολόγηση (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001) και την εξάβαθμη κλίμακα γλωσσομάθειας που το ΣτΕ ορίζει. Το ΕΠΣ-ΞΓ αφορά τις γλώσσες εκείνες που περιλαμβάνονται σήμερα στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών και εκείνες που μπορεί να περιληφθούν στο μέλλον, ως υποχρεωτικές ή επιλογής, ανεξαρτήτως των ωρών που προβλέπονται για τη διδασκαλία της κάθε μιας εξ αυτών. Είναι αναγκαίο να υποστηρίζεται από ηλεκτρονική υποδομή που θα επιτρέπει να προστίθενται στοιχεία που συνδέονται με τηλεξικογραμματική εκφορά των δεικτών επικοινωνιακής επάρκειας κατά επίπεδο γλωσσομάθειας, χωρίς να διαφοροποιείται ο κορμός του ΕΠΣ-ΞΓ,
- την εκπόνηση του αντίστοιχου ΕΠΣ-ΞΓ για το Λύκειο καθώς επίσης την εκπόνηση σχολικών εγχειριδίων για τα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά (τα οποία οι μαθητές/τριες τώρα αγοράζουν από την ελεύθερη αγορά ξοδεύοντας υπέρογκα ποσά) και την αξιοποίηση ψηφιακού υλικού,
- την αλλαγή του τρόπου ενδοσχολικής εξέτασης των μαθημάτων ξένων γλωσσών (και αλλαγή του πεπαλαιωμένου Π.Δ. για τις εξετάσεις της ξένης γλώσσας),
- τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης πρότασης για τις γλώσσες που διδάσκονται, τις ώρες διδασκαλίας τους, την αλληλουχία των γλωσσών, και την ιδεατή οργάνωση του σχολικού προγράμματος,
- την περιγραφή των γνώσεων /ικανοτήτων που πρέπει να έχει αποκτήσει ο/η εκπαιδευτικός της ξένης γλώσσας (αξιοποιώντας το Ευρωπαϊκό Πορτφόλιο

	<p>Εκπαιδευτικών Ξένων Γλωσσών), μέσω της διαμόρφωσης περιγραφών που θα χρησιμεύουν για την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού και θα αποτελέσουν το πλαίσιο για την ανάπτυξη προγραμμάτων επιμόρφωσής τους,</p> <ul style="list-style-type: none"> • καθιέρωση της πιστοποίησης της γλωσσομάθειας που αποκτούν οι μαθητές/τριες στο σχολείο, με δυνατότητα προετοιμασίας και συμμετοχής στις εθνικές μας εξετάσεις ξένων γλωσσών για το Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας (ΚΠΓ), την ευθύνη των οποίων έχει το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.
<p>2.Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Η επιτακτική ανάγκη αναβάθμισης της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στο σχολείο επισημαίνεται από τους Σχολικούς Συμβούλους της ειδικότητας, τις Ενώσεις των καθηγητών ξένων γλωσσών που υπηρετούν σήμερα στη δημόσια εκπαίδευση και την κοινωνία των πολιτών. Αποτυπώνεται επίσης σε έρευνες που έχουν διενεργηθεί την τελευταία πενταετία στην Ελλάδα και δείχνουν ότι, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων θεωρεί πως όσοι χειρίζονται αποτελεσματικά δύο ξένες γλώσσες είναι προνομιούχοι, επειδή θα έχουν περισσότερες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές και πιο γρήγορη απορρόφηση στην αγορά εργασίας, στο σχολείο οι μαθητές δεν αποκτούν γλωσσομάθεια με αποτέλεσμα οι γονείς να στέλνουν τα παιδιά τους εκτός σχολείου, για να μάθουν και να πιστοποιήσουν το επίπεδο της γνώσης τους. Συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η δαπάνη της οικογένειας για τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι περίπου 600 εκατομμύρια ευρώ το χρόνο για τα δίδακτρα σε κέντρα ξένων γλωσσών και την αγορά ξενόγλωσσων βιβλίων. Αν σε αυτά τα έξοδα συνυπολογιστεί και το κόστος εξέταστων για πιστοποίηση γλωσσομάθειας, η οικογενειακή δαπάνη αυξάνεται σημαντικά, καθώς το ποσό αυτό ανέρχεται στα 15.000.000 ευρώ ετησίως.</p> <p>Το πρόβλημα αυτό παίρνει ακόμη πιο σοβαρές διαστάσεις, αν υπολογιστεί ότι καταβάλλεται ετησίως για τις ξένες γλώσσες ένα αντίστοιχο ποσό από τον κρατικό προϋπολογισμό για τη δημόσια εκπαίδευση. Απαιτούνται εκατομμύρια ευρώ για να καλυφθούν οι μισθοί των εκπαιδευτικών ξένων γλωσσών, η συγγραφή, παραγωγή και αναπαραγωγή ξενόγλωσσων βιβλίων, αλλά και η αγορά βιβλίων από το ελεύθερο εμπόριο, τα οποία στοιχίζουν πολλά εκατομμύρια ευρώ το χρόνο. Όμως, παρά τα χρήματα που ξοδεύονται για την ξενόγλωσση εκπαίδευση, περίπου 1.000.000 μαθητές κάθε χρόνο πηγαίνουν σε κέντρα ξένων γλωσσών για να μάθουν την πρώτη και τη δεύτερη ξένη γλώσσα, ενώ οι πιο ευκατάστατοι γονείς ξοδεύουν και για ιδιαίτερα μαθήματα.</p> <p>Στα κέντρα ξένων γλωσσών η διδασκαλία έχει κυρίως χρηστικό χαρακτήρα.</p> <p>Βασικός στόχος της διδασκαλίας δεν είναι η εκπαίδευση και διαπαιδαγώγηση του μαθητή μέσω της ξένης γλώσσας, αλλά η γλωσσική κατάρτιση με στόχο την πιστοποίηση γλωσσομάθειας. Δηλαδή, ενώ στο σχολείο το μάθημα της ξένης γλώσσας είναι ή πρέπει να είναι αντικείμενο και παράλληλα μέσον ανάπτυξης γνώσεων, ανάπτυξης διαπολιτισμικής συνείδησης και επικοινωνιακών ικανοτήτων, στο κέντρο ξένων γλωσσών το μάθημα έχει πρωτίστως φροντιστηριακό χαρακτήρα: να προετοιμάσει τους μαθητές για κάποιες (συνήθως ξένες) εξετάσεις</p>

	<p>γλωσσομάθειας.</p> <p>Απαιτείται επομένως μια ολοκληρωμένη αναλυτική και επιστημονικά τεκμηριωμένη πρόταση για την αναμόρφωση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στο δημόσιο σχολείο προκειμένου να λειτουργεί αποτελεσματικά προς όφελος των μαθητών, των οικογενειών τους και της κοινωνίας γενικότερα.</p>
3.Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<p>Για την αποτελεσματική αναβάθμιση της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στο δημόσιο σχολείο απαιτείται πρωτίστως η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα ο τομέας αυτός, και η διαμόρφωση μιας συνολικής πρότασης, σε επιστημονική και ρεαλιστική ταυτόχρονα βάση, που θα λαμβάνει υπόψη και θα συνεκτιμά τα δεδομένα της ελληνικής κοινωνίας, τις συνθήκες λειτουργίας των σχολείων της χώρας, τις σύγχρονες απαιτήσεις για γλωσσομάθεια, τις προτάσεις των αρμοδίων φορέων και ιδρυμάτων, επιστημονικών οργανώσεων, παραγόντων και στελεχών της εκπαίδευσης καθώς και τις καλές πρακτικές από άλλες χώρες.</p>
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	<p>4.1. Υιοθέτηση ΠΕΑΠ Α΄ - Β΄ Δημοτικού./ [B] ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠ/ΩΝ</p> <p>4.2. Υιοθέτηση και αξιοποίηση του ΕΠΣ-ΞΓ για τη βασική εκπαίδευση./ [B] ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠ/ΩΝ</p> <p>4.3. Εκπόνηση ΕΠΣ-ΞΓ για το Λύκειο - εκπόνηση σχολικών εγχειριδίων για τα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά./ [B-ΜΣ] ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠ/ΩΝ</p> <p>4.4. Διαμόρφωση πρότασης για τις γλώσσες, τις ώρες διδασκαλίας, την αλληλουχία των γλωσσών, και την οργάνωση του σχολικού. Προγράμματος./ [B]</p> <p>4.5. Καθιέρωση της πιστοποίησης της γλωσσομάθειας στο σχολείο - ΚΠΓ./ [B]</p>

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 05: Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης της καλλιτεχνικής παιδείας

<p>4. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Πρόταση για την εισαγωγή ενός νέου γνωστικού αντικείμενου Τέχνης και Πολιτισμού, με τίτλο: «Καλλιτεχνική Παιδεία» στην Α΄/θμια (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό) και Β΄/θμια Εκπαίδευση:</p> <p>Ένταξη των Τεχνών ως μιας ζώνη Τέχνης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης με τους εξής άξονες: Θέατρο - Κινηματογράφος / Πολυμέσα (Οπτικοακουστική έκφραση), Χορός, Δημιουργική Ανάγνωση-Γραφή.</p> <p>Στο πλαίσιο της Καλλιτεχνικής Παιδείας οι Τέχνες αξιοποιούνται ως εργαλείο προσέγγισης της γνώσης διαθεματικά, διεπιστημονικά και βιωματικά. Προτείνεται να αποτελεί ένα ενιαίο δίωρο όπου οι μαθητές θα επιλέγουν δια-ταξικά τη μορφή της τέχνης με την οποία θέλουν να ασχοληθούν.</p> <p>Επιπλέον αναβαθμίζοντας την «Καλλιτεχνική Παιδεία» συνδέουμε το σχολείο με τον Πολιτισμό μέσα από την ανάπτυξη συνεργασιών της σχολικής κοινότητας με κέντρα πολιτισμού, μουσεία, ωδεία, θέατρα κ.λπ.</p>
<p>5. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Οι Τέχνες μπορούν να υποστηρίξουν και να εμπνεύσουν το σύγχρονο σχολείο.</p> <p>Η Καλλιτεχνική Παιδεία μυεί τους μαθητές στην πολυπλοκότητα της πραγματικότητας, ενώ καλλιεργεί τη γνώση, τον αισθητικό γραμματισμό, την ενσυναίσθηση, τη δημιουργικότητα, την ευαισθησία, την κρίση, τη δημοκρατική και κοινωνική συνείδηση. Έτσι, θα δοθεί έμφαση στη δημιουργική αυτενέργεια του μαθητή, στη μύησή του στην ερευνητική διαδικασία, ενώ θα επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος του εκπαιδευτικού και θα αναπτυχθεί η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.</p> <p>Οι Τέχνες μπορούν να αποτελέσουν «το όχημα» για τη μετάβαση σε πιο συγκεκριμένες μορφές σκέψης, ενώνοντας διαθεματικά και διεπιστημονικά όλα τα «γνωστικά αντικείμενα» και τους επιστημονικούς κλάδους, όπως τη Φιλοσοφία, την Ιστορία, τα Μαθηματικά, την Οικονομία, την Κοινωνιολογία κ.ά. Όταν τα διαφορετικά γνωστικά πεδία συνδέονται διαθεματικά, ο μαθητής κατανοεί τον ιστορικό χρόνο και αποκτάει την ικανότητα να διαμορφώνει νέα σχήματα και νέες δομές, και μπορεί να καινοτομεί και να συνθέτει. Η δημιουργία των νέων συνδέσεων, νέων συνδυασμών αποτελεί παράδειγμα της καλλιτεχνικής</p>

	<p>φαντασίας.</p> <p>Ειδικά για τα σχολεία των ορεινών και νησιωτικών περιοχών η αναβάθμιση της Καλλιτεχνικής Παιδείας και η ενίσχυση του ρόλου των εκπαιδευτικών αισθητικής αγωγής (εικαστικών, μουσικών, θεατρολόγων) θα συμβάλει ώστε οι τέχνες να αποτελέσουν το επίκεντρο της σχολικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων και τοπικής κοινωνίας.</p>
<p>6. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Όλα τα μαθήματα Τέχνης να έχουν τη δική τους ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα διδασκαλίας.</p> <p>Συμμετοχή και συνεργασία των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας με τους καλλιτέχνες/εκπαιδευτικούς.</p> <p>Οργάνωση της διδακτέας ύλης στην έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς.</p> <p>Η Εικαστική Παιδεία να συνδυάζεται με την Ιστορία της Τέχνης-Αισθητική.</p> <p>Να δοθεί στους μαθητές του Γυμνασίου και του Λυκείου η δυνατότητα εμβάθυνσης σε όποια τέχνη επιλέγουν.</p> <p>Δημιουργία πιλοτικού προγράμματος σε ορισμένο αριθμό σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις οποίες τα Καλλιτεχνικά μαθήματα θα διδάσκονται περισσότερες ώρες από τις προβλεπόμενες.</p> <p>Ίδρυση και άλλων Καλλιτεχνικών σχολείων.</p> <p>Διδασκαλία των τεχνών (εικαστικών, μουσικής, θεάτρου κ.λπ.) -με τη μορφή υποχρεωτικού μαθήματος- σε όλα τα Παιδαγωγικά Τμήματα.</p> <p>Διαρκής επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση των καλλιτεχνικών μαθημάτων (εικαστικά, μουσική, θέατρο κ.λπ.).</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>5.1. Εισαγωγή της διδασκαλίας αξιοποίησης των τεχνών στα Παιδαγωγικά Τμήματα. / [B]</p> <p>5.2. Πρόβλεψη για τη Διαμόρφωση μέσα στα σχολεία χώρου ειδικά διαμορφωμένου για τα μαθήματα τέχνης. / [B]</p> <p>5.3. Σταδιακή κτιριακή αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του σχολικού εξοπλισμού, και της σχολικής μονάδας. / [MK]</p> <p>5.4. Δημιουργία πιλοτικού προγράμματος σε σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις οποίες τα Καλλιτεχνικά μαθήματα θα διδάσκονται περισσότερες ώρες από τις προβλεπόμενες και επιπλέον θα ενταχθούν στο σχολικό πρόγραμμα και άλλες Τέχνες, όπως θέατρο/Πολυμέσα -Οπτικοακουστική έκφραση,</p>

Χορός, Δημιουργική ανάγνωση/γραφή. / **[B-MΣ]**

5.5. Ενίσχυση δομής στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων που θα υποστηρίζει την Καλλιτεχνική Παιδεία στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. / **[B-MΣ]**

5.6. Ίδρυση Καλλιτεχνικών Σχολείων και σε περιοχές μη προνομιούχες. / **[MΣ]**

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 06: Αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

Η **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.)**, σύμφωνα με την UNESCO, είναι μια διαρκής διαδικασία δια της οποίας τα άτομα και οι κοινωνικές ομάδες θα συνειδητοποιήσουν το περιβάλλον τους και θα αποκτήσουν τις γνώσεις, τις αξίες, τις ικανότητες, την εμπειρία και επίσης τη θέληση που θα τους επιτρέψουν να δράσουν ατομικά και συλλογικά με σκοπό την επίλυση των σημερινών και μελλοντικών προβλημάτων του περιβάλλοντος.

Σκοπός της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο σχολείο είναι να συνειδητοποιήσουν **οι μαθητές/τριες** τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα που συνδέονται με αυτό και να δραστηριοποιηθούν με ειδικά προγράμματα, ώστε να συμβάλουν στη γενικότερη προσπάθεια αντιμετώπισής τους.

Από το **1990** (ν. 1982/90 άρθρο 11 παρ. 13), η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποτελεί επίσημα τμήμα των προγραμμάτων των σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και από το 1991 και της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Με τον ίδιο νόμο εισήχθη και ο θεσμός των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και η ίδρυση των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Η Περιβαλλοντική εκπαίδευση αφορά όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες σε όλους τους τύπους σχολείων σε όλες τις βαθμίδες. Στην **Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση**, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης εντός ωρολογίου προγράμματος στην ευέλικτη ζώνη προσφέροντας τη δυνατότητα σύνδεσης των φυσικών, ανθρωπιστικών και κοινωνικο-οικονομικών επιστημών μέσα από διαθεματικές διερευνητικές προσεγγίσεις. Στη **Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης εντός του ωρολογίου προγράμματος στις βιωματικές /συνθετικές εργασίες και προαιρετικά μετά το πέρας των μαθημάτων και μέχρι δύο ώρες εβδομαδιαίως για κάθε Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Επισημαίνεται ότι τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης διαφοροποιούνται από τη συμβατική διδασκαλία και διακρίνονται ως προς τον θεματικό-περιορισμένο χαρακτήρα του γνωστικού αντικειμένου, την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, τη μελέτη πεδίου και τα εργαστήρια θεματικών δραστηριοτήτων και ως εκ τούτου δεν αποτελούν τυπικό μάθημα.

Η θεματολογία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης πηγάζει από την αναγκαιότητα της προστασίας του φυσικού, ιστορικού και κοινωνικού περιβάλλοντος με την προβολή κρίσιμων θεμάτων σύμφωνα με τις τοπικές, εθνικές και παγκόσμιες προτεραιότητες, όπως αυτές διατυπώθηκαν στη σε διεθνείς διασκέψεις. Ενδεικτικοί βασικοί θεματικοί άξονες:

- Η κλιματική αλλαγή – Η Προστασία της ατμόσφαιρας
- Ο αέρας (η ρύπανση του αέρα στις πόλεις κ.λπ.)
- Το νερό (η ρύπανση και εξάντληση των επιφανειακών και υπογείων νερών κ.λπ.)
- Το έδαφος (η ερημοποίηση, η διάβρωση κ.λπ.)
- Η ενέργεια (η εξάντληση των μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων κ.λπ.)
- Τα δάση (η προστασία και η αειφόρος διαχείριση των δασών κ.λπ.)
- Βιοποικιλότητα/ Εξαφάνιση των ειδών
- Διαχείριση απορριμμάτων και αποβλήτων
- Ανθρώπινες δραστηριότητες (οι δομημένοι χώροι και οι λειτουργίες που επιτελούνται σε αυτούς, στο αστικό και περιαστικό πράσινο κ.λπ.)
- Ανθρώπινες σχέσεις (οι κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις του αναπτυξιακού και περιβαλλοντικού προβλήματος, η ισότητα των φύλων, οι ανθρώπινες αξίες, η μετανάστευση, τα προβλήματα των μειονοτήτων κ.λπ.)

Για την **υποστήριξη του θεσμού**, παλαιότερα το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και σήμερα το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής έχει αναπτύξει Προγράμματα Σπουδών καθώς και εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υλικό.

Το **ΥΠΠΕΘ** **στηρίζει** το έργο των εκπαιδευτικών που υλοποιούν προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, σε επίπεδο Διεύθυνσης Εκπαίδευσης δια των **Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων**. Επιπλέον, το ΥΠΠΕΘ στηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών και δια των **Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)**. Σήμερα λειτουργούν 53 Κ.Π.Ε. τα οποία παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα μίας (1) έως τριών (3) ημερών σε μαθητικές ομάδες, οργανώνουν

	<p>επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς, παράγουν εκπαιδευτικό υλικό, αναπτύσσουν θεματικά δίκτυα σχολείων, τοπικές και διεθνείς συνεργασίες.</p>
<p>2. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Μέσα από την Περιβαλλοντική εκπαίδευση:</p> <p>Ενισχύονται αξίες και καλλιεργούνται δεξιότητες και ικανότητες που συμβάλλουν στη ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών και τη δημιουργία του σύγχρονου δημοκρατικού και περιβαλλοντικά εγγράμματος πολίτη, ο οποίος ενεργεί με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής στην κατεύθυνση της αειφορίας.</p> <p>Ενισχύεται η κοινωνικά κριτική διάσταση της εκπαίδευσης, ο περιβαλλοντικός, κοινωνικός και πολιτικός γραμματισμός και κυρίαρχες έννοιες όπως η κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη, δημοκρατία και διαπολιτισμικότητα οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση του αειφόρου σχολείου το οποίο θα λειτουργεί ως φορέας περιβαλλοντικής και κοινωνικής αλλαγής.</p> <p>Ενισχύεται η μαθητοκεντρική προσέγγιση και η χρήση καινοτόμων μεθόδων μάθησης και διδασκαλίας.</p> <p>Υποστηρίζεται η αυτονομία του σχολείου και το άνοιγμα στην κοινωνία με συστηματικό τρόπο και μέσα από ενδιαφέροντα και επίκαιρα θέματα. Όπως, για παράδειγμα, μέσω της συμμετοχής σε Θεματικά Δίκτυα (τοπικά, εθνικά, διεθνή) που υλοποιούνται από τα ΚΠΕ και τους Υπευθύνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης /Υπευθύνους Σχολικών δραστηριοτήτων αλλά και στο πλαίσιο εγκεκριμένων συνεργασιών του ΥΠ.Π.Ε.Θ. με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, φορείς περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα κ.λπ., οι οποίοι μπορούν με τα δικά τους μέσα να στηρίξουν το έργο των εκπαιδευτικών και των σχολείων.</p>
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησής</p>	<p>Αξιοποίηση της σωρευμένης γνώσης και εμπειρίας από την επιτυχή λειτουργία του δεσμού της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας (συστηματικά από το 1990) και λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή εμπειρία απαιτείται επανασχεδιασμός του θεσμού των Υπευθύνων περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/ Υπευθύνων Σχολικών δραστηριοτήτων και των ΚΠΕ για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων.</p>

	<p>Ανάπτυξη ενός «συνολικού στρατηγικού εθνικού πλαισίου δράσης» για την προσεχή εικοσαετία που θα περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες και δράσεις για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην τυπική, αλλά και τη μη-τυπική και άτυπη εκπαίδευση.</p> <p>Πρόβλεψη και αναζήτηση πόρων (οικονομικών και ανθρώπινων) για τη διατήρηση και τη βιωσιμότητα των ενεργειών και δράσεων που θα απορρέουν από το ανωτέρω «Πλαίσιο» σε βάθος χρόνου, κατά τρόπο ενιαίο και συστηματικό σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.</p> <p>Υποστήριξη της σύμπραξης του πολυεπιστημονικού και διεπιστημονικού μοντέλου με την ενίσχυση της ενσωμάτωσης των θεμάτων του περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης στο Πρόγραμμα Σπουδών όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.</p> <p>Εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης στα θέματα της Εκπαίδευσης του Περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης.</p> <p>Ενίσχυση της συμμετοχής σε διεθνή προγράμματα και δίκτυα για την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας και την προώθηση της εκπαιδευτικής έρευνας σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ)/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ).</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>6.1.Ανάπτυξη «στρατηγικού εθνικού πλαισίου δράσης» για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για την προσεχή εικοσαετία./ [B]</p> <p>6.2.Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες με την υποστήριξη των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων και των ΚΠΕ ώστε να καταστεί ικανό το σχολείο να λειτουργήσει ως φορέας περιβαλλοντικής και κοινωνικής αλλαγής./ [B-ΜΣ-ΜΚ]</p> <p>6.3.Ανάδειξη καλών πρακτικών των σχολείων./ [ΜΣ-ΜΚ]</p> <p>6.4.Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών της εκπαίδευσης σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ)/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ)./ [B-ΜΣ-ΜΚ]</p> <p>6.5.Ενίσχυση της δικτύωσης των σχολείων σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο./ [B-ΜΣ-ΜΚ]</p> <p>6.6.Αναζήτηση οικονομικών πόρων (π.χ. μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων)./ [B-ΜΣ-ΜΚ]</p>

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 07: Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της δημιουργικής χρήσης των νέων τεχνολογιών

<p>1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Σε όλα τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα είναι απαραίτητη η δημιουργική και αποτελεσματική χρήση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Η δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση μπορεί να σημαίνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την Πληροφορική ως αυτόνομη επιστήμη και γνωστικό αντικείμενο (πληροφορικός γραμματισμός και διδασκαλία της Πληροφορικής επιστήμης), • τη χρήση των νέων τεχνολογιών για τη διδασκαλία όλων των γνωστικών αντικειμένων (κυρίως εκπαιδευτικά λογισμικά και περιβάλλοντα εφαρμογών), • τη χρήση των νέων τεχνολογιών στη διοίκηση της εκπαίδευσης, • τη χρήση των νέων τεχνολογιών ως μέσων επικοινωνίας.
<p>2. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Οι λόγοι για την επιταχυνόμενη απαίτηση στη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών είναι πολλαπλοί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η «πληροφοριοποίηση» της κοινωνίας, δημιουργεί έμμεσα στους μαθητές την ανάγκη να αποκτήσουν ένα είδος «πληροφορικής κουλτούρας» που θα τους επιτρέψει να ενσωματωθούν με ομαλό, ουσιαστικό, παραγωγικό και συμμετοχικό τρόπο στη σημερινή και αυριανή, έντονα απαιτητική, κοινωνία της πληροφορίας. • Η αυξανόμενη πολυπλοκότητα του εκπαιδευτικού συστήματος (π.χ. συμμετοχή σχολείων σε ευρωπαϊκά προγράμματα, διαθεματικά πλαίσια σπουδών, μεγάλο πλήθος γνωστικών αντικειμένων) καθιστά απαραίτητη την αποτελεσματική και συνάμα δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών για την ουσιαστική βελτίωση των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης αλλά και για την ανάπτυξη ιδιαίτερων δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων γνώσεων. • Οι γνώσεις της επιστήμης της Πληροφορικής είναι απαραίτητες για κάθε άτομο στο μέλλον και επομένως για κάθε μαθητή στο παρόν, που εκτός από τις ικανότητες της γραφής, της ανάγνωσης και της αριθμητικής θα πρέπει να διαθέτει και ικανότητες πληροφορικού γραμματισμού και υπολογιστικής σκέψης προς ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του, με στόχο την προσωπική πνευματική και κοινωνική του ανέλιξη αλλά και την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία του περιβάλλοντος που ζει και εργάζεται. Η υπολογιστική σκέψη θεωρείται κάτι πολύ περισσότερο από απλή χρήση υπολογιστών και τεχνολογίας. Αποτελεί μια φιλοσοφία

	<p>αντιμετώπισης προκλήσεων της κοινωνίας και εφαρμόζεται σε κάθε είδους προβληματική και συλλογιστική. Περιλαμβάνει ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, σχεδιασμού συστημάτων και κατανόησης ανθρώπινης συμπεριφοράς (Wing, 2006). Θεωρείται, επομένως, βασική ικανότητα που πρέπει να αναπτύσσει η εκπαίδευση από την πρώιμη ηλικία (Wing, 2008), (Denning, 2009).</p> <p>Οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους δομείται η αναβάθμιση στη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών συνοψίζονται στους παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογές Η/Υ στην εκπαίδευση. • Υπολογιστική σκέψη/δυνατότητα κριτικής επίλυσης προβλημάτων/κωδικοποίηση. • Τεχνολογία και διδακτική. • Διδασκαλία με τη βοήθεια υπολογιστή. • Θεωρίες μάθησης, θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης και της ανάπτυξης με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστή. • Εκπαιδευτική αξιοποίηση διαδικτύου. • Επικοινωνία και μάθηση στο διαδίκτυο. • Τηλεκπαίδευση και μάθηση από απόσταση. • Ψηφιακές τεχνολογίες πληροφόρησης και γενικές εκπαιδευτικές εφαρμογές τους. • Ανοικτά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. • Επικοινωνία ανθρώπου – υπολογιστή. • Σχεδίαση εκπαιδευτικού λογισμικού, μοντέλων και εργαλείων ανάπτυξης. • Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για διδακτικούς σκοπούς. • Αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού.
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Σε κάθε περίπτωση, η Πληροφορική και οι νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία, απαιτούν συντονισμένες, συστημικές σχεδόν αλλαγές, με ριζικούς μετασχηματισμούς στα παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξοπλισμός (υλικά και λογισμικό) και υψηλής ποιότητας δικτυακή υποδομή και συντήρηση/αναβάθμισή τους και προσαρμογή τους στα διεθνή πρότυπα. • Ενίσχυση θεσμικού πλαισίου με σαφή διαφοροποίηση της επιστήμης της Πληροφορικής (υπολογιστική σκέψη, κωδικοποίηση, μεθοδολογία για όλα τα γνωστικά αντικείμενα) και της χρήσης των τεχνολογιών για όλα τα γνωστικά αντικείμενα. • Εφαρμογή του ενιαίου νέου Προγράμματος Σπουδών Πληροφορικής από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού μέχρι την τελευταία τάξη του Λυκείου με κύριο σκοπό την ολοκληρωμένη Πληροφορική παιδεία του αποφοίτου Λυκείου. • Παραγωγή ειδικών λογισμικών, δημιουργία εκπαιδευτικών περιβαλλόντων και συντήρησή τους, δημιουργία κατάλληλου

εκπαιδευτικού υλικού (διδασκτικού υλικού ψηφιακής μορφής και βιβλίου) και διαρκής επικαιροποίησή τους.

- Ενσωμάτωση των αλλαγών στα Προγράμματα Σπουδών των μελλοντικών εκπαιδευτικών.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών (διευθυντών, προϊσταμένων, σχολικών συμβούλων κ.λπ.).
- Πιστοποίηση μαθητών στις βασικές γνώσεις Πληροφορικής στο σχολείο (Κρατικό Πιστοποιητικό βασικής Πληροφορικής).
- Προσαρμογή των διοικητικών δομών στις απαιτήσεις των ψηφιακών μέσων.
- Αλλαγή «νοοτροπίας» και ευθυγράμμιση με διεθνείς εκπαιδευτικές τάσεις και επιτυχημένες εκπαιδευτικές πολιτικές με τις κατάλληλες προσαρμογές στα ελληνικά δεδομένα.

Η δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση δεν είναι πάντοτε απλή. Σε πολλές περιπτώσεις εκπαιδευτικές πολιτικές οι οποίες δεν έλαβαν υπόψη τους το σύνολο των συνεκτιμώμενων παραμέτρων γνώρισαν μια σχετική αποτυχία.

Πολύ συχνά εξάλλου η τεχνολογία φαίνεται να υπαγορεύει τις εξελίξεις. Η ίδια η UNESCO έχει επισημάνει μερικά επαναλαμβανόμενα και σημαντικά λάθη στην εκπαιδευτική πολιτική που συνδέεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Τέτοια λάθη είναι η θεώρηση της δικτύωσης (και γενικά της τεχνολογικής υποδομής) ως ενός αυτόνομου σκοπού, η επικέντρωση στους διαθέσιμους (οικονομικούς) πόρους και όχι στις εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες, η έλλειψη πρόβλεψης για το κόστος συντήρησης, επικαιροποίησης, αναβάθμισης των τεχνολογιών που εγκαθίστανται στην υπηρεσία ενός εκπαιδευτικού συστήματος. Πρόσφατα, η παγκόσμια διαμάχη γύρω από τους «φθηνούς» προσωπικούς Η/Υ (με επίκεντρο τον Η/Υ των 100 δολαρίων) ανέδειξε μια πτυχή της πολυπλοκότητας του θέματος.

Θα πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί διεθνώς δύο ιδιαίτερες προβληματικές, που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα σε δύο διαστάσεις.

Η έννοια των βασικών δεξιοτήτων στην Πληροφορική, δηλαδή στη διαχείριση της πληροφορίας, υποκαταστάθηκε σταδιακά από τις δεξιότητες χειρισμού Η/Υ. Τούτο όμως τείνει να υποκατασταθεί σήμερα από την Πληροφορική «ευχέρεια» (fluency) - δηλαδή από δεξιότητες που είναι πολύ πιο διευρυμένες, αλλά και πολύ πιο βαθιές. Στο πλαίσιο αυτό, λόγω της γενίκευσης της χρήσης των νέων τεχνολογιών στον κόσμο της οικονομίας και της εργασίας, η ενσωμάτωση των τεχνολογιών στην εκπαίδευση και η σχετική εκπαίδευση και κατάρτιση των πολιτών αποτελεί κομβικό σημείο και

	<p>έτσι αποτελεί σταθερό στοιχείο στον προγραμματισμό όλων των φορέων της ελληνικής κοινωνικής ζωής.</p> <p>Το πραγματολογικό μοντέλο εισαγωγής των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, τείνει σήμερα να καταστεί η επικρατούσα κατάσταση του πληροφορικού ή ψηφιακού γραμματισμού, μέσα στο θεωρητικό πλαίσιο του πολυγραμματισμού. Μάλιστα, η ένταξη της υπολογιστικής σκέψης στα Προγράμματα Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως υποχρεωτικό γνωστικό αντικείμενο, ξεχωριστό ή ενταγμένο στο μάθημα της Πληροφορικής, σε πολλές χώρες όπως η Αγγλία, η Φιλανδία, η Αυστρία, κ.ά. καθώς και η προγραμματισμένη διαδικασία ένταξης σε πολύ περισσότερες χώρες («computing our future», EuropeanSchoolnet, 2015) αποδεικνύει τη διεθνή απαίτηση για την εκπαίδευση του αυριανού ανταγωνιστικού παγκόσμιου πολίτη, ο οποίος θα έχει την ικανότητα να χρησιμοποιεί τις αρχές της επιστήμης της Πληροφορικής για να επιλύει προβλήματα. Επίσης, έχει διαπιστωθεί η ανάγκη ανάπτυξης μεθοδολογίας για τη δημιουργική εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία πολλών γνωστικών αντικειμένων, όχι με την απλή ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης Η/Υ και έτοιμων πακέτων λογισμικού, αλλά με την καλλιέργεια και την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και προβληματικής με δομημένο και επιστημονικό τρόπο.</p>
<p>Προτεραιότητα / Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>Άμεση προτεραιότητα για το εκπαιδευτικό μας σύστημα και προκειμένου να συμβαδίσουμε και να εναρμονιστούμε με τις διεθνείς πολιτικές και πρακτικές που στοχεύουν στον ενεργό μελλοντικό κοινωνικοποιημένο πολίτη, είναι η αναβάθμιση της Πληροφορικής παιδείας με ενίσχυση της σαφούς διαφοροποίησης μεταξύ της επιστήμης της Πληροφορικής και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση. Και τα δύο αποτελούν τους πυλώνες για την αναβάθμιση της δημιουργικής χρήσης των νέων τεχνολογιών ώστε οι μαθητές να εξοπλιστούν με τα κατάλληλα εφόδια που απαιτεί το εργασιακό περιβάλλον που θα βρεθούν αντιμέτωποι στο μέλλον. Είναι αδήριτη ανάγκη οι πολίτες του «αύριο» να είναι εξοικειωμένοι με το «αύριο» με αναπτυγμένη την κριτική τους σκέψη, που δεν θα περιορίζεται μόνο στη χρήση των νέων τεχνολογιών ως μέσων αλλά θα επικεντρώνεται στη δημιουργική χρήση και αξιοποίηση αυτών.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητο να συνεχιστεί και να επεκταθεί η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη δημιουργική χρήση των Νέων Τεχνολογιών. Επιπλέον, η πιστοποίηση βασικών γνώσεων</p>

Πληροφορικής στο σχολείο (Κρατικό Πιστοποιητικό βασικής Πληροφορικής) αποτελεί πρόταση άμεσης ενέργειας αναγνώρισης της σημασίας του πληροφορικού ή ψηφιακού γραμματισμού για τον αυριανό πολίτη. Τέλος, η υψηλής ποιότητας δικτυακή υποδομή στα σχολεία συνδέεται ρητά με την αναβαθμισμένη χρήση τους για εκπαιδευτικούς και διοικητικούς σκοπούς.

Προτεραιότητες:

7.1. Εφαρμογή του ενιαίου νέου Προγράμματος Σπουδών

Πληροφορικής από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού μέχρι και την τελευταία τάξη του Λυκείου./ **[B]**

7.2. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών./ **[B]**

7.3. Πιστοποίηση βασικών γνώσεων Πληροφορικής στο σχολείο (Κρατικό Πιστοποιητικό βασικής Πληροφορικής) ./ **[B]**

7.4. Υψηλής ποιότητας δικτυακή υποδομή στα σχολεία./ **[B-ΜΣ]**

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 08: Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης των αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με βασικές αρχές διατροφής

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/ έννοιας	Προτείνεται η αναβάθμιση των αθλητικών δραστηριοτήτων στο δημόσιο σχολείο με βασικά στοιχεία: <ul style="list-style-type: none"> • την εφαρμογή των νέων Προγραμμάτων Σπουδών και Οδηγών για τον εκπαιδευτικό, την ανάπτυξη σχολικών εγχειριδίων για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης από το Νηπιαγωγείο μέχρι το Λύκειο και τη σχετική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής, • τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης πρότασης για τη γενικότερη αναβάθμιση του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, διευρύνοντας το αντικείμενό της με θέματα που σχετίζονται με αυτό και με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα υγείας και διατροφικής συμπεριφοράς, • την ενίσχυση του σχολικού αθλητισμού και το άνοιγμά του στην τοπική κοινωνία, τον τοπικό αθλητισμό και την αθλητική παράδοση, • την αξιοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και καλών πρακτικών για την αναβάθμιση της ποιότητας του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής και του σχολικού αθλητισμού.
2. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	Η ανάγκη αναβάθμισης των αθλητικών δραστηριοτήτων στο δημόσιο σχολείο και η σύνδεσή τους με θέματα διατροφής και υγείας επισημαίνεται από την πλειονότητα των αρμόδιων ιδρυμάτων, φορέων, ενώσεων και παραγόντων του τομέα της Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Οι ανωτέρω αρμόδιοι τονίζουν μεταξύ άλλων την ανάγκη για ενημέρωση και υποστήριξη των μαθητών προς την κατεύθυνση υιοθέτησης ενός υγιούς τρόπου ζωής αλλά και ανάλογων αξιών και συμπεριφορών, που είναι απαραίτητες για μια αρμονική κοινωνική και προσωπική ζωή.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/ υλοποίησης	Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική αναβάθμιση των αθλητικών δραστηριοτήτων στο δημόσιο σχολείο και η σύνδεσή τους με θέματα διατροφής και υγείας είναι η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο σχολικός αθλητισμός και η σχολική φυσική αγωγή. Παράλληλα θα πρέπει να αποτυπωθούν και οι δυνατότητες που παρέχονται, προκειμένου να διαμορφωθεί μια ολοκληρωμένη πρόταση συνεκτιμώντας τα δεδομένα της ελληνικής κοινωνίας, τις συνθήκες λειτουργίας των σχολείων, τις υπάρχουσες υποδομές της χώρας, τις προτάσεις των αρμόδιων φορέων και ιδρυμάτων, επιστημονικών οργανώσεων, παραγόντων και στελεχών της εκπαίδευσης καθώς και τις καλές πρακτικές από άλλες χώρες.
Προτεραιότητα/Χρονο	8.1. Διαμόρφωση προτάσεων./ [B]

διάγραμμα	8.2.Σχεδιασμός./ [B] 8.3.Εφαρμογή./ [ΜΣ]
II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία ΠΡΟΤΑΣΗ 09: Πλήρης αναβάθμιση σε όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης της Συμβουλευτικής και του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού	
1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/ έννοιας	<p>Ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού συνδέεται άμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και συμβάλλει σημαντικά στην προετοιμασία των νέων ώστε να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στη κοινωνική και επαγγελματική τους ζωή.</p> <p>Η αποτελεσματική λειτουργία σχετικών δομών στη δημόσια εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η λήψη απόφασης, να υποστηρίξει το έργο του σχολείου όσον αφορά την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών (π.χ. ανάπτυξη αυτογνωσίας) και να ενισχύσει τους δεσμούς σχολείου και κοινωνίας.</p>
2. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	<p>Σε μια εποχή που οι απαιτήσεις της αγοράς εργασίας στο ελληνικό αλλά στο διεθνές περιβάλλον μεταβάλλονται με ταχύτατους ρυθμούς, η εκπαίδευση αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους μηχανισμούς για την ανταπόκριση των χωρών στις σύγχρονες οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις αλλά και των ατόμων και των κοινωνιών στις ανάγκες για ικανοποίηση των βιοποριστικών αναγκών τους καθώς και των αναγκών τους για προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη.</p> <p>Παρά τη γενικότερη αναγνώριση που έχει διεθνώς ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού, στη χώρα μας λειτουργεί αποσπασματικά και στο περιθώριο του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Παράλληλα παρά τη διαπιστωμένη ανάγκη του κοινού για παροχή υπηρεσιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού, οι δομές του στο πλαίσιο του δημόσιου σχολείου δεν έτυχαν της αναμενόμενης προσοχής από την Πολιτεία όσον αφορά στην οργάνωση και την υποστήριξή τους, τον καθορισμό της στοχοθεσίας και του πλαισίου λειτουργίας τους. Αποκορύφωμα της αντιμετώπισης αυτής ήταν η πλήρης κατάργηση των δομών ΣΕΠ με την αναστολή της λειτουργίας των ΓΡΑ.ΣΥ. της χώρας το 2010, την κατάργηση των ΓΡΑ.ΣΕΠ, την υπολειτουργία των ΚΕ.ΣΥ.Π. και την κατάργηση του μαθήματος του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο Λύκειο.</p> <p>Η αποτελεσματική λειτουργία των δομών της Συμβουλευτικής και του ΣΕΠ στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος μπορεί να συμβάλει σημαντικά:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • στην ενημέρωση και υποστήριξη των μαθητών και των οικογενειών τους όσον αφορά τις επιλογές τους για σπουδές και επαγγελματική ανάπτυξη, • στην ενημέρωση και υποστήριξη των σχολικών μονάδων όσον αφορά θέματα διαχείρισης συμπεριφοράς καθώς και θέματα πολιτισμικών, κοινωνικών ή άλλων διαφορών, • στην αναβάθμιση της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, • στην αναβάθμιση του ρόλου του Λυκείου όσον αφορά την προετοιμασία των νέων για την ενήλικη ζωή τους, υποστηρίζοντας όχι μόνο τις ανάγκες τους για επαγγελματική αλλά και για προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<p>Για την αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού εντός του εκπαιδευτικού συστήματος, απαιτείται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • η ανάπτυξη μητρώου ειδικών επιμορφωμένων Συμβούλων–Εκπαιδευτικών, • η καθιέρωση του μαθήματος στο Λύκειο καθώς και η αναβάθμισή του στο Γυμνάσιο με την ανάθεσή του σε εξειδικευμένους-ειδικά επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς, • η διερεύνηση της επαναλειτουργίας των ΓΡΑ.Σ.Ε.Π. στις σχολικές μονάδες της χώρας και η συνεργασίας τους με τις αντίστοιχες περιφερειακές δομές (π.χ. ΓΡΑ.ΣΥ., ΚΕ.ΣΥ.Π.), • η ενημέρωση του κοινού αλλά και των εκπαιδευτικών σχετικά με τις δυνατότητες συνεργασίας και το ρόλο των δομών αυτών.
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	<p>9.1.Ανάπτυξη Μητρώου Ειδικών Επιμορφωμένων Συμβούλων - Εκπαιδευτικών./ [B]</p> <p>9.2.Διαμόρφωση δομών και σχετικών συνεργιών./ [B]</p>

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 10: Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της λειτουργίας των σχολικών βιβλιοθηκών

<p>1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Οι σχολικές βιβλιοθήκες θα πρέπει να έχουν σταθερή λειτουργία μέσα στο σχολείο, να ενημερώνονται ετήσια σε όσο το δυνατόν περισσότερα θεματικά πεδία, να είναι ανοιχτές σε μαθητές και εκπαιδευτικούς και να λειτουργούν ως εναλλακτικός χώρος μάθησης και έρευνας. Βασικές μορφές της σχολικής βιβλιοθήκης είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακή σχολική βιβλιοθήκη που λειτουργεί με μέριμνα του Υπουργείου Παιδείας. • Αυτοσχέδια σχολική βιβλιοθήκη: Οι μαθητές λαμβάνουν την υποχρέωση να φέρουν για μια χρονιά ένα βιβλίο στην τάξη τους για να φτιάξουν τη «δική» τους βιβλιοθήκη. Οι μαθητές επιλέγουν τι επιθυμούν κάθε φορά να διαβάσουν και ο εκπαιδευτικός ορίζει τον χρόνο που οι μαθητές θα δανειστούν τα βιβλία, ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης. • Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη (ebook). <p>Η ενίσχυση της λειτουργίας των βιβλιοθηκών περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός δικτύου που θα συνδέσει όλες τις βιβλιοθήκες μεταξύ τους (120 δημοτικές και 45 δημόσιες), την επέκταση των βιβλιοθηκών και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και τη δημιουργία μιας ομάδας εργασίας που θα διαμορφώσει ιδέες και προτάσεις.</p>
<p>2. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Η σχολική βιβλιοθήκη μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά στην αναβάθμιση της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας αποτελώντας κέντρο πηγών πληροφόρησης, τεκμηρίωσης και επικοινωνίας. Προάγει τη φιλαναγνωσία και βοηθά ώστε τα γνωστικά αντικείμενα να αντιμετωπίζονται στην τάξη ως ιδέες για κριτικό στοχασμό, ανάπτυξη και έρευνα.</p> <p>Η σχολική βιβλιοθήκη ευνοεί την ευρύτερη και πολύπλευρη θέαση του γνωστικού αντικειμένου και μέσα σε αυτή τη διαδικασία θα παίξει τον δικό της σημαντικό ρόλο-είτε ως πηγή γνώσης, είτε ως ευρύτερος πολιτιστικός φορέας.</p>
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οργανωτικό πλάνο για την οικονομική ενίσχυση των σχολείων που έχουν ήδη βιβλιοθήκες και για τη δημιουργία νέων. • Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς να προγραμματίζονται συνεργασίες της σχολικής μονάδας με συγγραφείς, ποιητές, κ.ά. • Ανάπτυξη εργασιών με την αξιοποίηση της σχολικής βιβλιοθήκης. • Δημιουργία σύγχρονης, ενημερωμένης, δανειστικής, ανοικτής και τα απογεύματα βιβλιοθήκης, στα σχολεία που θα είναι ανοικτή σε όλη τη

	<p>γειτονιά.</p> <p>Η φιλαναγνωσία μπορεί να αναπτυχθεί στους μαθητές όταν αποσυνδεθεί από την υποχρεωτική εξέταση αλλά και τη στείρα γραμματική ανάλυση του κειμένου. Επομένως είναι σημαντικό η ανάγνωση βιβλίων και άλλων κειμένων να μετατραπεί σε μια ευχάριστη διαδικασία για τους μαθητές χωρίς εξετάσεις.</p>
<p>Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>10.1. Δημιουργία δικτύου βιβλιοθηκών και σύνδεσή του με όλα τα σχολεία της Ελλάδας ώστε να ενισχυθεί το περιβάλλον της ψηφιακής μάθησης./ [B]</p> <p>10.2. Αναβάθμιση των υπαρχόντων βιβλιοθηκών και άνοιγμα στην τοπική κοινωνία. / [B-ΜΣ]</p> <p>10.3. Δημιουργία ομάδας εργασίας που θα ασχολείται με την ενίσχυση και τη λειτουργία των σχολικών Βιβλιοθηκών/ [B]</p> <p>10.4. Επέκταση του θεσμού των βιβλιοθηκών και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση/ [B]</p>

II. Διδακτική/Μαθησιακή Διαδικασία

ΠΡΟΤΑΣΗ 11: Χώρος/Σχολείο

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

«**Η ΚτΥπ ΑΕ** που δημιουργήθηκε το Νοέμβριο 2013 είναι το προϊόν της συγχώνευσης τριών δημόσιων κατασκευαστικών εταιρειών: της ΔΕΠΑΝΟΜ ΑΕ [υπεύθυνη για την κατασκευή και τον εξοπλισμό νοσοκομείων], της ΟΣΚ ΑΕ με τις διευρυμένες της αρμοδιότητες [υπεύθυνη για την κατασκευή και τον εξοπλισμό σχολείων καθώς και με την αρμοδιότητα για την υλοποίηση των εν εξελίξει έργων της Κτηματικής Εταιρείας Δημοσίου ΚΕΔ ΑΕ] και της ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΕ [υπεύθυνη για την κατασκευή και τον εξοπλισμό δικαστηρίων και σωφρονιστικών καταστημάτων].

Η δημιουργία της ΚτΥπ ΑΕ απαντά στην ανάγκη υλοποίησης δημόσιων κτιριακών υποδομών με τους πλέον ευνοϊκούς όρους για το δημόσιο συμφέρον τόσο στους κλάδους της υγείας, της παιδείας και της δικαιοσύνης [από 01.08.2015] όσο και σε οποιονδήποτε άλλο τομέα ανακύψει ανάγκη. Ο επιμερισμός ευθυνών μεταξύ διαφορετικών φορέων για ένα και μοναδικό αντικείμενο –τις δημόσιες κτιριακές υποδομές– δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση πόρων χωρίς κοινωνικές επιπτώσεις ήταν σημαντική η δημιουργία **μιας ενιαίας εταιρείας του δημοσίου, υπεύθυνης για όλες τις κρατικές κτιριακές υποδομές.**

Κύριες πηγές χρηματοδότησης της ΚτΥπ ΑΕ είναι ο τακτικός κρατικός προϋπολογισμός και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων [ΠΔΕ], ενώ χάρη στο αντικείμενο και την ποιότητα των έργων, συχνή είναι η δανειοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων [ΕτΕπ, www.eib.org] καθώς και η επιλεξιμότητα για επιδοτήσεις από ευρωπαϊκά κονδύλια.

Το έργο της ΚτΥπ ΑΕ εποπτεύεται από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων [www.yme.gr] το οποίο ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο ανήκει κάθε υλοποιούμενο έργο συμβουλευεται και συνεργάζεται με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων [www.minedu.gov.gr], το Υπουργείο Υγείας [www.moh.gov.gr], το Υπουργείο Δικαιοσύνης [www.ministryofjustice.gr], ή με οποιαδήποτε άλλη δημόσια αρχή είναι σχετική με το εκάστοτε έργο.»

(πηγή <http://www.ktyp.gr/el/>)

Συγκεκριμένα για τα σχολικά κτίρια, έχει γίνει τεχνική μελέτη στην οποία

	<p>προβλέπονται οι ανάγκες ανά σχολική βαθμίδα και τύπο σχολείου. (http://www.ktyp.gr/el/%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82/%CE%AD%CF%81%CE%B3%CE%B1-%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CF%8E%CE%BD-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82)</p> <p>Η τεχνική αυτή μελέτη, όταν οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και αποσαφηνιστούν οι σχετικές ανάγκες οι οποίες θα προκύψουν για τα σχολικά κτίρια, μπορεί να επικαιροποιηθεί με συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων και του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, το οποίο και εποπτεύει την ΚτΥπ ΑΕ.</p>
<p>2. Γιατί είναι σημαντική; (Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</p>	
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>11.1.Επικαιροποίηση της τεχνικής μελέτης της ΚτΥπ ΑΕ./ [ΜΚ]</p>

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΙΙ. Εκπαίδευση /Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ** (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)
- 3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Καθιέρωση πιστοποιητικού παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας στα ΑΕΙ για τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών.
- 4. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Συστηματική και διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΙΙ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ*	Προτεραιότητες	ΧΡΟΝΟΣ ΝΟΜΟΣ /ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ																							
			ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ			ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ						ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ														
			M3	M6	M9	M12	M15	M18	M21	M24	M27	M30	M33	M36	M39	M42	M45	M48	M51	M54	M57	M60	M63	M66	M69	M72
1.Καθέρωση πιστοποιητικού παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας στα ΑΕΙ για τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών	1.1. Διαμόρφωση ενιαίας πρότασης με τη συμβολή των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπ/σης 1.2. Θεσμοθέτηση φοίτησης σε προγράμματα που χορηγούν Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας στους υποψήφιους Εκπαιδευτικούς																									
2. Συστηματική και διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών	2.1. Ανάπτυξη Εθνικού συστήματος διαρκούς επιμόρφωσης 2.2. Πρόταση χρηματοδότησης για επιμόρφωση από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους με	Ν ΥΑ ΚΥΑ																								

Συμπληρώστε όσες επιπλέον γραμμές απαιτούνται

*Διευκρινήσεις:

ΣΧΟΛΙΑ:

III. Εκπαίδευση/Μετεκπαίδευση Εκπαιδευτικών

ΠΡΟΤΑΣΗ 01:Καθιέρωση πιστοποιητικού παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας στα ΑΕΙ για τους υποψήφιους εκπαιδευτικούς μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών.

1.Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

Οι νέες θεωρητικές προσεγγίσεις και οπτικές, αναφορικά με το έργο του εκπαιδευτικού (φύση της γνώσης, μάθηση, διδασκαλία, εκπαιδευτικός ρόλος), επιβάλλουν την ανανέωση της διδακτικής πράξης μέσω του επαναπροσδιορισμού της εκπαίδευσης των μελλοντικών εκπαιδευτικών, κυρίως της παιδαγωγικής και διδακτικής τους εκπαίδευσης και κατάρτισης. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3848/2010, προκειμένου να συμμετάσχει κάποιος στον διαγωνισμό ΑΣΕΠ προς διορισμό στην πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θα πρέπει απαραίτητως να κατέχει πιστοποιημένη παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια. Βάσει των διατάξεων της περ. ε' της παρ. 22 του άρθρου 36 του Ν. 4186/2013, αναφέρεται ότι η υποχρέωση πιστοποίησης παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας αφορά αποφοίτους που έχουν τις προϋποθέσεις διορισμού και έχουν εισαχθεί στα τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και εφεξής.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ.3, του προαναφερθέντος ν.3848/2010 όπως τροποποιήθηκε (περιπτώσεις α', β' και γ') με την παρ. 22 του άρθρου 36 του ν.4186/2013 (ΦΕΚ 193 Α'/17-9-2013), η παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια πιστοποιείται με συγκεκριμένους τρόπους, ένας από τους οποίους είναι και η παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια του προγράμματος σπουδών ενός τμήματος που εξασφαλίζεται με την ύπαρξη διδακτικών αντικειμένων που εμπίπτουν στις θεματικές περιοχές: α) Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής, β) Θέματα μάθησης και διδασκαλίας, γ) Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση.

Πολλά πανεπιστημιακά Τμήματα, τα δύο τελευταία χρόνια κατοχύρωσαν την εν λόγω πιστοποίηση των αποφοίτων τους, κάνοντας «διάσπαση» του Προγράμματος Σπουδών τους κατοχυρώνοντας παράλληλα αφενός τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων της επιστήμης που πραγματεύονται και ερευνούν και αφετέρου την παιδαγωγική και διδακτική τους επάρκεια.

Είναι σκόπιμο το πιστοποιητικό παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας να λαμβάνεται μετά την ολοκλήρωση του βασικού πτυχίου και όχι κατά τη διάρκεια των σπουδών, ώστε να αποτελεί

	<p>μια συνειδητή επιλογή κάθε πτυχιούχου που επιθυμεί να εργασθεί ως εκπαιδευτικός. Συνεπώς, η βασική επιστημονική επάρκεια που λαμβάνει κάθε πτυχιούχος με το πέρας των βασικών σπουδών (πτυχίο) παραμένει όχι απλώς αναλλοίωτη αλλά και περισσότερο ενισχυμένη, δεδομένου ότι επικεντρώνεται στην επιστήμη ολοκληρωτικά και σε μεγαλύτερο βάθος κατά τη διάρκεια ολοκλήρωσης του βασικού πτυχίου και στη συνέχεια, εφόσον το επιθυμεί, εξειδικεύει τις προσανατολισμένες στην εκπαίδευση πλέον γνώσεις και δεξιότητες της/του με ένα εξειδικευμένο γι' αυτόν το σκοπό ειδικό Πρόγραμμα Σπουδών.</p>
<p>2.Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Το πιστοποιητικό παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας μετά την ολοκλήρωση του βασικού κύκλου σπουδών των μελλοντικών εκπαιδευτικών, αποτελεί μια «συνειδητή» επιλογή που έχει ως στόχο την απόκτηση εκ μέρους τους των απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και προβληματισμών, ώστε να καταστούν ικανοί να ανταποκριθούν με πληρότητα και υπευθυνότητα στο εκπαιδευτικό έργο και την αποστολή διαπαιδαγώγησης των «αυριανών» πολιτών.</p> <p>Ειδικότερα, οι «εκκολαπτόμενοι» εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι απαραίτητο να παρακολουθήσουν εξειδικευμένα παιδαγωγικά προγράμματα, ώστε να ανταποκριθούν σωστά και αποδοτικά στο σύνθετο έργο τους: να μάθουν να ανιχνεύουν κριτικά τους πολλαπλούς τρόπους σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη, να διερευνούν και να μετασχηματίζουν υφιστάμενες πεποιθήσεις και πρακτικές, να εξισορροπούν τις γνωστικές και τις παιδαγωγικές όψεις του έργου τους, να ερμηνεύουν και να αξιοποιούν την εμπειρία με τη βοήθεια της θεωρίας, και να οικοδομούν επαγγελματική γνώση.</p> <p>Το εν λόγω πιστοποιητικό είναι απαραίτητο να χορηγείται μετά τη λήψη του πτυχίου, προκειμένου, ολοκληρώνοντας το βασικό πτυχίο της επιστήμης τους και με την κατάλληλα απαιτούμενη μαθησιακή εμπειρία που έχουν λάβει, οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • εξοικειωθούν με τις διαφορετικές εξειδικευμένες θεωρητικές προσεγγίσεις αναφορικά με τον ρόλο και τη σημασία της εκπαίδευσης σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, τις βασικές λειτουργίες της εκπαίδευσης, το σχολείο ως θεσμοθετημένη οργάνωση και ως χώρο κοινωνικής αλληλεπίδρασης, καθώς και με τις διαστάσεις τόσο του επαγγελματικού όσο και του κοινωνικού ρόλου του εκπαιδευτικού, • γνωρίσουν τις εξελίξεις στην επιστημολογία του γνωστικού αντικείμενου και να μπορούν να τη συνδέσουν με διδακτικούς

	<p>σκοπούς, αποφάσεις και πρακτικές,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ασκηθούν στη συστηματική παρατήρηση, καταγραφή και κριτικό σχολιασμό των ποικίλων όψεων του εκπαιδευτικού έργου και, ειδικότερα της διδακτικής πράξης, • γνωρίσουν τις θεωρίες και τα πορίσματα ερευνών σε θέματα ανάπτυξης και μάθησης (γνωστική, ψυχοκοινωνική, ηθική ανάπτυξη των μαθητών) και να αποκτήσουν μεθοδολογικά εργαλεία για αξιοποίησή τους στη διδακτική πράξη, • αποκτήσουν την ικανότητα αναγνώρισης των θεωριών που θεμελιώνουν τα Προγράμματα Σπουδών, καθώς και την ικανότητα να τα μετασχηματίζουν δημιουργικά με τον πειραματισμό και την ανανέωση της διδακτικής πράξης, • αποκτήσουν την ικανότητα διερεύνησης της καταλληλότητας ποικίλων θεωρητικών θέσεων για τη διδασκαλία και τη μάθηση και των σύστοιχων διδακτικών μεθόδων σε σχέση με το συγκεκριμένο, κάθε φορά, μαθησιακό περιβάλλον (γνωστικό αντικείμενο, διδακτικοί σκοποί και στόχοι, ηλικία μαθητών, δίκτυο σχέσεων και αλληλεπιδράσεων κ.λπ.), • αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν κριτικά τις αρχές που θεμελιώνουν τις διαφορετικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις της ετερότητας (διαπολιτισμικότητα, φύλο, θρησκεία, κ.ά.), • γνωρίσουν τον τρόπο διοίκησης των εκπαιδευτικών μονάδων και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού (προγραμματισμό, διεύθυνση, έλεγχο, οικονομική διαχείριση, κ.ά.), • είναι σε θέση να αναγνωρίζουν πίσω από κάθε παρατηρούμενη διδακτική πρακτική τις άδηλες παραδοχές των διδασκόντων για το φαινόμενο και τις διαδικασίες της διδασκαλίας και της μάθησης, • μπορούν με υπευθυνότητα να σχεδιάζουν και να πραγματοποιούν σχέδια μαθήματος αλλά και να πειραματίζονται ανανεώνοντας δυναμικά τη διδακτική πράξη. Η ανανέωση αυτή μπορεί να αφορά σε παραγωγή και νέες χρήσεις του εκπαιδευτικού υλικού, εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας, νέους τύπους αλληλεπίδρασης με τους μαθητές, χρήση νέων τεχνολογιών κ.λπ.
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Σύμφωνα με το Ν. 3848/2010, όπως ισχύει, το πιστοποιητικό παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας αποδίδεται με βεβαίωση περί επιτυχούς παρακολούθησης ειδικού προγράμματος σπουδών τουλάχιστον εξαμηνιαίας διάρκειας, το οποίο παρέχεται από τμήμα Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) ή από ομάδες συνεργαζόμενων τμημάτων του ίδιου ή περισσότερων ΑΕΙ σε αποφοίτους Τμημάτων που έχουν τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού στην Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.</p> <p>Η πρακτική άσκηση είναι κοινώς αποδεκτό ότι θεωρείται βασική προϋπόθεση επιτυχίας του προγράμματος. Οι «φοιτήτριες/φοιτητές» χρειάζεται να πραγματοποιήσουν πρακτική διδακτική άσκηση σε αυθεντικές συνθήκες τάξης με στόχο τη</p>

	<p>διαμόρφωση των επιστημονικών εκείνων κριτηρίων που θα αποτελέσουν αρωγό ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων που θα τους επιτρέψει να συνδέουν κριτικά τις θεωρητικές θέσεις για τη μάθηση με την πράξη της διδασκαλίας.</p> <p>Ο κύκλος σπουδών δύναται να είναι μονοετής και το Πρόγραμμα Σπουδών να αποτελείται από τις τρεις βασικές Θεματικές Περιοχές/Ενότητες, όπως αυτές ορίζονται από το Ν. 4186/2013 και είναι οι ακόλουθες: α) Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής, β) Θέματα μάθησης και διδασκαλίας, γ) Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται σε όσους εισήχθησαν σε τμήματα Α.Ε.Ι. από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και εφεξής ενώ για όσους είχαν εισαχθεί σε προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη ισχύουν οι κείμενες, πριν την ισχύ του ν. 3848/2010 κατά τη δημοσίευση του ν. 4186/2013 διατάξεις.</p> <p>Επισημαίνεται ότι η Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ετησίως δέχεται περίπου 1.750 πτυχιούχους σε 11 πόλεις της Ελλάδας για το Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ).</p>
<p>Προτεραιότητα / Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>Υπάρχει ώριμο περιβάλλον για άμεση εφαρμογή έπειτα από τους δύο βασικούς σχετικούς νόμους (Ν. 3848/2010 και Ν. 4186/2013) καθώς και τις τουλάχιστον 12 Υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί και αφορούν την πιστοποίηση παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας με την κατοχή πτυχίου ΑΕΙ. Σήμερα φαίνεται να υπάρχουν οι βασικές προϋποθέσεις και η θεμελιωμένη εμπειρία, προκειμένου να θεσμοθετηθεί το «πιστοποιητικό παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας» ως εξειδίκευση μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών για υποψήφιους εκπαιδευτικούς.</p> <p>Προτεραιότητες:</p> <p>1.1. Διαμόρφωση ενιαίας πρότασης με τη συμβολή των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης./ [Β-ΜΣ-ΜΚ]</p> <p>1.2. Θεσμοθέτηση φοίτησης σε προγράμματα που χορηγούν Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας στους υποψήφιους Εκπαιδευτικούς./ [ΜΣ]</p>

III. Εκπαίδευση/Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών

ΠΡΟΤΑΣΗ 02: Συστηματική και διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

<p>4. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών συμβάλλει στην αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και γι' αυτό πρέπει να είναι συστηματική και διαρκής στοχεύοντας στην επικαιροποίηση και τον εμπλουτισμό των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους. Επομένως είναι αναγκαία σε όλα τα στάδια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας και πρέπει να καλύπτει τόσο γενικούς τομείς (π.χ. γνωστικό αντικείμενο, διδακτική μεθοδολογία, χρήση νέων τεχνολογιών) όσο και ειδικότερες θεματικές (π.χ. διαφοροποιημένη διδασκαλία, ειδική αγωγή, διαπολιτισμική εκπαίδευση, σχολικός εκφοβισμός, περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή υγείας κ.ά.).</p> <p>Η χρονική διάρκεια (π.χ. ετήσια, εβδομαδιαία) και ο τύπος των επιμορφωτικών προγραμμάτων (π.χ. ενδοσχολικά, εξ αποστάσεως, μικτό μοντέλο) εξαρτώνται από τις εκπαιδευτικές ανάγκες, τις γεωγραφικές συνθήκες αλλά και τις οικονομικές δυνατότητες.</p>
<p>5. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Οι δυνατότητες για προσωπική ανάπτυξη και επαγγελματική ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού συνδέονται άμεσα με την μετεκπαίδευση. Η συμμετοχή του σε επιμορφωτικά προγράμματα του δίνουν την ευκαιρία να αναστοχαστεί και να αναθεωρήσει τις διδακτικές του προσεγγίσεις λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά του μελλοντικού πολίτη, ώστε να ανταποκριθεί επιτυχώς στην αποστολή του σχολείου.</p> <p>Τα προγράμματα επιμόρφωσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • καλύπτουν την απόσταση μεταξύ θεωρίας και σχολικής πράξης, • εκσυγχρονίζουν και αναβαθμίζουν το εκπαιδευτικό έργο, ενδυναμώνοντας τον εκπαιδευτικό, ώστε να μην καταφεύγει σε παγιωμένες και ενδεχομένως παρωχημένες πρακτικές, • υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς στην ανάληψη πρωτοβουλιών και ενεργού ρόλου στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού έργου και προπαντός στην εισαγωγή καινοτομιών, • ισχυροποιούν τον ρόλο του εκπαιδευτικού στη διαδικασία αναβάθμισης του σχολείου. <p>Η συστηματική υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης προάγει την κουλτούρα της δια βίου μάθησης, της προσωπικής εξέλιξης και της διαρκούς επαγγελματικής ανάπτυξης.</p>

<p>6. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης θα πρέπει να αποτελεί μέρος ενός εθνικού μακροπρόθεσμου σχεδιασμού («εθνικό σύστημα διαρκούς επιμόρφωσης») με σαφείς στόχους και χρονοδιάγραμμα που θα λαμβάνει υπόψη τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών αλλά και τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της χώρας και να μην στηρίζεται σε αποσπασματικές, περιστασιακές και ασύνδετες μεταξύ τους δράσεις. <p>Επιπλέον, είναι σκόπιμο τα προγράμματα επιμόρφωσης να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • καλύπτουν τόσο γενικούς τομείς (π.χ. γνωστικό αντικείμενο, διδακτική μεθοδολογία, χρήση νέων τεχνολογιών) όσο και ειδικότερες θεματικές (π.χ. διαφοροποιημένη διδασκαλία, ειδική αγωγή, διαπολιτισμική εκπαίδευση, σχολικός εκφοβισμός, περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή υγείας κ.ά.), • είναι ευέλικτα όσον αφορά στην επιλογή του τύπου επιμόρφωσης (π.χ. περιφερειακά, ενδοσχολικά), τον τρόπο υλοποίησης (δια ζώσης, εξ αποστάσεως, μικτό μοντέλο), • βασίζονται στη χρήση σύγχρονων μέσων και βιωματικών μεθόδων και να προσφέρουν ποικιλία στη χρονική διάρκεια, ώστε ο κάθε εκπαιδευτικός να επιλέγει ελεύθερα το πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις ανάγκες του, • υποστηρίζουν την αξιοποίηση των ιδίων των εκπαιδευτικών σε ρόλο επιμορφωτή εντός της σχολικής μονάδας και να ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση των εκπαιδευτικών, ώστε να ενισχύεται η συνεργατική κουλτούρα, • συνδέονται με άμεση εφαρμογή στη σχολική πράξη δίνοντας τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να δοκιμάζει τις νέες γνώσεις κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης.
<p>Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>2.1. Η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών αποτελεί προτεραιότητα και διαρκή ανάγκη, η οποία πρέπει να ενταχθεί σε ένα «εθνικό σύστημα διαρκούς επιμόρφωσης»./ [B-MΣ]</p> <p>2.2. Πρόταση χρηματοδότησης για επιμόρφωση από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους με προτεραιότητα στα τρέχοντα προγράμματα ΕΣΠΑ./ [B-MΣ]</p>

IV.Οργάνωση, διοίκηση και οικονομικά της εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)**
- 1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης (υφιστάμενων και δυνητικών) σε θέματα διοίκησης
- 2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Σταδιακή και γενναία αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης της εκπαίδευσης, η οποία για πολλές δεκαετίες παραμένει ο «φτωχός συγγενής» του προϋπολογισμού
- 3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, ώστε η λειτουργία των σχολείων να μην εξαρτάται από έναν τόσο μεγάλο αριθμό αναπληρωτών εκπαιδευτικών (διορισμός μόνιμων εκπαιδευτικών, μετά από εκπόνηση μελέτης που θα καταγράφει με ορθολογικό τρόπο τις ανάγκες, αποτελεί αδήριτη αναγκαιότητα).
- 4. **ΠΡΟΤΑΣΗ 04:** Ενίσχυση όλων εκείνων των δομών και δεικτών που θα μπορούν να παρακολουθούν την πορεία των μεταρρυθμίσεων σε όλες τις βαθμίδες και θα επισημαίνουν έγκαιρα τις δυσλειτουργίες

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ: Ν. ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Προτεραιότητα	ΧΡΟΝΟΣ ΝΟΜΟΣ/Π ΟΡΥΓ/ΕΓΚΥΚ	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ				ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ				ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ																	
			M3	M6	M9	M12	M15	M18	M21	M24	M27	M30	M33	M36	M39	M42	M45	M48	M51	M54	M57	M60	M63	M66	M69	M72		
1. Εμπλοκή των εκπαιδευτικών της εκπαίδευσης (υφιστάμενων και δυναμικών) σε θέματα διακρίσεων	1.1. Άμεση διερεύνηση της δυναμικότητας υλοποίησης σχετικών δράσεων σε συνεργασία με τα Π.Ε.Π. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.	ΚΥΑ																										
	1.2. Συνεργασία με αρμόδια Διοικητική Αρχή για τη διαμόρφωση δυναμικότητας ένταξης σχετικών δράσεων στο Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020.	ΚΥΑ																										
	1.3. Σχεδιασμός βάσει των ανωτέρω	ΥΑ/Ε																										
	1.4. Υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων βάσει σχεδιασμού	ΥΑ/Ε																										
2. Σταδιακή και γενναία αύξηση της κρατικής χρηματικής αοδότησης της εκπαίδευσης, η οποία να καλύπτει δραστικά παραρτημένα φειδαρής αναγκών του προϋπολογισμού	2.1. Πλήρης αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της εκπαίδευσης (ανθρώπινων, υλικοτεχνικών και υλοτεχνικών)	ΥΑ/Ε																										
	2.2. Έρευνα κάθε πιθανού πεδίου αποδόλης	ΥΑ/Ε																										
	2.3. Πλήρης αξιοποίηση κάθε πιθανής πρόθετης, πέραν της κρατικής χρηματοδότησης, η οποία δεν θίγει τον δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης.	ΥΑ/Ε																										
3. Διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, ώστε η λειτουργία των σχολείων να μην εξαρτάται από έναν τόσο μεγάλο αριθμό αναπληρωτών εκπαιδευτικών (βιομηχανική μέθοδος αποδοτικότητας, μετά από εκπόνηση μελέτης που θα καταγράψει με ορθολογικό τρόπο τις ανάγκες αποστολές σε διάφορα αναγκαία σημεία).	3.1. Αξιόπιστη και έγκυρη ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό δυναμικό.	Υ.Α. / Ε.																										
	3.2. Έγκαιρη ολοκλήρωση του συνόλου των υπηρεσιών με ταβολών (μεταβιβάσεις και αποστολές) των μόνιμων εκπαιδευτικών, βάσει των ανωτέρω.	ΥΑ/Ε																										
	3.3. Έγκαιρος επανεκπονομή και επικαιροποίηση δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος σχετικά με τα οργανικά και λειτουργικά κενά και προεπιχειρησιακό βέλτιστο δυνατό τρόπο κάλυψης των αναγκών με αναπληρωτές (Ε) και μόνιμους εφόσον είναι δημοσιονομικά εφικτό) εκπαιδευτικού βάσει των διαθέσιμων πόρων/ πιστώσεων.	ΥΑ/Ε																										
4. Εξόφληση όλων εκείνων των φόρων και εσόδων που θα μπορούν να παρακαλυφθούν την περίοδο των μεταρρυθμίσεων σε όλες τις βαθμίδες και θα επιστημονούν άμεσα τις βασικές ανάγκες	4.1. Οργάνωση - Σχεδιασμός	N																										
	4.2. Ανάπτυξη δομών	N																										
	4.3. Ανάπτυξη συστήματος - Διαμόρφωση Οδηγών	N																										
	4.4. Εφαρμογή Συστήματος	N																										
	4.5. Αξιοποίηση συστήματος	N																										

*Διευκρινίσεις:

ΣΧΟΛΙΑ:

IV. Οργάνωση, Διοίκηση και Οικονομικά της Εκπαίδευσης

ΠΡΟΤΑΣΗ 01: Επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης (υφισταμένων και δυνητικών) σε θέματα διοίκησης

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας	Η ανάληψη καθηκόντων σε θέση ευθύνης στην εκπαίδευση συνιστά υιοθέτηση ενός νέου εργασιακού ρόλου, με διαφορετικές προκλήσεις από αυτές του εκπαιδευτικού της τάξης. Προφανώς, η ανταπόκριση στις απαιτήσεις νευραλγικών για την εκπαίδευση θέσεων εργασίας δημιουργεί ανάγκες εισαγωγικής ή και συνεχιζόμενης κατάρτισης σε θέματα διοίκησης. Η επιστήμη της διοίκησης με τους βασικούς της πυλώνες και τις σύγχρονες επιστημονικές εξελίξεις του πεδίου, αποτελεί μέσο ενδυνάμωσης της/του εκπαιδευτικού που κατέχει ή διεκδικεί θέση στελέχους στην εκπαίδευση.
2. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	Η κατάρτιση των στελεχών της εκπαίδευσης σε θέματα διοίκησης αποτελεί προϋπόθεση βελτίωσης της ποιότητας των εκπαιδευτικών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να βοηθήσει: <ul style="list-style-type: none"> • στη βελτίωση της αξιοποίησης των ανθρώπινων, οικονομικών και υλικοτεχνικών πόρων, σε μια περίοδο που δεν αφήνει κανένα περιθώριο για τη διασπάθισή τους, • στη διασφάλιση της διαφάνειας των διοικητικών διαδικασιών, • στην ενίσχυση της παρακίνησης του εκπαιδευτικού δυναμικού, • στην ενίσχυση της ηγετικής δράσης στην εκπαίδευση, • στη βελτίωση της οργάνωσης των διοικητικών μονάδων της εκπαίδευσης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, • στην καθιέρωση και διασφάλιση τήρησης προτύπων ποιότητας • στη σταδιακή μεταβίβαση της λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο και την επακόλουθη έμπρακτη ενίσχυση των συμμετοχικών και δημοκρατικών διαδικασιών.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	Για τη βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση, η κατάρτιση των στελεχών εκπαίδευσης κατέχει μείζονα ρόλο και συνδέεται άμεσα με την επιλογή προώθησης ενός αποκεντρωμένου τρόπου διοίκησης της εκπαίδευσης. Σημαντικές προϋποθέσεις για την επιτυχή υλοποίησή της είναι: <ul style="list-style-type: none"> • η δυνατότητα ισότιμης συμμετοχής ενός διευρυμένου αριθμού στελεχών (δυνητικών και υφισταμένων) στις δράσεις κατάρτισης (ιδανικά, όλων όσων εκδηλώνουν σχετικό ενδιαφέρον), • η πιστοποίηση της κατάρτισης, • η σύνδεσή της με τις πραγματικές συνθήκες άσκησης καθηκόντων διοίκησης στην εκπαίδευση, • η αξιοποίηση δυνατοτήτων χρηματοδότησής τους μέσω

	<p>συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, ώστε να απευθύνονται σε μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών και να μην προκαλείται επιβάρυνση στον Κρατικό Προϋπολογισμό,</p> <ul style="list-style-type: none"> • η υλοποίηση των δράσεων από αξιόπιστους φορείς, όπως το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης ή Α.Ε.Ι., • η αναγνώρισή της (μοριοδότησή της) στις διαδικασίες επιλογής στελεχών.
<p>Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>1.1. Άμεση διερεύνηση της δυνατότητας υλοποίησης σχετικών δράσεων σε συνεργασία με το ΙΝ.ΕΠ. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α./ [B]</p> <p>1.2 Συνεργασία με αρμόδια Διαχειριστική Αρχή για τη διερεύνηση δυνατότητας ένταξης σχετικών δράσεων στο Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020./ [B]</p> <p>1.3 Σχεδιασμός βάσει των ανωτέρω./ [B-ΜΣ]</p> <p>1.4 Υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων βάσει σχεδιασμού./ [ΜΣ-ΜΚ]</p>

IV. Οργάνωση, Διοίκηση και Οικονομικά της Εκπαίδευσης

ΠΡΟΤΑΣΗ 02: Σταδιακή και γενναία αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης της εκπαίδευσης, η οποία για πολλές δεκαετίες παραμένει ο «φτωχός συγγενής» του προϋπολογισμού

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας	Η σημασία της επένδυσης στην εκπαίδευση ως μηχανισμού ανάπτυξης και προόδου μιας κοινωνίας είναι όχι μόνο ιστορικά και επιστημονικά τεκμηριωμένη, αλλά και γενικώς παραδεκτή. Το αίτημα αύξησης των δαπανών για την εκπαίδευση και την έρευνα, εκφρασμένης είτε σε απόλυτο μέγεθος είτε σε ποσοστό του Α.Ε.Π., υπήρξε πάγιο, δίκαιο και εύλογο αίτημα για την εκπαιδευτική και ερευνητική κοινότητα και το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής κοινωνίας.
2. Γιατί είναι σημαντική; (Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)	Σε συνθήκες ύφεσης και αυστηρών δημοσιονομικών περιορισμών, το αίτημα αύξησης της κρατικής χρηματοδότησης για την εκπαίδευση αναγκαστικά επαναπροσδιορίζεται ή και περιορίζεται. Από τη μία πλευρά, η εκπαίδευση αποτελεί τον πυλώνα της ανάπτυξης μιας κοινωνίας. Από την άλλη πλευρά, η συσσωρευμένη συρρίκνωση των δαπανών του συνόλου του Κρατικού Προϋπολογισμού, ως αποτέλεσμα των δημοσιονομικών δεσμεύσεων της χώρας και των περιορισμένων -λόγω της ύφεσης και των επιπτώσεών της- δημοσίων εσόδων, δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια προσδοκιών για αξιόλογη αύξηση του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Εξάλλου, στη σημερινή συγκυρία δεν μπορεί να αγνοηθούν οι εντεινόμενες, πιεστικές ανάγκες χρηματοδότησης της κοινωνικής πρόνοιας και των υπολοίπων δημόσιων αγαθών.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	Μια ασφαλής οδός για την αύξηση της χρηματοδότησης για την εκπαίδευση είναι μέσω της επιτάχυνσης των συνθηκών που θα φέρουν την ελληνική οικονομία σε ανάπτυξη και, συνεπώς, θα αυξήσουν τα δημόσια έσοδα.
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	Με δεδομένη τη δημοσιονομική δυσχέρεια, αυτό που απαιτείται ως ελάχιστο είναι αφενός η πλήρης αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της εκπαίδευσης (ανθρώπινων, υλικοτεχνικών και χρηματικών) και αφετέρου η εξάλειψη κάθε πιθανού πεδίου σπατάλης. Ακόμη πιο απαραίτητη, σε συνθήκες δημοσιονομικής δυσχέρειας, καθίσταται

η αξιολόγηση της σκοπιμότητας κάθε είδους δαπάνης. Συγχρόνως, είναι απαραίτητη η πλήρης αξιοποίηση κάθε πιθανής πρόσθετης, πέραν της κρατικής, χρηματοδότησης, η οποία δεν θίγει τον δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης, όπως αυτός υπαγορεύεται από το άρθρο 16 του Συντάγματος.

Η πολιτική βούληση για την προτεραιοποίηση της ενίσχυσης της κρατικής χρηματοδότησης για την εκπαίδευση, θα πρέπει να παραμείνει διαρκής και ισχυρή, ώστε, έστω σταδιακά και όταν οι δημοσιονομικές συνθήκες το επιτρέψουν, η εκπαίδευση να είναι ο πρώτος από τους τομείς που θα ενισχυθεί περαιτέρω.

Προτεραιότητες:

2.1 Πλήρης αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της εκπαίδευσης (ανθρώπινων, υλικοτεχνικών και χρηματικών)./ **[B-MΣ-MK]**

2.2 Εξάλειψη κάθε πιθανού πεδίου σπατάλης./ **[B-MΣ-MK]**

2.3 Πλήρης αξιοποίηση κάθε πιθανής πρόσθετης, πέραν της κρατικής, χρηματοδότησης, η οποία δεν θίγει τον δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης./ **[B-MΣ-MK]**

IV. Οργάνωση, Διοίκηση και Οικονομικά της Εκπαίδευσης

ΠΡΟΤΑΣΗ 03: Διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, ώστε η λειτουργία των σχολείων να μην εξαρτάται από έναν τόσο μεγάλο αριθμό αναπληρωτών εκπαιδευτικών (διορισμός μόνιμων εκπαιδευτικών, μετά από εκπόνηση μελέτης που θα καταγράφει με ορθολογικό τρόπο τις ανάγκες, αποτελεί αδήριτη αναγκαιότητα).

<p>1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα αριθμητικά στοιχεία από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Μάρτιος 2016), ένας στους επτά εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ποσοστό 14%) υπηρετεί με σχέση εργασίας αναπληρωτή εκπαιδευτικού. Περίπου οι μισοί εξ' αυτών προσλαμβάνονται και αμείβονται μέσω Προγραμμάτων ΕΣΠΑ, με το αντίστοιχο ποσοστό στην Ειδική Αγωγή να αγγίζει το 80%. Η εν λόγω ποσόστωση ενδέχεται να μεταβληθεί επί τη χείρω όσο συντηρείται η τάση αφενός να αποχωρούν εκπαιδευτικοί λόγω σύνταξης και αφετέρου να διατηρείται στην ουσία η αναστολή νέων διορισμών.</p>
<p>2. Γιατί είναι σημαντική; (Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</p>	<p>Η συστηματική κάλυψη των οργανικών κενών στα σχολεία με πρόσληψη αναπληρωτών αντί διορισμών αποτελεί μια λύση ανάγκης και όχι μία ηθελημένη επιλογή της ελληνικής Πολιτείας. Πέρα από το αυτονόητο αίτημα της σταθερής στελέχωσης των δημόσιων σχολείων όλων των τύπων με μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό, η εξάρτηση από τη μεγάλη ποσόστωση αναπληρωτών εκπαιδευτικών επιφέρει τα ακόλουθα προβλήματα από παιδαγωγική και διοικητική σκοπιά:</p> <p>A) Εφόσον οι θέσεις των αναπληρωτών εκπαιδευτικών δεν καλυφθούν εγκαίρως, οι προσωρινά κενές θέσεις εκπαιδευτικών δημιουργούν τεράστια παιδαγωγικά και λειτουργικά ζητήματα στις σχολικές μονάδες με άμεσο αντίκτυπο στη σχολική ζωή των μαθητών και κατ' επέκταση και στους γονείς τους.</p> <p>B) Οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί είναι «καταδικασμένοι» να ζουν σε καθεστώς εργασιακής ανασφάλειας (job insecurity), λόγω της αβεβαιότητας που αφορά την πρόσληψή τους ή μη και για το επόμενο σχολικό έτος, τον χρόνο αλλά και την περιοχή πρόσληψής τους, το σχολείο τοποθέτησης και την αέναη και αγωνιώδη προσπάθεια συγκέντρωσης «μορίων προϋπηρεσίας». Η εργασία σε ένα πλαίσιο αυξημένης εργασιακής ανασφάλειας επιστημονικά έχει αποδειχθεί ότι συνδέεται με δυσμενέστερες συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος και υπ' αυτό το πρίσμα ενδέχεται να</p>

	<p>επηρεάζει και την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου.</p> <p>Γ) Οι τακτικές μεταβολές στη σύνθεση του εκπαιδευτικού δυναμικού της σχολικής μονάδας, ιδίως σε περιοχές όπου είναι αυξημένα τα κενά σε μόνιμο προσωπικό, δυσχεραίνει την υλοποίηση διαχρονικών ή μεσοπρόθεσμων εκπαιδευτικών δράσεων στο επίπεδο της σχολικής μονάδας, λόγω της μεγάλης κινητικότητας των αναπληρωτών εκπαιδευτικών.</p>
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<p>Αναμφίβολα, το ζήτημα των νέων διορισμών εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, συνδέεται με το δημοσιονομικό πλαίσιο της χώρας και τους περιορισμούς που αυτό θέτει. Ωστόσο, η αναγκαιότητα δεν αμφισβητείται και εναπόκειται στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΕΘ να ιεραρχήσουν τις ανάγκες σε μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό κατά κλάδο και βαθμίδα. Σε αυτή τη διαδικασία η καταχώρηση έγκυρων δεδομένων στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου θα αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για την εκπόνηση μιας ρεαλιστικής και αξιόπιστης μελέτης που θα αφορά τους διορισμούς.</p>
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	<p>Η ανάγκη για νέους διορισμούς και «αιμοδότηση» του δημόσιου σχολείου θα έπρεπε να καλυφθεί πριν την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς (καλοκαίρι 2016). Ωστόσο, το εν λόγω αίτημα συνδέεται με συγκεκριμένους δημοσιονομικούς περιορισμούς που δεν είναι εύκολο να αρθούν στο αμέσως προσεχές χρονικό διάστημα. Μέχρι να δοθεί η δυνατότητα μόνιμων διορισμών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, οι <u>προτεραιότητες</u> του Υπουργείου Παιδείας για τη διαχείριση του εκπαιδευτικού δυναμικού είναι κρίσιμο να αφορούν τους ακόλουθους άξονες προτεραιοτήτων:</p> <p>3.1.Αξιόπιστη και έγκυρη ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό δυναμικό./ [B-MΣ-MK]</p> <p>3.2 Έγκαιρη ολοκλήρωση του συνόλου των υπηρεσιακών μεταβολών (μεταθέσεις και αποσπάσεις) των μόνιμων εκπαιδευτικών, βάσει των ανωτέρω./ [B-MΣ-MK]</p> <p>3.3 Έγκαιρος επανυπολογισμός και επικαιροποίηση δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος σχετικά με τα οργανικά και λειτουργικά κενά και προσδιορισμός του βέλτιστου δυνατού τρόπου κάλυψης των αναγκών με αναπληρωτές (ή και μόνιμους εφόσον είναι δημοσιονομικά εφικτό) εκπαιδευτικούς βάσει των</p>

Παράρτημα ΠΡΟΤΑΣΗΣ 03:

Πίνακας αριθμού υπηρετούντων εκπαιδευτικών βάσει σχέσεων εργασίας (Μάρτιος 2016)

[Πηγή: ΥΠΠΕΘ, <https://www.minedu.gov.gr/ekpaideutikoi-m/monimoi-m/statistika-mon/19598-13-04-16-arithmitika-stoixeia-gia-to-ekpaideftiko-prosopiko-se-dimosia-kai-idiotiki-ekpaidefsi-2,πρόσβαση 26/4/2016>]

13-04-16 Αριθμητικά στοιχεία για το εκπαιδευτικό προσωπικό

Σε 158.081 ανέρχονταν ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών με κάθε μορφή απασχόλησης στο Υπουργείο Παιδείας, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία που αντλήθηκαν το Μάρτιο. Οι αναπληρωτές αποτελούν περίπου το 14% του εκπαιδευτικού προσωπικού με τον καταγεγραμμένο αριθμό τους να είναι λίγο πάνω από τις 22.000. Περίπου οι μισοί αναπληρωτές είναι μέσω ΕΣΠΑ, ενώ μικρός είναι ο αριθμός των ωρομίσθιων που φθάνουν τους 206.

ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ	9.276
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ	1.626
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΟ	18
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΟ ΕΣΠΑ	51
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΣΠΑ	6.730
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΣΠΑ	3.900
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΟ ΕΣΠΑ	1
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΟΥ	459
ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΙ	206
ΜΟΝΙΜΟΙ	135.728
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ	76
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ	1
ΜΕΤΑΚΛΗΤΟΣ	9
ΣΥΝΟΛΟ	158.081

Εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί στην ιδιωτική εκπαίδευση

Από τα στοιχεία της Δ/σης Διοίκησης Προσωπικού Π/θμιας Εκπ/σης και της Δ/σης Διοίκησης Προσωπικού Δ/θμιας Εκπ/σης του ΥΠ.Π.Ε.Θ. αντίστοιχα, προκύπτει ότι κατά το τρέχον σχολικό έτος ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στην Ιδιωτική Π/θμια Εκπ/ση (με σχέση εργασίας Αορίστου Χρόνου, Ορισμένου Χρόνου και Αναπληρωτές) ανέρχεται σε 3.989 και στην Ιδιωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με σχέση εργασίας Αορίστου Χρόνου, Ορισμένου Χρόνου και Αναπληρωτές) ανέρχεται σε 3.109.

IV. Οργάνωση, Διοίκηση και Οικονομικά της Εκπαίδευσης

ΠΡΟΤΑΣΗ 04: Ενίσχυση όλων εκείνων των δομών και δεικτών που θα μπορούν να παρακολουθούν την πορεία των μεταρρυθμίσεων σε όλες τις βαθμίδες και θα επισημαίνουν έγκαιρα τις δυσλειτουργίες

<p>7. Συνοπτική ή περιγραφή της πρότασης/ έννοιας</p>	<p>Η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού συστήματος εκπαιδευτικών δεδομένων/δεικτών ευρύτερης εμβέλειας, για τον έλεγχο ή την παρακολούθηση της κατάστασης και της εξέλιξης των διαφόρων παραμέτρων της εκπαίδευσης στη χώρα, αποτελεί βασική παράμετρο της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας που βρίσκεται σε εξέλιξη.</p> <p>Τα δεδομένα αυτά θα παρέχουν την απαραίτητη ανατροφοδότηση σε επίπεδο «συστήματος», κεντρικό περιφερειακό και τοπικό, υποστηρίζοντας την αποτελεσματικότερη οργάνωση και διοίκηση σε όλα τα επίπεδα του συστήματος, την παρακολούθηση των εκπαιδευτικών τάσεων και της πορείας υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων, τον εντοπισμό των δυσλειτουργιών και τον καθορισμό των αναγκαίων παρεμβάσεων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής λειτουργίας.</p> <p>Η ενίσχυση όλων εκείνων των δομών, των διαδικασιών και των εργαλείων που θα επιτρέψουν την καλύτερη οργάνωση, συλλογή και ανάλυση των βασικών εκπαιδευτικών πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο, τη διακίνηση των πληροφοριών αυτών και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης τους από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, αποτελούν επιμέρους διαστάσεις της εν λόγω προσπάθειας.</p>
<p>8. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Στο πλαίσιο λειτουργίας των διαφόρων υπηρεσιών του ΥΠ.Π.Ε.Θ. έχουν αναπτυχθεί πληροφοριακά συστήματα συγκέντρωσης εκπαιδευτικών δεδομένων από τις σχολικές μονάδες και τις αποκεντρωμένες διοικητικές δομές του Υπουργείου, στοιχεία τα οποία αξιοποιούνται είτε σε πάγιες λειτουργίες του ΥΠ.Π.Ε.Θ. είτε για την παρακολούθηση πτυχών του εκπαιδευτικού συστήματος και τη συμπλήρωση των συμβατικών δεικτών εκπαίδευσης και κοινωνικής ανάπτυξης. Ωστόσο, πολλά από τα συστήματα αυτά παρουσιάζουν, λόγω έλλειψης ενιαίου σχεδιασμού κατά την ανάπτυξή τους επικαλύψεις, αδυναμίες ως προς την τεχνική επάρκειά τους, ελλείψεις ως προς το περιεχόμενο των πληροφοριών που περιλαμβάνουν, περιορισμένη δυνατότητα διαμόρφωσης συσχετισμών και διερεύνησης των σχέσεων ανάμεσα σε διαφορετικούς τομείς της σχολικής πραγματικότητας κ.λπ., με αποτέλεσμα να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά στη λήψη αποφάσεων εκπαιδευτικής πολιτικής, ως βάση για περαιτέρω αναλύσεις ή και τη βελτίωση των ίδιων των σχολείων.</p> <p>Ως εκ τούτου, προκύπτει η ανάγκη επανεξέτασης όλων των υφιστάμενων δομών, διαδικασιών και εργαλείων, με στόχο τη διαμόρφωση ενός ενιαίου, συνεκτικού και βιώσιμου πλαισίου συστήματος εκπαιδευτικών δεδομένων/δεικτών, το οποίο:</p> <ul style="list-style-type: none"> -θα παρέχει πληροφορίες έγκυρες, αξιόπιστες, επίκαιρες και περιεκτικές ως τη δυνατότητά τους να περιγράψουν τα σημαντικά μεγέθη της εκπαίδευσης και την εξέλιξή τους στο χρόνο,

	<p>-θα παρέχει πληροφορίες εύκολα προσβάσιμες από ένα ευρύ φάσμα αποδεκτών,</p> <p>-θα συμβάλλει στο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και την αξιολόγηση της εφαρμογής της,</p> <p>-θα επιτρέπει τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής στρατηγικής για βελτίωση σε όλα τα επίπεδα του συστήματος.</p>
9. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	<p>Ως σημαντικές προϋποθέσεις για την επιτυχή υλοποίηση της πρότασης επισημαίνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η συνολική εκτίμηση των υφιστάμενων δομών, διαδικασιών και εργαλείων και ο επαναπροσδιορισμός τους με βάση την εκτίμηση των αναγκών σε σχέση με το εθνικό και διεθνές πλαίσιο. - Η επεξεργασία της μορφής του συστήματος δεικτών ώστε να διευκολύνεται η συγκέντρωση, ανάλυση και διακίνηση της πληροφορίας στα διάφορα επίπεδα του συστήματος και η αξιοποίησή της από τα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. - Η ένταξη του υπό διαμόρφωση συστήματος δεικτών στο ευρύτερο πλαίσιο διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται συμπληρωματικά οι διαφορετικές λειτουργίες του πλαισίου (π.χ. συνέργεια των εκπαιδευτικών δεικτών με διαδικασίες αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας).
Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα	<p>4.1. Οργάνωση - Σχεδιασμός./ [B-MK]</p> <p>4.2. Ανάπτυξη δομών./ [B-MΣ-MK]</p> <p>4.3. Ανάπτυξη συστήματος - Διαμόρφωση Οδηγών./ [MΣ-MK]</p> <p>4.4. Εφαρμογή Συστήματος./ [MΣ-MK]</p> <p>4.5. Αξιολόγηση συστήματος./ [MΣ-MK]</p>

V.Τύποι σχολείων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**(ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)
1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Γενίκευση του Ολοήμερου Σχολείου
  2. **ΠΡΟΤΑΣΗ 02:** Αναβάθμιση του Λυκείου και λειτουργία του ως μιας αυτοτελούς βαθμίδας του εκπαιδευτικού συστήματος και όχι ως προθαλάμου ενός εξεταστικού κέντρου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Το Λύκειο πρέπει να ανακτήσει τον παιδευτικό του ρόλο, τον οποίο έχει απολέσει τα τελευταία χρόνια).
  3. **ΠΡΟΤΑΣΗ 03:** Διαμόρφωση μιας πολιτικής που σταδιακά θα περιορίζει τον ρόλο της παραπαιδείας που λειτουργεί απαξιωτικά ως προς το σύνολο του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ιδίως στο Λύκειο. (Αυτό πρέπει να γίνει χωρίς αφορισμούς, αναγνωρίζοντας τον ιδιόμορφο εκπαιδευτικό ρόλο των φροντιστηρίων στο παρελθόν αλλά και συμβάλλοντας στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στο σχολείο και τους λειτουργούς του).
  4. **ΠΡΟΤΑΣΗ 04:** Διαμόρφωση νέου τρόπου εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με διαδικασίες που δεν θα εξαρτώνται αποκλειστικά από την απομνημόνευση και θα εγγυώνται ότι οι μαθητές θα σπουδάζουν τα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν.
  5. **ΠΡΟΤΑΣΗ 05:** Ριζική αναβάθμιση της Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, επαναπροσδιορισμός των στόχων της, ανανέωση των προγραμμάτων σπουδών και ευρεία συζήτηση της σημασίας της, ώστε να πάψει η κοινωνία να υποτιμά την τεχνική εκπαίδευση
  6. **ΠΡΟΤΑΣΗ 06:** Στήριξη του θεσμού των πειραματικών σχολείων και επέκτασή του ειδικά σε λιγότερο προνομιούχες περιοχές καθώς και στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση
  7. **ΠΡΟΤΑΣΗ 07:** Δημόσια καταγραφή των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης και των τρόπων αντιμετώπισής τους

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ: V. ΤΥΠΟΙ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΤΥΠΟΙ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	Προτεραιότητες	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ																							
		ΧΡΟΝΟΣ ΝΟΜΟΣ/ΥΠ Α/Ε/Κ/Υ/Α	ΜΕΣΟΠΡΟΒΕΣΜΑ												ΜΑΚΡΟΠΡΟΒΕΣΜΑ										
			M3	M6	M9	M12	M15	M18	M21	M24	M27	M30	M33	M36	M39	M42	M45	M48	M51	M54	M57	M60	M63	M66	M69
1. Γενίκευση του ολοήμερου σχολείου.	1.1. Γενίκευση του ολοήμερου σχολείου.	YA																							
	2.1. Αναδιαμόρφωση της ώλης σε σχέση με τα Προγράμματα Σπουδών.	YA																							
	2.2. Συγγραφή νέων σχολικών εγχειριδίων και υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού	YA																							
	2.3. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα νέα ΠΣ και τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις	YA																							
2. Αναβάθμιση του Λυκείου και λειτουργία ως μιας αυτοτελούς βαθμίδας του εκπαιδευτικού συστήματος και όχι ως προτάξιμου ενός εξειδικευμένου κλάδου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Το Λύκειο πρέπει να αναζητήσει τον παιδαγωγικό του ρόλο, τον οποίο έχει απωλέσει τα τελευταία χρόνια).	2.4. Θέσπιση νέου συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που να αποσκοπεί το Λύκειο από τις εξεταστικές εισαγωγές.	N																							
	3.1.1. Επέκταση των προγραμμάτων ενταξιακής διδασκαλίας και πρόθετης στήριξης για μαθητές με μαθησιακά προβλήματα και υψηλό κοινωνικό-οικονομικό υποβάθρο, καθώς και για μαθητές που δεν έχουν μητρική γλώσσα στην ελληνική.	YA																							
	3.1.2. Ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας, στο σχολείο και τους λειτουργούς του.																								
	3.1.3. Ενίσχυση των εκπαιδευτικών των Λυκείων με επιμόρφωση	YA																							
3. Διαμόρφωση μιας πολιτικής που σταδιακά θα περιορίζει τον ρόλο της παραπαιδείας που λειτουργεί αποδιδιμακώς προς το σύνολο του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ιδίως στο Λύκειο. (Αυτό πρέπει να γίνει χωρίς αφορολόγιο, αποσκοπώντας τον ιδιόμορφο εκπαιδευτικό ρόλο των φροντιστηρίων στο παρελθόν αλλά και συμβάλλοντας στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στο σχολείο και τους λειτουργούς του).	4.1. Διαμόρφωση νέου συστήματος εισαγωγής, αρχικά με χρήση των συμπερασμάτων του εθνικού και κοινωνικού διαλόγου	N																							
	4.2. Υλοποίηση του συστήματος (3-4 χρόνια)	N																							
	5.1. Ο εκσυγχρονισμός των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) και του εκπαιδευτικού υλικού (διδασκ. εγχειρίδια, βιβλία εργασίας κ.α.) και ο εκσυγχρονισμός του οργανωτικού/επιχειρησιακού, όπου είναι απαραίτητο	YA																							
	5.2. Η σύνδεση της Τεχνικής Εκπαίδευσης με τις μακροπρόθεσμες προοπτικές και επιλογές στρατηγικού σχεδιασμού της εθνικής οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής	KYA																							
4. Διαμόρφωση νέου τρόπου εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση με διαδικασίες που δεν θα εξαρτώνται αποκλειστικά από την επιλογή των μαθητών και θα ενισχύονται οι μαθητές θα απουδάζονται τα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν.	5.3. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση στοχευμένων και άρτιων προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών των ΕΠΑΛ.	YA																							
	5.4. Η στήριξη του θεσμού της Μαθητείας, μέσα από Προγραμματικές Συμφωνίες του ΥΠΠΘ και των αναρτημένων υπηρεσιών με φορείς (επιχειρησιακές και επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια), που θα αναλάβουν με υπευθυνότητα να προσφέρουν θέσεις Μαθητείας σε αποφοίτους των ΕΠΑΛ.	KYA																							
	5.5. Η επιστημονική και διοικητική στήριξη και στελέχωση των υπηρεσιών που διαδραματίζουν μέγιστο ρόλο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση (Γραφείο Επαγγελματικής Πολιτικής, Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ΥΠΠΘ, αρμόδιες υπηρεσίες των κατά τόπους Περιφερειακών Δευτεροβάθμιων και των Δευτεροβάθμιων Δευτεροβάθμιων Εκπαίδευσης).	YA																							
	5.6. Επισκευαστική ανάδειξη του εκπαιδευτικού έργου που επιτελείται στα ΕΠΑΛ, μέσω συστηματικής και οργάνωσης διαδικασιών επιμόρφωσης των μαθητών της Γ' Γυμνασίου καθώς και δημιουργίας σχετικού αποθετηρίου καλών πρακτικών.	YA																							
5. Ριζική αναμόρφωση και αναβάθμιση της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (επαγγελματισμός στην, ανανέωση προγραμμάτων σπουδών και εξέλιξη συστήματος της, ώστε να πάρει η κοινωνία να την υποστηρίξει).	6.1. Διαμόρφωση Πρότασης για Περιφερειακά Επαγγελματικά Λύκεια	N																							
	6.2. Διαμόρφωση Πρότασης για Περιφερειακά Σχολεία σε αποκεντρωμένες και λιγότερο προνομιούχες περιοχές	N																							
	6.3. Πύλοιακή λειτουργία των νέων περιφερειακών σχολείων	N																							
	6.4. Επέκταση του θεσμού των Περιφερειακών Σχολείων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε όλη την ελληνική επικράτεια	N																							
6. Στήριξη του θεσμού των περιφερειακών σχολείων και επέκτασή του ειδικά σε λιγότερο προνομιούχες περιοχές καθώς και στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση.	7.1. Πρόσληψη δεύτερου γνησιμαγίου στο δημόσιο γνησιμαγείο με κριτήριο την ενσυνείδηση ώστε να μπορεί να υποστηρίξει εκπαιδευτικά μαθητές τουρκοφώνους, τουρκογενών ή αμιγώνες ρωσικά.	N																							
	7.2. Επαρμόρφωση της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών για το τουρκοφώνο πρόγραμμα των μειονοτικών σχολείων στο ΑΠΘ με τη δημιουργία Τομέα Μειονοτικής Εκπαίδευσης στο ΠΤΔΕ του ΑΠΘ.	YA																							
	7.3. Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας δημόσιου περιφερειακού δίκτυου διημερησίου και νημερησίου που θα αναλάβει τις στήριξη αρχές της διδασκαλίας εκπαίδευσης και θα εστιάσει στοιχεία διαπολιτισμικής προώθησης, καθώς θα απευθύνεται τόσο σε παιδιά της μειονότητας όσο και της πλειονότητας.	N																							

Συμπληρώστε όλες επιπέδων γραμμές απαιτούνται

*Διευκρινήσεις:

ΣΧΟΛΙΑ:

V. Τύποι Σχολείων

ΠΡΟΤΑΣΗ 01: Γενίκευση του Ολοήμερου Σχολείου

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοι- ας

Το εγχείρημα του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, έχει γίνει ευμενώς αποδεκτό από την ελληνική κοινωνία και η γενίκευση/ενδυνάμωση της λειτουργίας του προβάλλεται τα τελευταία χρόνια ως αίτημα και διεκδίκηση όλων των ενδιαφερομένων μερών (μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών). Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, επιχειρείται η ποιοτική αναβάθμιση και η εξέλιξη του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου μέσω της δημιουργικής αξιοποίησης της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί, του εξορθολογισμού της λειτουργίας του θεσμού και της εκπαιδευτικής «διόρθωσής» του. Στόχος είναι, μέσω της αξιοποίησης των θετικών στοιχείων και της υπέρβασης των αδυναμιών, να διαμορφωθεί ένα νέο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο, ισότιμο και ανοικτό σε όλους τους μαθητές της χώρας, που ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές προτεραιότητες και τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής.

Ο νέος ενιαίος τύπος Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου διατηρεί τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου με ΕΑΕΠ, με σαφή προσανατολισμό την παιδαγωγική καλλιέργεια και την κοινωνική προστασία του μαθητή. Ήτοι,

- το διευρυμένο πρόγραμμα σπουδών ως προς το περιεχόμενο και τις διδακτικές/μαθησιακές μεθοδολογικές προσεγγίσεις (έμφαση στα νέα γνωστικά αντικείμενα, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, στη διεπιστημονική, βιωματική, διερευνητική, συνεργατική και δημιουργική μάθηση, στη διαφοροποιημένη παιδαγωγική και τη συμπερίληψη),
- την αποδοχή της αυτονομίας ως κρίσιμης συνιστώσας της εκπαιδευτικής διαδικασίας (με την μορφή της δυνατότητας επιλογής δραστηριοτήτων που έχει η σχολική μονάδα στο πλαίσιο εφαρμογής του ολοήμερου προγράμματος ή της ευελιξίας του εκπαιδευτικού ως προς τα σχέδια εργασίας και τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων που θα υλοποιήσει στο πλαίσιο διδασκαλίας των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων και της ευέλικτης ζώνης, με αφετηρία τις ειδικές συνθήκες του σχολείου και της τάξης, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών),
- τις σχέσεις που αναπτύσσονται στο εσωτερικό της σχολικής μονάδας αλλά και με τους γονείς, την τοπική και ευρύτερη κοινωνία και διαμορφώνουν το παιδαγωγικό κλίμα -σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού, δημιουργικής συνεργασίας και συλλογικής δράσης,
- τον κυρίαρχο ρόλο του εκπαιδευτικού, ο οποίος καλείται να

	<p>υποστηρίζει την εκπαιδευτική διαδικασία ως σχεδιαστής του εκπαιδευτικού έργου και διαμορφωτής εκπαιδευτικών υλικών-περιβαλλόντων μάθησης»,</p> <ul style="list-style-type: none"> • την αντισταθμιστική λειτουργία του ολοήμερου προγράμματος, με δράσεις όπως η ολοκλήρωση της μαθησιακής διαδικασίας εντός του χρόνου παραμονής των μαθητών στο σχολείο (εμπέδωση/προετοιμασία), η πρόσθετη παροχή στήριξης στα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, η επέκταση της παραμονής των μαθητών στο σχολείο σε ένα περιβάλλον ασφάλειας και δημιουργικής απασχόλησης.
<p>2.Διατύπωση Πρότασης.</p> <p>Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Η υφιστάμενη σήμερα πολυτυπία του Δημοτικού Σχολείου ενισχύει τις διακρίσεις, αυξάνει τις εκπαιδευτικές ανισότητες και υπονομεύει τον χαρακτήρα της εκπαίδευσης ως δημόσιου αγαθού. Σχεδόν το ήμισυ του μαθητικού πληθυσμού φοιτά σε Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ) και απολαμβάνει τα εκπαιδευτικά «προνόμια» του θεσμού, ενώ οι υπόλοιποι μαθητές και μαθήτριες υστερούν σημαντικά ως προς τα παρεχόμενα εκπαιδευτικά αγαθά (π.χ. λιγότερες ώρες διδασκαλίας Γλώσσας και Μαθηματικών, απουσία Νέων Τεχνολογιών, Αγγλικών, Αισθητικής Αγωγής κ.λπ.). Η καθιέρωση ενός ενιαίου τύπου Ολοήμερου Σχολείου και η γενίκευσή του σε όλα τα Δημοτικά Σχολεία της χώρας αποτελεί αναγκαία παρέμβαση στο πλαίσιο της δημοκρατικής αξίωσης για εφαρμογή των αρχών της ισότητας και της δικαιοσύνης στην εκπαίδευση.</p>
<p>3.Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Ωστόσο, στο πλαίσιο της γενίκευσης του Ολοήμερου Σχολείου, επιβάλλεται ο εξορθολογισμός ζητημάτων παιδαγωγικής φύσης, καθώς και ο περιορισμός του κόστους λειτουργίας του, παράμετρος που αναδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντική στην παρούσα οικονομική συγκυρία. Προς την κατεύθυνση αυτή επισημαίνονται τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απαιτείται η προσεκτική χαρτογράφηση των σχολείων ως προς τη διαθέσιμη υλικοτεχνική υποδομή, προκειμένου αυτά να λειτουργήσουν ως Ολοήμερα. Επίσης, είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί μελέτη σχετικά με τις παιδαγωγικές συνέπειες της εισόδου των ειδικοτήτων στο Ολοήμερο, τα πορίσματα της οποίας θα επιτρέψουν στοχευμένες παρεμβάσεις ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου. • Η δικτύωση των σχολικών μονάδων σε τοπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει στην αποδοτικότερη διαχείριση του εκπαιδευτικού δυναμικού, στην επίλυση προβλημάτων που συνδέονται με τις κτιριακές ελλείψεις ή τους περιορισμούς ως προς την εγγραφή των μαθητών σε συγκεκριμένα σχολεία και στην αξιοποίηση προσωπικού

που συνδέεται με κρίσιμες για την παιδική ηλικία πλευρές της προσωπικότητάς τους ή της ζωής τους εν γένει (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί κ.λπ.). Επίσης, μπορεί να διευκολύνει την ουσιαστικότερη σύνδεση του δικτύου σχολείων με το Δήμο ή τη γειτονιά, υποστηρίζοντας τη λειτουργία τους ως φορέων πολλαπλών δραστηριοτήτων (π.χ. πολιτιστικών εκδηλώσεων, εργαστηρίων, τοπικών δράσεων), καθώς και στην εξεύρεση λύσης στο κρίσιμο ζήτημα της διατροφής των μαθητών. Σε κάθε περίπτωση, η δικτύωση των σχολικών μονάδων θα επιτρέψει στα σχολεία να λειτουργήσουν ως ενισχυμένες κοινότητες μάθησης, με καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων μέσων και πόρων, ανάπτυξη συνεργασιών, ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών, ανάληψη κοινών δράσεων και πρωτοβουλιών.

- Ως προς τη διδακτική/μαθησιακή διαδικασία, κρίνεται απαραίτητη η μείωση της ύλης στα σχολικά βιβλία ή και η ανανέωση αρκετών σχολικών βιβλίων με βάση τις σύγχρονες παιδαγωγικές απαιτήσεις, γεγονός που θα επιτρέψει στον εκπαιδευτικό να ενσωματώσει στην καθημερινή εκπαιδευτική του πρακτική δραστηριότητες βιωματικής-συμμετοχικής μάθησης, διαφοροποιημένης διδασκαλίας, συνεργατικής/συλλογικής διερεύνησης των θεμάτων κ.λπ. Ομοίως, προς την ίδια κατεύθυνση υπογραμμίζεται η σημασία της ουσιαστικής μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών μέσα από σοβαρά προγράμματα επιμόρφωσης, τόσο για την παροχή της απαραίτητης παιδαγωγικής κατάρτισης στους εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας που διδάσκουν στο Ολοήμερο Δημοτικό όσο και για τον εκσυγχρονισμό των γνώσεων και των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι έτοιμοι να διαχειριστούν περισσότερο σύνθετα μαθησιακά περιβάλλοντα επιτυγχάνοντας τα καλύτερα αποτελέσματα για τους μαθητές τους.

Αναφέρουμε χωριστά, τέλος, τις ακόλουθες προϋποθέσεις/στόχους για την επιτυχή εφαρμογή του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου:

- Η σχολική ηγεσία παίζει κρίσιμο ρόλο στη λειτουργία ενός αυτόνομου ολοήμερου σχολείου. Μεταξύ άλλων, εμπνέει το όραμα του σχολείου, κινητοποιεί τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών, υποστηρίζει τη διατήρηση ενός αρμονικού σχολικού περιβάλλοντος προς όφελος όλων των εμπλεκόμενων, αναπτύσσει πρωτοβουλίες που συνδέονται με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Απαιτείται, συνεπώς, η ενίσχυση του ρόλου του Διευθυντή με νέες αρμοδιότητες που στο υφιστάμενο πλαίσιο περιορίζονται κυρίως σε γραφειοκρατικά καθήκοντα. Και σε αυτήν την περίπτωση, η επιμόρφωση των Διευθυντών σε θέματα ηγεσίας και διοίκησης προκύπτει αναγκαία.
- Η ενίσχυση της αυτονομίας του σχολείου συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση της λειτουργίας ενός δημοκρατικού σχολείου, το οποίο μπορεί να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην εξέλιξη των μαθητών αλλά και στην προαγωγή της έννοιας της δημοκρατίας. Το δημοκρατικό σχολείο θα πρέπει να στηρίζεται στη δημιουργία

	<p>ισχυρών δημοκρατικών δομών και διαδικασιών, οι οποίες θα ρυθμίζουν την καθημερινή σχολική ζωή (π.χ. όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας έχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, έμφαση στην ανάπτυξη οριζοντίων σχέσεων, ενδυνάμωση του Συλλόγου Διδασκόντων, του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, των συλλογικών μαθητικών οργάνων κ.λπ.) αλλά και στη δημιουργία ενός δημοκρατικού Προγράμματος Σπουδών, με δημοκρατική σκοποθεσία, που δίνει έμφαση στο δημοκρατικό τρόπο οργάνωσης της σχολικής εργασίας, στην αντιστάθμιση των δυσκολιών, στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, στην αποδοχή και την κατανόηση μέσα από τη συλλογικότητα στην καθημερινή λειτουργία του σχολείου κ.λπ.</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>1.1.Γενίκευση ολοήμερου./[B] (Η γενίκευση του Ολοήμερου Σχολείου αποτελεί βασική προτεραιότητα στην υπό εξέλιξη μεταρρυθμιστική προσπάθεια, με επιδίωξη να τεθεί σε εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2016-17.)</p>
<p>V. Τύποι σχολείων</p> <p>ΠΡΟΤΑΣΗ 02: Αναβάθμιση του Λυκείου και λειτουργία του ως μιας αυτοτελούς βαθμίδας του εκπαιδευτικού συστήματος και όχι ως προθαλάμου ενός εξεταστικού κέντρου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Το Λύκειο πρέπει να ανακτήσει τον παιδευτικό του ρόλο, τον οποίο έχει απολέσει τα τελευταία χρόνια).</p>	
<p>10. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Η πρόταση έχει τις παρακάτω διαστάσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αναβάθμιση εκπαιδευτικού/μορφωτικού/κοινωνικοποιητικού ρόλου του Λυκείου ως σημαντικής βαθμίδας της εγκύκλιας παιδείας, με σημαντική συνεισφορά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των μαθητών και στην καλλιέργεια των δημοκρατικών αξιών τους ως ενεργών πολιτών, στην ανάπτυξη ικανοτήτων με ουσιαστική αξία για την κοινωνική συμβίωση και την οικονομική ζωή (όπως αλληλεγγύη, αντίληψη κοινωνικής δικαιοσύνης, δημιουργικότητα, ικανότητα συνεργασίας), στην πρόσβαση σε γόνιμες γνώσεις και εμπειρίες μάθησης. Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνεται η ενίσχυση των διαδικασιών ερευνητικής και επιστημονικής προσέγγισης της γνώσης από τους μαθητές, καθώς και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για να μπορούν να ανταποκριθούν κυρίως τον παιδαγωγικό / μορφωτικό τους ρόλο και όχι απλά και μόνο στη διδασκαλία του γνωστικού τους αντικειμένου. 2. Αυτοτέλεια του Λυκείου και αποδέσμευσή του από το ρόλο

	<p>«προθαλάμου» ή «εξεταστικού κέντρου» για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η διάσταση αυτή συνδέεται με τη διαμόρφωση νέου τρόπου εισαγωγής στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά και με τον περιορισμό της παραπαιδείας. Και οι δύο αυτές αλλαγές, που απαιτούν αφενός θεσμικές παρεμβάσεις και αφετέρου αλλαγές νοοτροπιών, θα βοηθήσουν στην ανάκτηση της αυτοτέλειας του Λυκείου.</p>
<p>11. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Το Λύκειο αποτέλεσε το επίκεντρο σχεδόν όλων των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων που υλοποιήθηκαν στην περίοδο της μεταπολίτευσης. Παρόλα αυτά, διαπιστώνεται ότι δεν επιτελεί τον εκπαιδευτικό του ρόλο και στην ουσία έχει απαξιωθεί, λειτουργώντας κυρίως ως δομή πιστοποίησης σπουδών και προετοιμασίας για την εισαγωγή στην επόμενη βαθμίδα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση της παρεχόμενης εγκύκλιας παιδείας αλλά και την ελλιπή καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες στη σημερινή κοινωνία. Η αναβάθμιση του Λυκείου με ενίσχυση του αυτόνομου και μορφωτικού χαρακτήρα του αφενός συμβάλλει στον περιορισμό των κοινωνικών ανισοτήτων, αφού πρώτον, θα απευθύνεται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σε όλους τους μαθητές κι όχι μόνο σε αυτούς που ενδιαφέρονται να εισαχθούν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και, δεύτερον, θα ενισχύει τη μόρφωση και την προσπάθεια των μαθητών που προέρχονται από χαμηλότερο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον αφού τα παιδιά αυτά διαπιστωμένα έχουν λιγότερες ευκαιρίες. Ταυτόχρονα θα βελτιώσει τις ικανότητες και δεξιότητες που αναμένεται να παρέχει η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία για ένα ποσοστό μαθητών αποτελεί την καταληκτική εκπαιδευτική βαθμίδα.</p>
<p>12. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Προϋπόθεση επιτυχίας αποτελεί ο προσεκτικός σχεδιασμός και η σταδιακή υλοποίηση των αλλαγών, ώστε να έχουν την αποδοχή των ενδιαφερομένων, να ανταποκρίνονται στις υπάρχουσες ανάγκες και να συμβαδίζουν με τις απαραίτητες αλλαγές νοοτροπίας στην κοινωνία και το σχολείο και τη βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών.</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδ</p>	<p>Ο σχεδιασμός των αλλαγών θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα και να</p>

<p>ιάγραμμα</p>	<p>υλοποιηθεί σταδιακά στα επόμενα τέσσερα χρόνια, με τις ακόλουθες προτεραιότητες:</p> <p>2.1. Αναδιαμόρφωση της ύλης σε σχέση με τα Προγράμματα Σπουδών./[B]</p> <p>2.2. Συγγραφή νέων σχολικών εγχειριδίων και υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού./ [B-ΜΣ]</p> <p>2.3. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα νέα Προγράμματα Σπουδών και τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις./ [ΜΣ]</p> <p>2.4. Θέσπιση νέου συστήματος εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση που να αποδεσμεύει το Λύκειο από τις εξετάσεις εισαγωγής./ [ΜΣ-ΜΚ]</p>
------------------------	--

Β.Τύποι σχολείων

ΠΡΟΤΑΣΗ 03: Διαμόρφωση μιας πολιτικής που σταδιακά θα περιορίζει τον ρόλο της παραπαιδείας που λειτουργεί απαξιωτικά ως προς το σύνολο του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ιδίως στο Λύκειο. (Αυτό πρέπει να γίνει χωρίς αφορισμούς, αναγνωρίζοντας τον ιδιόμορφο εκπαιδευτικό ρόλο των φροντιστηρίων στο παρελθόν αλλά και συμβάλλοντας στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στο σχολείο και τους λειτουργούς του).

<p>1.Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας</p>	<p>Η πρόταση επιχειρεί να απαντήσει με τον περισσότερο πρόσφορο τρόπο στα παρακάτω ζητήματα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Περιορισμός του ρόλου της παραπαιδείας, η οποία, ιδιαίτερα στη Λυκειακή βαθμίδα λειτουργεί ανταγωνιστικά και υπονομευτικά στο Λύκειο, απαξιώνοντας τον εκπαιδευτικό του ρόλο ή και τονίζοντας ως κύρια λειτουργία της ανώτερης Δευτεροβάθμιας την προετοιμασία για την Τριτοβάθμια, ευνοώντας τη διδασκαλία για τις εξετάσεις και όχι για τη μόρφωση και την ανάπτυξη της προσωπικότητας και της κοινωνικής συνείδησης των μαθητών. Από αυτή την άποψη ο περιορισμός της παραπαιδείας συνδέεται με την προσπάθεια αναβάθμισης του ρόλου του Λυκείου. 2. Αλλαγή της νοοτροπίας της κοινωνίας και ανάκτηση της εμπιστοσύνης της, στην ικανότητα του σχολείου, να επιτελέσει τον εκπαιδευτικό του ρόλο στους τομείς που κυριαρχεί η παραπαιδεία. 3. Σταδιακή συρρίκνωση μιας δραστηριότητας η οποία από τη μια πλευρά αποτελεί διέξοδο απασχόλησης αλλά ταυτόχρονα (μέσω κυρίως των ιδιαιτέρων μαθημάτων) είναι προνομιακό πεδίο παραοικονομίας και πιθανής συναλλαγής.
<p>13. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Η Ελλάδα αποτελεί ιδιάζουσα περίπτωση έντασης ενός φαινομένου που υπάρχει και σε άλλες χώρες, κυρίως σε αυτές που η επιτυχία στις εξετάσεις υψηλού διακυβεύματος (high-stakes exams) αποτελεί όχι μόνο εκπαιδευτικό αλλά και κοινωνικό στόχο (όπως είναι πολλές κοινωνίες της Άπω Ανατολής), και σε αυτές που το εκπαιδευτικό σύστημα είναι απαξιωμένο και δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις σημαντικού αριθμού οικογενειών.</p> <p>Ταυτόχρονα η παραπαιδεία αποτελεί παράγοντα: (α) νόθευσης της πραγματικής εικόνας της εκπαίδευσης, όπως π.χ. αποτυπώνεται στις εξετάσεις εισαγωγής την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αφού υποκαθιστά την εκπαίδευση στο σχολείο και ενισχύει όσους έχουν την οικονομική δυνατότητα πρόσβασης σε αυτή, (β) ενίσχυσης των κοινωνικών ανισοτήτων, καθώς πρόκειται για παροχή που μπορεί</p>

	<p>κάποιος να «αποκτήσει» σύμφωνα με τις οικονομικές του δυνατότητες, (γ) υποβάθμισης του ρόλου του σχολείου, καθώς το υποκαθιστά στη συνείδηση της κοινωνίας ως αποτελεσματικότερη διαδικασία εκπαίδευσης, (δ) αλλοίωσης και της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς συνυπάρχουν μαθητές «δύο ταχυτήτων», αυτοί που έχουν εξωσχολική βοήθεια και αυτοί που δεν έχουν, με συνέπεια την αύξηση της δυσκολίας ανταπόκρισης των εκπαιδευτικών στις πραγματικές ανάγκες όλων των μαθητών και τελικά αύξηση των μαθησιακών ανισοτήτων στην τάξη.</p>
<p>14. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Προϋποθέσεις επιτυχίας της πρότασης αποτελούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η δυνατότητα του σχολείου να ικανοποιεί τις ανάγκες που σήμερα καλύπτουν τα φροντιστήρια και η παραπαιδεία, π.χ. σε ό,τι αφορά τη βασική πιστοποίηση της γνώσης ξένων γλωσσών και νέων τεχνολογιών, την ενισχυτική διδασκαλία στους αδύναμους μαθητές. • Η ανάκτηση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας για τη δυνατότητα του σχολείου να επιτελέσει τον ρόλο του. • Η μείωση της πίεσης για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση μέσω ενός νέου συστήματος εισαγωγής.
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>3.1. Επέκταση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και πρόσθετης στήριξης για μαθητές με μαθησιακά προβλήματα και χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο, καθώς και για μαθητές που δεν έχουν μητρική γλώσσα την ελληνική./ [B-MΣ-MK]</p> <p>3.2. Ενίσχυση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στο σχολείο και τους λειτουργούς του./ [B-MΣ-MK]</p> <p>3.3. Ενίσχυση των εκπαιδευτικών των Λυκείων με επιμόρφωση./ [B-MΣ]</p>

V. Τύποι σχολείων

ΠΡΟΤΑΣΗ 04: Διαμόρφωση νέου τρόπου εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με διαδικασίες που δεν θα εξαρτώνται αποκλειστικά από την απομνημόνευση και θα εγγυώνται ότι οι μαθητές θα σπουδάζουν τα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν.

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας	Διαμόρφωση πρότασης νέου συστήματος εισαγωγής, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα του εθνικού και κοινωνικού διαλόγου.
2. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	Αποσυνδέονται οι ενδοσχολικές εξετάσεις από την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και δημιουργούνται προϋποθέσεις ώστε οι μαθητές να σπουδάζουν τα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν. Επίσης διαμορφώνονται προϋποθέσεις για τον σταδιακό περιορισμό του ρόλου της παραπαιδείας που λειτουργεί απαξιωτικά ως προς το σύνολο του εκπαιδευτικού μας συστήματος.
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	Προϋπόθεση επιτυχίας αποτελεί ο συστηματικός σχεδιασμός και η σταδιακή υλοποίηση των αλλαγών, ώστε το νέο σύστημα εισαγωγής να είναι έγκυρο και δίκαιο και να ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες ανάγκες και προτεραιότητες. Επίσης, να προβλέψει διαδικασίες και να προσφέρει χρόνο ώστε οι προτεινόμενες αλλαγές να συμβαδίσουν με τις απαραίτητες αλλαγές νοοτροπίας στην κοινωνία και το σχολείο. Απαραίτητη επίσης προϋπόθεση είναι να μην αιφνιδιασθούν μαθητές και γονείς και να υπάρξει αποδοχή από την κοινωνία και την εκπαιδευτική κοινότητα.
Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα	4.1. Διαμόρφωση νέου συστήματος εισαγωγής, αρχικά με χρήση των συμπερασμάτων του εθνικού και κοινωνικού διαλόγου./ [B-MΣ] 4.2. Υλοποίηση του συστήματος (3-4 χρόνια)./ [MΣ-MK]

V. Τύποι σχολείων

ΠΡΟΤΑΣΗ 05: Ριζική αναβάθμιση της Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, επαναπροσδιορισμός των στόχων της, ανανέωση των Προγραμμάτων Σπουδών και ευρεία συζήτηση της σημασίας της, ώστε να πάψει η κοινωνία να υποτιμά την τεχνική εκπαίδευση

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας	Διαχρονικά, για την Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση υφίστανται συγκεκριμένες στερεοτυπικές αντιλήψεις, μερικώς βάσιμες ή και εντελώς αβάσιμες σε ορισμένες περιπτώσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, η ουσιώδης αναβάθμισή της, συνιστά μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής και θεμελιώδη προτεραιότητα της ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, όπως έχει ήδη εξαγγελθεί.
2. Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	Η αναβάθμιση αποτελεί μονόδρομο για: <ul style="list-style-type: none"> • την αντιστροφή του κλίματος απαξίωσης του Επαγγελματικού Λυκείου, η οποία μεταφράζεται σε απαξίωση προς τους μαθητές και τους αποφοίτους της αλλά, κατ' επέκταση, και προς τους εκπαιδευτικούς που την υπηρετούν, • την ανάδειξη της Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε συνειδητή και όχι «αναγκαστική» επιλογή από ένα διευρυμένο ποσοστό μαθητών, • την ενδυνάμωση και την έμπνευση των μαθητών να σταθούν επαγγελματικά «στα πόδια τους», ακόμη και αμέσως μετά την αποφοίτηση από το Λύκειο ή πολύ περισσότερο μετά την ολοκλήρωση προαιρετικής «Τάξης Μαθητείας», • την προσέλκυση, ενσωμάτωση, διατήρηση και ενδυνάμωση των μαθητών που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και είναι επίφοβες ως προς το ενδεχόμενο εγκατάλειψης του σχολικού περιβάλλοντος (σχολική διαρροή).
3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	Αναβάθμιση των Τομέων και Ειδικοτήτων της, μέσα από προσεκτικά σχεδιασμένα ωρολόγια προγράμματα, σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών -με έμφαση στα μαθησιακά αποτελέσματα- και επαρκή εργαστηριακό εξοπλισμό, που αποτελούν πραγματικά εφόδια για τις μαθήτριες και τους μαθητές.

	<p>Επιμόρφωση του εκπαιδευτικού δυναμικού στις σύγχρονες εξελίξεις της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Παιδαγωγικής επιστήμης.</p> <p>Συμμετοχή, συμβολή και συναίνεση της εκπαιδευτικής κοινότητας στις σχεδιαζόμενες αλλαγές.</p> <p>Ενδυνάμωση των μαθητών, μέσω της παράλληλης ανάδειξης του κοινωνικού ρόλου της Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.</p> <p>Ενίσχυση και διεύρυνση των προσφερομένων επιλογών (συνέχισης των σπουδών και επαγγελματικής σταδιοδρομίας).</p> <p>Επιτυχής εφαρμογή του θεσμού της «Μαθητείας», ως μέσου ενίσχυσης της επαγγελματικής επάρκειας των μαθητών και των μελλοντικών προοπτικών επαγγελματικής απασχόλησής τους.</p> <p>Μεθοδικά σχεδιασμένη επικοινωνία προς τις κοινότητες μαθητών, γονέων και επαγγελματικών φορέων, αναφορικά με τη σχεδιαζόμενη αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αλλά και τις καλές πρακτικές που έχουν υλοποιηθεί ως σήμερα.</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>5.1. Ο εκσυγχρονισμός των Προγραμμάτων Σπουδών (Π.Σ.) και του εκπαιδευτικού υλικού (διδασκτικά εγχειρίδια, φύλλα εργασίας κ.ά.) και ο εκσυγχρονισμός του εργαστηριακού εξοπλισμού, όπου είναι απαραίτητο. / [B-MΣ]</p> <p>5.2. Η σύνδεση της Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με τις μακροπρόθεσμες προοπτικές και επιλογές στρατηγικού σχεδιασμού της εθνικής οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής. / [B-MΚ]</p> <p>5.3. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση στοχευμένων και άρτιων προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών των ΕΠΑ.Λ. / [B-MΣ]</p> <p>5.4. Η στήριξη του θεσμού της Μαθητείας, μέσα από Προγραμματικές Συμφωνίες του ΥΠΠΕΘ και των συναρμόδιων υπηρεσιών με φορείς (επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια), που θα αναλάβουν με υπευθυνότητα να προσφέρουν θέσεις Μαθητείας σε αποφοίτους των ΕΠΑ.Λ. / [B-MΣ]</p> <p>5.5. Η επιστημονική και διοικητική στήριξη και στελέχωση των υπηρεσιών που διαδραματίζουν μείζονα ρόλο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ΥΠΠΕΘ, αρμόδιες</p>

	<p>υπηρεσίες των κατά τόπους Περιφερειακών Διευθύνσεων και των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης). / [B-MΣ-MK]</p> <p>5.6.Η επικοινωνιακή ανάδειξη του εκπαιδευτικού έργου που επιτελείται στα ΕΠΑ.Λ., μέσω συστηματοποίησης και οργάνωσης διαδικασιών ενημέρωσης των μαθητών της Γ΄ Γυμνασίου καθώς και δημιουργίας σχετικού αποθετηρίου καλών πρακτικών. / [B-MΣ]</p>
--	--

V. Τύποι σχολείων

ΠΡΟΤΑΣΗ 06: Στήριξη του θεσμού των πειραματικών σχολείων και επέκτασή του ειδικά σε λιγότερο προνομιούχες περιοχές καθώς και στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

Η προσφορά των πειραματικών σχολείων της χώρας στην εκπαίδευση, την επιστήμη και την κοινωνία είναι σημαντική ανέκαθεν, λόγω:

- της στελέχωσής τους με εκπαιδευτικούς αυξημένων επιστημονικών και επαγγελματικών προσόντων (μεταπτυχιακές σπουδές, ερευνητικό και συγγραφικό έργο, εμπειρία κ.ά.),
- της επιστημονικής εποπτείας και καθοδήγησής τους από τα Πανεπιστήμια και κυρίως από τις «Καθηγητικές» Σχολές και τα Παιδαγωγικά Τμήματα,
- της διεξαγωγής σε αυτά πειραματικών εφαρμογών, καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών διδασκαλίας καθώς και προγραμμάτων πρακτικής άσκησης φοιτητών,
- της σύνδεσής τους με τις Σχολές Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών (ΣΕΛΔΕ και ΣΕΛΜΕ) στο παρελθόν και τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) στη σύγχρονη εποχή,
- της διεξαγωγής δειγματικών διδασκαλιών και σεμιναρίων σε υποψήφιους, νεοδιοριζόμενους και έμπειρους εκπαιδευτικούς,
- της συμμετοχής τους σε καινοτόμα επιστημονικά, ερευνητικά, εκπαιδευτικά και πολιτιστικά προγράμματα και σε προγράμματα εκπαιδευτικών ανταλλαγών (π.χ. ERASMUS), επισκέψεων και αδελφοποιήσεων σχολείων εσωτερικού και εξωτερικού,
- της διοργάνωσης και λειτουργίας εκπαιδευτικών ομίλων ποικίλων εκπαιδευτικών, επιστημονικών, πολιτιστικών και κοινωνικών θεμάτων,
- της συμμετοχής και των διακρίσεων σε πολιτιστικές, αθλητικές, καλλιτεχνικές και άλλες διοργανώσεις.

Το πειραματικό σχολείο έχει ως βασικό σκοπό τον πειραματισμό και την εφαρμογή σε αυτό καινοτόμων προγραμμάτων και μεθόδων έρευνας, διδασκαλίας και εκπαίδευσης, για να επακολουθήσει κατόπιν η γενική εφαρμογή των αποτελεσμάτων στα υπόλοιπα σχολεία.

Με βάση την επιστημονική δεοντολογία και μεθοδολογία, η έρευνα και η καινοτομία χρειάζεται να εφαρμόζεται σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του μαθητικού πληθυσμού που επιλέγεται τυχαία. Και αυτό επειδή οι πειραματικές μέθοδοι και οι καινοτόμες δράσεις δεν εφαρμόζονται μόνον στους πολύ ικανούς, αλλά και στους λιγότερο ικανούς και στους αδύνατους μαθητές οι οποίοι χρειάζονται ιδιαίτερη υποστήριξη.

<p>2. Γιατί είναι σημαντική;</p> <p><i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i></p>	<p>Αποτελεί αξίωμα της σύγχρονης παιδαγωγικής ψυχολογίας ότι όλοι οι μαθητές –ανεξάρτητα από τις ιδιαιτερότητές τους – μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του σχολείου. Τούτο συμβαίνει, γιατί είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο πως καθένας/καθεμία μπορεί να έχει μία ή περισσότερες κλίσεις ή χαρίσματα και δυνατότητες, τις οποίες μπορεί να αναπτύξει και να βελτιώσει, όταν το σχολείο προσφέρει την κατάλληλη παιδαγωγική και ψυχολογική υποστήριξη. Κάθε παιδί έχει καλές ή άριστες επιδόσεις σε έναν τουλάχιστον τομέα.</p> <p>Οι μαθητές χαμηλών επιδόσεων, και πολλοί από αυτούς προέρχονται από οικογένειες με χαμηλότερο κοινωνικό-οικονομικό υπόβαθρο, μπορούν να έχουν την πλέον κατάλληλη μαθησιακή – και παιδαγωγική – υποστήριξη στα πειραματικά σχολεία, καθόσον αυτά διαθέτουν το πλέον κατάλληλο εκπαιδευτικό προσωπικό (εκπαιδευτικούς που διακρίνονται για τα τυπικά και τα ουσιαστικά επαγγελματικά τους προσόντα). Όλοι οι εκπαιδευτικοί των πειραματικών σχολείων αξιολογούνται με βάση τις βασικές και μεταπτυχιακές τους σπουδές, την εκπαιδευτική εμπειρία και το συγγραφικό και ερευνητικό τους έργο.</p> <p>Τα πειραματικά σχολεία με την εφαρμογή του θεσμού της διαφανούς «κλήρωσης» ως προς τον τρόπο εισαγωγής των μαθητών, αντιμετωπίζουν με επιτυχία τη διάκριση και κυρίως την προώθηση μόνο των προνομιούχων μαθητών καθόσον δεν εφαρμόζονται μεροληπτικά κριτήρια και αντικειμενικά όλοι οι συμμετέχοντες έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις και δυνατότητες να εισαχθούν σε αυτά.</p> <p>Σύμφωνα με το Σύνταγμα, η Πολιτεία πρέπει να προβλέπει και να διασφαλίζει την ισότητα εκπαιδευτικών ευκαιριών σε όλους τους ενδιαφερομένους και την ελεύθερη και χωρίς εμπόδια πρόσβαση, εγγραφή και φοίτηση όλων στα σχολεία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τις ατομικές ικανότητες και τη φυσική κατάσταση κάθε μαθητή.</p> <p>Το πειραματικό σχολείο εκ προοιμίου θεωρεί όλους τους υποψηφίους αντικειμενικά ίσους και για αυτό παρέχει έναν δίκαιο τρόπο επιλογής των μαθητών που θα φοιτήσουν σε αυτό. Επιπλέον, διασφαλίζει και την καταλληλότητα της σύνθεσης της σχολικής τάξης ως αντιπροσωπευτικού δείγματος του μαθητικού πληθυσμού, κατάλληλου για ερευνητικούς και πειραματικούς σκοπούς και καινοτόμα προγράμματα. Αποτελεί θεσμό που επιτυγχάνει την ισότητα.</p> <p>Με το ν. 4186/2013 (άρθρο 5 παρ. 3) δόθηκε εκ νέου η δυνατότητα ίδρυσης Πρότυπων Πειραματικών Επαγγελματικών Λυκείων χωρίς αριθμητικό περιορισμό. Πειραματικά ΕΠΑΛ δεν υπάρχουν σήμερα παρά</p>
--	--

	<p>το γεγονός ότι έχουν θεσμοθετηθεί με το ν. 3966/2011, ο οποίος για πρώτη φορά έδινε τη δυνατότητα να ιδρυθούν δύο Πρότυπα Πειραματικά Επαγγελματικά Λύκεια, χωρίς ωστόσο να ιδρυθεί κανένα.</p> <p>Οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι τα Επαγγελματικά Λύκεια είναι σχολεία κατάλληλα να λειτουργήσουν ως Πειραματικά, λόγω των πολλών ειδικοτήτων και των διαφορετικών προγραμμάτων σπουδών και προκρίνονται ως κατάλληλα για την υλοποίηση της σύγχρονης παιδαγωγικής. Επίσης, τα Επαγγελματικά Λύκεια είναι σχολεία θεωρίας και πράξης, καθώς παρέχουν στους μαθητές θεωρητική και εφαρμοσμένη γνώση και δεξιότητες, όπως ακριβώς προκρίνεται στις σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους.</p>
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Τα περισσότερα από τα πειραματικά σχολεία της χώρας εδρεύουν στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη και τα υπόλοιπα από αυτά βρίσκονται στις έδρες των πρώην νομαρχιών, όπου λειτουργούν πανεπιστημιακά τμήματα. Κατά συνέπεια, από τη λειτουργία των σχολείων αυτών ευνοούνται μόνον οι μαθητές που κατοικούν σε πόλεις, όπου υφίστανται πειραματικά σχολεία.</p> <p>Κατόπιν αυτών, εύκολα προκύπτει το εύλογο ερώτημα ποιες είναι οι πιθανότητες, αλλά και οι δυνατότητες να φοιτούν στα υπάρχοντα πειραματικά σχολεία μαθητές απομακρυσμένων επαρχιακών πόλεων και χωριών όταν το άρθρο 44, εδ. 9 του ν. 3966/2011 ορίζει ρητά ότι το κόστος φοίτησης και μεταφοράς των μαθητών αναλαμβάνουν οι γονείς και οι κηδεμόνες.</p> <p>Κρίσιμα θετική κρίνεται η αυτονομία των πειραματικών σχολείων, η οποία εντοπίζεται στην ελευθερία των Επιστημονικών Επιτροπών Εποπτικών Συμβουλίων (ΕΠΕΣ), των διευθυντών και των συλλόγων των εκπαιδευτικών να προβαίνουν σε συνεργασίας με τμήματα Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, ερευνητικά ινστιτούτα, φορείς της αυτοδιοίκησης κ.ά., για την εφαρμογή και προαγωγή καινοτόμων εκπαιδευτικών, επιστημονικών-ερευνητικών, πολιτιστικών και άλλων προγραμμάτων και δραστηριοτήτων.</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>Η επέκταση του θεσμού των πειραματικών σχολείων σε αποκεντρωμένες και λιγότερο προνομιούχες περιοχές καθώς και στην επαγγελματική εκπαίδευση με την ίδρυση πειραματικών Επαγγελματικών Λυκείων χρειάζεται να είναι μέσα στις άμεσες προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.</p>

Τα πειραματικά σχολεία θα πρέπει να συνεχίσουν να λειτουργούν απερίσπαστα υπηρετώντας την παιδαγωγική επιστήμη και γενικότερα τις επιστήμες της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα την εκπαιδευτική έρευνα και τη διδακτική μεθοδολογία και καινοτομία. Σημαντικοί κρίνονται οι σαφείς σκοποί και η ξεκάθαρη αποστολή των σχολείων αυτών με βάση αυστηρά επιστημονικά, παιδαγωγικά και κοινωνικά κριτήρια, αφήνοντας κατά μέρος τις σκοπιμότητες και τα αλλότρια συμφέροντα, αυτά που δεν συνάδουν με την αποστολή και τη φιλοσοφία της εκπαίδευσης και της Αγωγής όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και διεθνώς.

Προτεραιότητες:

6.1. Διαμόρφωση Πρότασης για Πειραματικά Επαγγελματικά Λύκεια./ **[B-MΣ]**

6.2. Διαμόρφωση Πρότασης για Πειραματικά Σχολεία σε αποκεντρωμένες και λιγότερο προνομιούχες περιοχές./ **[B-MΣ]**

6.3. Πιλοτική λειτουργία των νέων πειραματικών σχολείων./ **[MΣ]**

6.4. Επέκταση του θεσμού των Πειραματικών Σχολείων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε όλη την ελληνική επικράτεια./ **[MK]**

V. Τύποι σχολείων

ΠΡΟΤΑΣΗ 07: Δημόσια καταγραφή των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης και των τρόπων αντιμετώπισής τους

1.Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας	Η μειονοτική εκπαίδευση αφορά στην εκπαίδευση της μουσουλμανικής μειονότητας. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάννης εφαρμόζεται δίγλωσση εκπαίδευση στα μειονοτικά σχολεία.
2.Γιατί είναι σημαντική; <i>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</i>	<p>Μέσα από τη δημόσια καταγραφή των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης και των τρόπων αντιμετώπισής τους ενθαρρύνεται ο ανοιχτός διάλογος και η διαπραγμάτευση των αναγκών της μειονότητας αποδυναμώνοντας φωνές υπέρ του διαχωρισμού. Η ενίσχυση της συναντίληψης για τις κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανάγκες προάγει την ενταξιακή πολιτική για την επιτυχή εφαρμογή της οποίας είναι αναγκαίο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναδειχθεί η σημασία αναβάθμισης του δημόσιου σχολείου στη Θράκη για τη μείωση της παρατηρούμενης σχολικής διαρροής και την ένταξη της μειονότητας με τρόπο ουσιαστικό και δημοκρατικό. • Να αναδειχθεί το κενό στην υπάρχουσα οργάνωση της προσχολικής εκπαίδευσης για την επιτυχή σχολική ένταξη (θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η μητρική γλώσσα των παιδιών δεν είναι μόνο η τουρκική αλλά και η πομακική και σε μικρότερους αριθμούς η ρομανί). • Να αναδειχθεί η αναγκαιότητα αναθεώρησης της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών για το τουρκόφωνο πρόγραμμα των μειονοτικών δημοτικών σχολείων, ώστε να αποτρέπονται διαχωρισμοί που αντιστρατεύονται την ενταξιακή πολιτική. <p>Η αποτελεσματική καταγραφή των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης και των τρόπων αντιμετώπισής τους θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ικανοποίηση πάγιων αιτημάτων της μειονότητας, την άρση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και συνακόλουθα τη διαμόρφωση πολιτών με δημοκρατική συνείδηση.</p>
3.Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης	Η πολιτεία θα πρέπει να αξιοποιήσει την πολυετή και συστηματική εφαρμογή δράσεων για την ενίσχυση της ελληνομάθειας και την κοινωνική ένταξη των παιδιών της μειονότητας μέσα από το «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης των Παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Θράκη» (www.museduc.gr). Τα αποτελέσματα είναι πολύ ουσιαστικά ως προς τη δημιουργία εξωσχολικών δομών που έχουν αποκτήσει την εμπιστοσύνη της μειονότητας, ενώ έχει παραχθεί

	<p>ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ.</p>
<p>Προτεραιότητα/Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>Η επίλυση των προβλημάτων της μειονοτικής εκπαίδευσης αποτελεί επιτακτικό αίτημα της τοπικής κοινωνίας και συνδέεται άμεσα με την αναγκαιότητα αναμόρφωσης της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Μια δέσμη άμεσων ενεργειών περιλαμβάνει τις ακόλουθες προτεραιότητες:</p> <p>7.1. Πρόσληψη δεύτερου νηπιαγωγού στο δημόσιο νηπιαγωγείο με κριτήριο την εντοπιότητα ώστε να μπορεί να υποστηρίξει εκπαιδευτικά μαθητές τουρκόφωνους, πομακόφωνους ή ομιλούντες ρομανί./ [ΜΚ]</p> <p>7.2. Επαναφορά της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών για το τουρκόφωνο πρόγραμμα των μειονοτικών σχολείων στο ΑΠΘ με τη δημιουργία Τομέα Μειονοτικής Εκπαίδευσης στο ΠΤΔΕ του ΑΠΘ./ [Β-ΜΣ]</p> <p>7.3. Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας δημόσιου πειραματικού δίγλωσσου δημοτικού και γυμνασίου, που θα ακολουθεί τις σύγχρονες αρχές της δίγλωσσης εκπαίδευσης και θα εισάγει στοιχεία διαπολιτισμικής προσέγγισης, καθώς θα απευθύνεται τόσο σε παιδιά της μειονότητας όσο και της πλειονότητας./ [Β-ΜΣ]</p>

ΕΝΟΤΗΤΑ: VI. Ειδική Αγωγή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- **ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)**
- 1. **ΠΡΟΤΑΣΗ 01:** Ανασχεδιασμός της ειδικής αγωγής με σκοπό τη μετάβαση σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα που θα διέπεται από τις αρχές της ένταξης και της παροχής ίσων ευκαιριών στη μάθηση, στον επαγγελματικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό τομέα για όλους τους μαθητές συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ: **VI.ΕΙΔΙΚΗ ΛΟΓΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

		ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ																									
		ΜΙΚΡΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ			ΜΕΣΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ						ΜΑΚΡΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ																
ΕΙΔΙΚΗ ΛΟΓΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*	Προτεραιότητες**	ΧΡΟΝΟΣ	M3	M6	M9	M12	M15	M18	M21	M24	M27	M30	M33	M36	M39	M42	M45	M48	M51	M54	M57	M60	M63	M66	M69	M72	
		ΗΜΕΡΕΣ/ΠΡΟΓΡ/ΕΓΧ/ΚΥΑ																									
I. Αναπτυξιακή της ειδικής αγωγής με σκοπό τη μετάβαση ένα κοινό εκπαιδευτικό σύστημα που θα δίδεται από ταυτόχρονα εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής στον επαγγελματικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό τομέα για όλους τους μαθητές συμπεριλαμβανομένων και αυτών με ανασφάλιστες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.	1.1. Εμφασίσεις όλων των εκπαιδευτικών καθώς και των στελεχών εκπαίδευσης σε ζητήματα αναπηρίας, ενταξιακής εκπαίδευσης και συνεργατικών πρακτικών στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής προσέγγισης καθώς και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε όλων των εκπαιδευτικών στην εκπαιδευτική διαδικασία σε θέματα αποδοχής της διαφορετικότητας με την υλοποίηση κατάλληλων ενημερωτικών, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.	E/ΚΥΑ																									
	1.2. Θεσμική βάση και υλοποίηση προγραμμάτων πρόωξης/εγναρικής παρέμβασης πριν το γέννηση, η οποία αφορά συνδυασμένα υπηρεσιακά κενά στον παλιό και την οικογένεια. ΠΛΟΤΗΚ ΕΦΑΡΜΟΗ ΓΙΑ1-2 ΕΤΗ	N																									
	1.3. Σχεδιασμός νέων κοινών Προγραμμάτων Σπουδών με δυνατότητα διαφοροποίησης, τα οποία θα βασίζονται τόσο στην εξατομικευμένη, μαθητοκεντρική εκπαίδευση, όσο και στον καθολικό προσηλωτικό και τη μάθηση.	YA																									
	1.4. Ενίσχυση των Τ.Ε. αλλά και όλων των δομών Ε.Ε με μόνιμους εκπαιδευτικούς και βελτίωση της λειτουργίας των τμημάτων ένταξης (Τ.Ε.) εντός της γενικής τάξης (και όχι σε παραβάλλουσα ή και βοηθητικές (ερωματικές) αίθουσες όπως συμβαίνει σε πολλά σχολεία) με την παροχή 2 εκπαιδευτικών γενικής και 1 ειδικής αγωγής και την αύξηση των Τ.Ε. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.	YA																									
	1.5. Διασφάλιση της προσβασιμότητας σε επίπεδο χώρου (αρχιτεκτονική και διαμόρφωση ελευστικών, λειτουργικών και εργονομικών χώρων), Π.Ε., μέσων και υλικών, παροχή υποστηρικτικών τεχνολογιών και εναλλακτικών συστημάτων επικοινωνίας, διύλιση εκπαιδευση με τη χρήση τεχνολογικής στη περίπτωση των κωφών και την αξιοποίηση της Braille για τυφλούς μαθητές κ.α.	YA																									
	1.6. Επιλογή Σχολικών Συμβούλων με προσόντα και γνώσεις σε θέματα Ε.Ε. Επιλογή εκπαιδευτικών Προσλήψεως εκπαίδευσης και όχι Δημοτικές σε θέσεις Σχολικών Συμβούλων με άδεια στο επάγγελμα.	N																									
	1.7. Ανάπτυξη δομών υποστήριξης ή για την αυτών της διεύθυνσης με τη σχολική ζωή και την υλοποίηση προγραμμάτων Αυτονομίας ή Ημi-Αυτονομίας διεύθυνσης και Διδακτορικά Δεξιότητες Ζωής σε ατομικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο. ΕΝΑΡΞΗ ΜΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΤΕΑ (έλλοιξη ή άλλων δομών).	ΚΥΑ																									
	1.8. Θεσμική βάση και υλοποίηση λειτουργίας των ΣΜΕΑ, Τ.Ε., Ε.Ε.ΑΥ, Κ.Ε.ΑΥ, κ.α. καθώς και των καθημένων των εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων που εργάζονται στις δομές Ε.Ε. καθώς επίσης και των Σχολικών Συμβούλων με στόχο την αναπροσαρμογή των ρόλων των δύο (2) εκπαιδευτικών (ενος γενικής - ένας ειδικής) στην τάξη και την ανάπτυξη συνεργατικών πρακτικών.	ΠΑ																									
	1.9. Αποστηθισμένη προσέγγιση της ενταξιακής εκπαίδευσης σε συνεργατικό πλαίσιο (αποστολικά κέντρα επιμόρφωσης Κ.Ε.ΑΥ, Ε.Ε.ΑΥ, κ.α.)	YA																									
	1.10. Ανάπτυξη των δομών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης όπως Ε.Ε.ΑΥ, Κ.Ε.ΑΥ και επαναπροσδιορισμό των αρμοδιοτήτων τους, ιδιαίτερα των Κ.Ε.ΑΥ, με έμφαση στην αξιολογική διαδικασία και στην υποστήριξη προς την κατεύθυνση της απο-αποκοποίησης τους και παροχή υπηρεσιών υποστήριξης και συμβουλευτικές των γονέων των μαθητών με αναπηρία.	N																									
	1.11. Επανεναρμότωση της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης (εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης, Ε.Ε.Ε.Ε. επαγγελματικό τμήμα και Κέντρα) με στόχο την επαγγελματική ένταξη προσεγγίζοντας ή μη μαθητές.	N																									
	1.12. Υλοποίηση προγραμμάτων ομαλής μετάβασης από τη μια βαθμίδα στην άλλη, καθώς και στην κατάρτιση των.	YA																									
	1.13. Αναδιοργάνωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης προκειμένου να έχουν καθολική πρόσβαση και υποστήριξη οι φοιτητές με αναπηρία και αναδιοργάνωση των προπτυχιακών προγραμμάτων Σπουδών με την εισαγωγή μαθημάτων που αφορούν στην αναπηρία και στην κοινωνική ένταξη.	N																									
	1.14. Στεφάνια εξάσκηση του διπλόου γενικής-ειδικής αγωγής και της παράλληλης λειτουργίας 2 Εργαστηρίων εκπαιδευτικών συστημάτων (ειδική εκπαίδευση) με στόχο τη δημιουργία του "ένος" σχολείου για όλους τους μαθητές.	N																									

Συμπληρώστε όλες τις επιπλέον γραμμές απαιτούμενες.

** Δευτερεύουσες:

Οι εν λόγω προτάσεις στο χώρο της ειδικής αγωγής συνιστούν βασικές προϋποθέσεις προς την κατεύθυνση της εκπαιδευτικής, κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία και της δημιουργίας ενός υγιούς σχολείου για όλους τους μαθητές. Αφορούν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και σε όλα τα επίπεδα (σχεδιασμού, εφαρμογής, αξιολόγησης των εκπαιδευτικών πρακτικών, οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου). Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση της ενταξιακής εκπαίδευσης αποτελεί μια κοινωνιολογική προσέγγιση της αναπηρίας, υπό το πρίσμα του κοινωνικού μοντέλου και η μετακίνηση από την ελεημοσύνη προσέγγιση και τονοποίηση που θεωρεί ως πηγή του προβλήματος το ίδιο το άτομο, ως λιγότερο ικανό, και τη φύση της αναπηρίας του ή των δυσκολιών του, ώστε να διερευνηθεί τι είναι αυτό που κάνει το σχολείο δυσλειτουργικό και αναποτάλεσματικό και πώς είναι τα εμπόδια (θεσμικά, ιδεολογικά, υλοποιητικά, κ.α.) που βάζουν φραγμούς στη μάθηση. Για τον αναθεωρημένο της ειδικής αγωγής απαιτείται ένας κριτικός αναπροσαρμοσμός από την έως τώρα εμπειρία της χώρας στην εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία αναφορικά με την αποτελεσματικότητα ή μη των υιοθετούμενων πρακτικών. Έξισου σημαντικό καθίσταται μία ενδογενής μελέτη των κοινωνικών, πολιτικών και προκλήσεων συνθηκών που διαμορφώνουν συγκεκριμένες περιοριστικές προσεγγίσεις και αντιλήψεις περί αναπηρίας στην Ελλάδα και οδηγούν στην υποθήκευση αντίστοιχων εκπαιδευτικών πρακτικών. Μία τέτοια συστηματική και κριτική επισκόπηση στο πεδίο της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα θα πρέπει να αποτελέσει την αφετηρία αφενός για το σχεδιασμό υιοθετούμενων πολιτικών και πρακτικών και αφετέρου για τον επαναπροσδιορισμό των αρχών και των προϋποθέσεων για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

**Η ενταξιακή εκπαίδευση αποτελεί ένα σύνθετο, πολυδιάλογο και πολυεπίπεδο όχημα, μια συνεχή διαδικασία που απαιτεί άμεσα ταυτόχρονα αλλαγές σε όλα τα επίπεδα (κοινωνικό, πολιτικό, εκπαιδευτικό, οικονομικό) και δεν είναι εύκολο ο προσδιορισμός προτεραιοτήτων και η εφαρμογή των προϋποθέσεων καθώς αυτές είναι αλληλένδετες και αλληλοεπηρεάζονται. Απαιτούνται βαθιές και ριζικές τομές σε επίπεδο κοινού νομιμότητας, αναλήψεων, προκλήσεων και στερεοτύπων για την αναπηρία, καθώς και αλλαγές σε συνθήκες ετών που διαμορφώνουν την εγκαθίδρυση ενταξιακών εκπαιδευτικών πρακτικών. Θα πρέπει να υπάρξει μια σταθερή πορεία σχεδιασμού και συντονισμένων δράσεων με ανώτερο στόχο την αποδυνάμωση του διπλού γενικής - ειδικής αγωγής και τη δημιουργία του "ένος" σχολείου για όλους του μαθητές συμπεριλαμβανομένων και των αναπήρων παρέχοντας στο πλαίσιο του γενικού σχολείου όλα τα απαραίτητα και κατάλληλα μέσα και υλικά, διαδικασίες και υπηρεσίες στη βάση του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση.

ΣΧΟΛΙΑ:

- Η υλοποίηση προγραμμάτων ευαισθητοποίησης σε ζητήματα αναπηρίας και διαφορετικότητας έχουν ως στόχο την φέρν των στερεοτύπων αντιλήψεων και των προκαταλήψεων. Τα προγράμματα αυτά θα απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές, εμπλεκόμενους φορείς, τοπική και ευρύτερη κοινωνία, δεδομένου ότι η ενταξιακή εκπαίδευση δεν επιτυγχάνεται ανεξάρτητα από το κοινωνιολογικό πλαίσιο μέσα στο οποίο επιχειρείται.
- Ο σχεδιασμός νέων Π.Σ. αφορά στην ανάπτυξη ευελιξών Προγραμμάτων Σπουδών με ευρύτητα ως προς τη δράση του εκπαιδευτικού για τη διαδικασία της διδασκαλίας υλής, συνάφεια με την καθημερινή ζωή και ισορροπία ως προς το χρόνο και τη διδακτέα ύλη, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα διαφοροποίησης του περιεχομένου, των μεθόδων διδασκαλίας και αξιολόγησης, ώστε να έχουν πρόσβαση οι μαθητές με αναπηρία.
- Ο ορισμός της γενικής τάξης ως χώρος εφαρμογής ενταξιακών παρεμβάσεων έχει υλοποιηθεί με προσεχώς YA, αλλά θα πρέπει τα Τ.Ε. να σταλθούν και με 2ο ειδικό παιδαγωγικό και να ληφθεί μέριμνα για τη β/βάθμια εκπαίδευση, καθώς ελάχιστα Τ.Ε. ή και ειδικά γυμνάσια και λύκεια λειτουργούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, η περίπτωση των Τ.Ε. των δημοτικών που λειτουργούν σε ξεχωριστούς χώρους δε συνάδει με τις αρχές της ένταξης και οδηγεί στο σταγμάτωμα και τον αποκλεισμό των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές ανάγκες. Έτσι αποδυναμώνεται ο ρόλος του περιπατητή εκπαιδευτικού Ε.Ε. που παρέχει αποσομαματικά υποστήριξη.
- Η παροχή προσηλωτικών μέσων και υλικών έχει ήδη εν μέρει υλοποιηθεί, ωστόσο θα πρέπει να γενικευτεί σε όλα τα επίπεδα με βάση τη διεθνή σύμβαση του ΟΗΕ.
- Εν όψει της επιλογής Τ.Ε. θα πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες προς αυτήν την κατεύθυνση.
- Η κρίσιμος νομοθεσία χαρακτηρίζεται από πολλές απόψεις που αφορούν στη λειτουργία, στον αριθμό μαθητών με αναπηρία ανά τάξη, στις συνεργατικές πρακτικές, στους ρόλους των εργαζομένων, κ.α.
- Ο επανεναρμότωση της αξιολογικής-διανομητικής διαδικασίας προς την κατεύθυνση της αποαποκοποίησης συνδέεται άμεσα και με την ανάγκη επανεξέτασης των αξιολογικών διαδικασιών του σχολείου, των εκπαιδευτικών και των μαθητών στη βάση της βελτίωσης της εκπαιδευτικής πράξης και των εκπαιδευτικών και όχι ως μέσο βαθμολογικής, διακρίσεων και ταξινόμησης των μαθητών και των εκπαιδευτικών.
- Σχεδιασμός κάθε εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και αλλαγής στο γενικό σχολείο σε όλες τις βαθμίδες και σε όλα τα πεδία (σχεδιασμός, εφαρμογή, αξιολόγηση, οργάνωση, λειτουργία και διοίκηση σχολείου) με βάση την αρχή του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση, λαμβάνοντας υπόψη και τους μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Έτσι, σταδιακά θα μελώνονται οι διαφορετικές γραμμές μεταξύ γενικής και ειδικής εκπαίδευσης προς την κατεύθυνση της δημιουργίας του "ένος" σχολείου για όλους, καθώς η παράλληλη λειτουργία των μοντέλων γενικής-ειδικής εκπαίδευσης δε συνάδει με τη φιλοσοφία και τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης, τα ζητήματα της ειδικής αγωγής σταδιακά να ενταχθούν στο γενικό σχολείο και να αντιμετωπίζονται από κοινού.

VI. Ειδική Αγωγή και εκπαίδευση

ΠΡΟΤΑΣΗ 01: Ανασχεδιασμός της ειδικής αγωγής με σκοπό τη μετάβαση σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα που θα διέπεται από τις αρχές της ένταξης και της παροχής ίσων ευκαιριών στη μάθηση, στον επαγγελματικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό τομέα για όλους τους μαθητές συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

1. Συνοπτική περιγραφή της πρότασης/έννοιας

Οι σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, διεθνώς, βασίζονται στις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης με σκοπό την άρση των διακρίσεων, τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση των εν λόγω μαθητών και τη μετάβαση σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα διαμορφώνοντας τα κατάλληλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Στα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών σχεδιάζονται και υλοποιούνται μια σειρά εκπαιδευτικών πολιτικών και δράσεων για την προώθηση μίας ενταξιακής προοπτικής στο εκπαιδευτικό, επαγγελματικό και ευρύτερο κοινωνικό γίγνεσθαι. Επιπλέον, τα θεσμικά κείμενα, οι διακηρύξεις για την εκπαίδευση και οι πολιτικές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το στρατηγικό πλαίσιο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση 2020 «ΕΚ 2020» εστιάζουν στη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής που προάγει την εφαρμογή ενταξιακών πρακτικών και τη δημιουργία ίσων ευκαιριών μάθησης, συμμετοχής και εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές χωρίς διακρίσεις συμπεριλαμβανομένων και των αναπήρων.

Υπό το πρίσμα αυτό, η ειδική αγωγή ως ξεχωριστός κλάδος για την εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσλαμβάνει μια νέα διάσταση με ενιαίο χαρακτήρα και ενταξιακό προσανατολισμό που στοχεύει στην ένταξη των εν λόγω μαθητών στο γενικό σχολείο. Η τοποθέτηση αυτή είναι σύμφωνη με τη διεθνή σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η οποία κυρώθηκε και από την Ελλάδα με τον Ν. 4074-2012, ως συνέχεια της διακήρυξης της προηγούμενης σύμβασης στη Σαλαμάνκα για τη δημιουργία «Ενός Σχολείου» για όλους τους μαθητές.

Η συστηματική μελέτη της ιστορίας της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα καταδεικνύει πως η εξελικτική της πορεία οδεύει προς μια περισσότερο ενιαία εκπαίδευση. Ουσιαστική ενεργοποίηση προς την κατεύθυνση της ενταξιακής προοπτικής άρχισε να διαφαίνεται στις αρχές της δεκαετίας του '80 όταν για πρώτη φορά θεσμοθετήθηκε η δέσμευση του κράτους να παράσχει ισότιμη εκπαίδευση και στους πολίτες με αναπηρίες. Έκτοτε, συγκεκριμένες ενέργειες έχουν γίνει τόσο σε θεσμικό και νομοθετικό επίπεδο για την ειδική αγωγή και εκπαίδευση (Ν. 1143 /1981, Ν.1566/85, Ν.2817/2000, Ν.3699/2008), όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικών πρακτικών αναφορικά με το ζήτημα αυτό και αξιοσημείωτες αλλαγές έχουν λάβει χώρα ως προς τις αντιλήψεις και την αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία από το σχολείο και την κοινωνία.

Παρά την κινητικότητα, όμως, αυτή και τις προσπάθειες που έχουν παρατηρηθεί προς την κατεύθυνση της ένταξης, σημαντικές ενστάσεις, προβληματισμοί και διλήμματα εξακολουθούν να υπάρχουν στην επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα. Οι

	<p>προβληματισμοί αυτοί αφορούν στην αποτελεσματικότητα ή μη των υιοθετούμενων από το σύστημα εκπαιδευτικών πολιτικών και πρακτικών και ταυτόχρονα τεράστιες ελλείψεις και κενά παρατηρούνται στην εκπαιδευτική πράξη και ιδιαίτερα στην πρώιμη παρέμβαση, στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν το χάσμα και τις αντιφάσεις που υφίστανται μεταξύ των ενταξιακών διακηρύξεων σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής και των πρακτικών που υιοθετούνται στο σχολείο προς την κατεύθυνση της ενταξιακής προοπτικής. Έκδηλοι είναι οι προβληματισμοί που αφορούν στην αποτελεσματικότητα και στον χαρακτήρα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που σχεδιάζονται για τους μαθητές με αναπηρίες και των προσεγγίσεων γενικότερα. Ειδικότερα, ο τρόπος λειτουργίας των τμημάτων ένταξης (Τ.Ε.), παρότι αυτά ιδρύθηκαν για να ενδυναμώσουν τον ενταξιακό χαρακτήρα της εκπαίδευσης, ενισχύει το διαχωριστικό χαρακτήρα της, τις διακρίσεις και ανισότητες και το στιγματισμό των συγκεκριμένων μαθητών. Για τη λειτουργία τους προβλέπονται δύο εκπαιδευτικοί (ειδικής και γενικής αγωγής) και ένας χώρος υποστηρικτικός για να μεταφέρονται κάποιες ώρες οι μαθητές με αναπηρίες ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για να παρακολουθήσουν το εξατομικευμένο πρόγραμμα από τον ειδικό παιδαγωγό. Σύμφωνα με τις αρχές της ένταξης, αυτός ο τρόπος λειτουργίας στιγματίζει τον μαθητή και προωθεί τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό. Οι αρμοδιότητες, οι ρόλοι, οι μορφές συνεργασίας, ο τρόπος παρέμβασης των δυο εκπαιδευτικών, τα Π.Σ, που θα αξιοποιηθούν και ο χρόνος παραμονής των μαθητών με αναπηρίες στην υποστηρικτική τάξη δεν προβλέπονται σαφώς από το νομοθετικό πλαίσιο. Επιπλέον, το νομοθετικό πλαίσιο συνηγορεί στη διάκριση των ειδικοτήτων και του πλαισίου. Έτσι υιοθετούνται σιωπηρά και άτυπα ρόλοι που αντανακλούν στρεβλές πεποιθήσεις για την ένταξη και εντείνουν ακόμη περισσότερο τον διαχωριστικό τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των σχολείων. Συνήθως, τα διδακτικά καθήκοντα του ειδικού παιδαγωγού περιορίζονται στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αν και αυτό δεν συνάδει με την παιδαγωγική της ένταξης. Η αξιολόγηση των μαθητών με αναπηρία στηρίζεται σε διαγνώσεις (ιατρικού πολλές φορές και όχι εκπαιδευτικού τύπου, όπως υποστηρίζουν ερευνητές-επιστήμονες του χώρου) από τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (Κ.Ε.Δ.Δ.Υ.). Τα ειδικά σχολεία εξακολουθούν και λειτουργούν με έναν αναχρονιστικό τρόπο ενδυναμώνοντας ακόμη περισσότερο τον διαχωριστικό χαρακτήρα του εκπαιδευτικού συστήματος.</p> <p>Από την αποτύπωση της παρούσας κατάστασης προκύπτει εύλογα το ερώτημα, αν σε ένα τέτοιο εκπαιδευτικό πλαίσιο ευνοείται η ανάπτυξη ενταξιακών εκπαιδευτικών και συνεργατικών πρακτικών, ώστε όλοι οι μαθητές, χωρίς εξαιρέσεις, να ενταχθούν ισότιμα στο γενικό σχολείο και να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης καθώς και τα ίδια δικαιώματα. Η ανάγκη ανασχεδιασμού της ειδικής αγωγής προς την κατεύθυνση της ένταξης και της ανάπτυξης ενός σχολείου με δημοκρατικό ήθος γίνεται εμφανής και προς αυτήν την κατεύθυνση θα πρέπει να εργαστεί η πολιτεία, ώστε η εκπαίδευση των ίσων ευκαιριών να καταστεί δικαίωμα και όχι προνόμιο.</p>
<p>2.Γιατί είναι σημαντική;</p>	<p>Η αναδιοργάνωση και η αναβάθμιση της ειδικής αγωγής σε όλα τα επίπεδα</p>

<p>(Τεκμηρίωση: Ποια προβλήματα επιλύονται; Τι θα επιτευχθεί με την πρόταση;)</p>	<p>(οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου) μέσω συγκεκριμένων ενεργειών, δράσεων και αλλαγών που αφορούν στον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, στην παιδαγωγική διαδικασία και διδακτική μεθοδολογία, στο περιεχόμενο των Προγραμμάτων Σπουδών, στην αξιολογική διαδικασία του σχολείου, των μαθητών και του εκπαιδευτικού έργου κρίνεται αναγκαία. Σε μια τέτοια βάση εργασίας δημιουργούνται οι προϋποθέσεις να επιτευχθεί ο στόχος της δημιουργίας ενός δημοκρατικού σχολείου και της διαμόρφωσης μορφωμένων νέων με κριτική σκέψη, αυτονομία και αυτοδιάθεση. Η αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προς την κατεύθυνση της δημιουργίας «Ενός σχολείου» για όλους τους μαθητές μετά την κύρωση της διεθνούς σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία από την Ελλάδα με τον Νόμο 4074/2012 αποτελεί, άλλωστε, υποχρέωση της πολιτείας.</p> <p>Η αποδυνάμωση του παραδοσιακού-περιοριστικού χαρακτήρα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και η προοπτική της προώθησης της ενταξιακής εκπαίδευσης διασφαλίζει το σεβασμό της διαφορετικότητας, την αποδοχή των ατόμων με αναπηρία ως μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και της ανθρωπότητας και την ισότιμη συμμετοχή τους στη μαθησιακή και εκπαιδευτική διαδικασία και στην κοινωνία. Μια τέτοια προοπτική συμβάλει στην άρση των εμποδίων στη μάθηση, των διακρίσεων και των πρακτικών αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης των εν λόγω μαθητών και κατά συνέπεια στη μείωση ή και εξάλειψη του φαινομένου της σχολικής διαρροής/πρώρης εγκατάλειψης του σχολείου. Επιπλέον, σε επίπεδο ατόμου προάγει το wellbeing, τη δημιουργία ίσων ευκαιριών συμμετοχής όλων των πολιτών στα κοινωνικοπολιτισμικά δρώμενα, στην εργασία, στην υγεία, στην ψυχαγωγία, στην αυτονομία, στην αυτορρύθμιση και στην αυτοπραγμάτωση ως αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ατόμου. Η εφαρμογή ενταξιακών εκπαιδευτικών πρακτικών συμβάλει αφενός στην αποτελεσματική διαχείριση της διαφορετικότητας και της ετερογένειας που χαρακτηρίζει το σύγχρονο σχολείο και αφετέρου στην εγκαθίδρυση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αξιοκρατίας και στην ανάπτυξη του πολιτισμού καθώς όπως υποστηρίζεται από κοινωνιολογικές αναλύσεις ο πολιτισμός μιας χώρας αντανακλάται στο εκπαιδευτικό σύστημα που έχει διαμορφώσει και επηρεάζεται από αυτό.</p>
<p>3. Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης</p>	<p>Υπό το πρίσμα των παραπάνω διαπιστώσεων, προκειμένου να σχεδιαστούν οι κατάλληλες δράσεις και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις αναβάθμισης της ειδικής αγωγής στη βάση της ενταξιακής προοπτικής και της δημιουργίας του «Ενός σχολείου» για όλους τους μαθητές απαιτείται ένας κριτικός αναστοχασμός από την έως τώρα εμπειρία της χώρας στην εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία αναφορικά με τη νομοθεσία για την ειδική αγωγή και την αποτελεσματικότητα ή μη των υιοθετούμενων πρακτικών. Εξίσου σημαντική καθίσταται μία ενδελεχής μελέτη των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών συνθηκών που διαμόρφωσαν συγκεκριμένες περιοριστικές προσεγγίσεις και αντιλήψεις περί αναπηρίας στην Ελλάδα και οδήγησαν στην υιοθέτηση αντίστοιχων εκπαιδευτικών πρακτικών. Μία τέτοια συστηματική και κριτική επισκόπηση στο πεδίο της ειδικής αγωγής στην Ελλάδα κρίνεται ότι θα πρέπει</p>

να αποτελέσει την αφετηρία αφενός για το σχεδιασμό υιοθετούμενων πολιτικών και πρακτικών και αφετέρου για τον επαναπροσδιορισμό των αρχών και των προϋποθέσεων για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οι μεταρρυθμίσεις που θα πρέπει να λάβουν χώρα κρίνεται σκόπιμο να αφορούν ταυτόχρονα σε επίπεδο κοινωνικό, πολιτικό και εκπαιδευτικό και να εστιάζουν σε ζητήματα που άπτονται της οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του σχολείου.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση της ενταξιακής εκπαίδευσης αποτελεί μια κοινωνιολογική προσέγγιση της ένταξης και της αναπηρίας, υπό το πρίσμα του κοινωνικού μοντέλου και η μετακίνηση από την ελλειμματική προσέγγιση και τοποθέτηση που θεωρεί ως πηγή του προβλήματος το ίδιο το άτομο, ως λιγότερο ικανό, και τη φύση της αναπηρίας του ή των δυσκολιών του, ώστε να διερευνηθεί τι είναι αυτό που κάνει το σχολείο δυσλειτουργικό και αναποτελεσματικό και ποια είναι τα εμπόδια (θεσμικά, ιδεολογικά, υλικοτεχνικά, κ.ά.) που βάζουν φραγμούς στη μάθηση.

Μια άλλη κρίσιμη και πρωταρχικής σημασίας προϋπόθεση είναι η ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας και ήθους στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία καθώς και η ανάπτυξη συνεργατικών πρακτικών. Βασική αρχή του σχεδιασμού ενταξιακής πρακτικής αποτελεί η πεποίθηση πως όλα τα παιδιά μπορούν και έχουν δικαίωμα να μάθουν δημιουργώντας κατάλληλα και ευέλικτα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Κρίνεται αναγκαία η υλοποίηση προγραμμάτων ευαισθητοποίησης σε ζητήματα αναπηρίας και διαφορετικότητας με στόχο την άρση των στερεότυπων αντιλήψεων και των προκαταλήψεων. Τα προγράμματα αυτά θα απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές, εμπλεκόμενους φορείς, τοπική και ευρύτερη κοινωνία, δεδομένου ότι η ενταξιακή εκπαίδευση δεν επιτυγχάνεται ανεξάρτητα από το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο επιχειρείται.

Η αναβάθμιση της ειδικής αγωγής στη βάση της ενταξιακής προοπτικής συνδέεται άμεσα με τη βελτίωση του γενικού σχολείου, το οποίο καλείται να αναδιοργανωθεί σε όλα τα επίπεδα, να προσαρμοστεί και να ανταποκριθεί στις ανάγκες της ετερογένειας του μαθητικού πληθυσμού συμπεριλαμβανομένου και αυτού με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Το πλαίσιο δράσης που προτείνεται να σχεδιαστεί για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση αφορά και στα πέντε επίπεδα της εκπαίδευσης (προθεσιακό, δομής, Π.Σ., παιδαγωγικής και αξιολόγησης).

Σε προθεσιακό επίπεδο, υπάρχει η πολιτική βούληση και πρόθεση για την παροχή ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Χωρίς την πολιτική βούληση και τη θεσμοθέτηση ενταξιακών εκπαιδευτικών πρακτικών καμιά αλλαγή και μεταρρύθμιση δεν μπορεί να λάβει χώρα.

Το επίπεδο της δομής αφορά στον ανασχεδιασμό, στην αναδιοργάνωση και στη διοίκηση του σχολείου με τέτοιο τρόπο που να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά σε ένα ευρύ φάσμα αναγκών, διαφορών και δυνατοτήτων.

Το επίπεδο του Π.Σ. αφορά στην ανάπτυξη ευέλικτων Προγραμμάτων Σπουδών με

	<p>ευρύτητα ως προς τη δράση του εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της διδακτέας ύλης, συνάφεια με την καθημερινή ζωή και ισορροπία ως προς το χρόνο και τη διδακτέα ύλη, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα διαφοροποίησης του περιεχομένου, των μεθόδων διδασκαλίας και αξιολόγησης, ώστε να έχουν πρόσβαση και οι μαθητές με αναπηρίες.</p> <p>Σε επίπεδο παιδαγωγικής ο σχεδιασμός αφορά στον τρόπο και στις μεθόδους διδασκαλίας στην ηθική διάσταση της διδασκαλίας και της μάθησης, στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, στο περιεχόμενο των εγχειριδίων, τον εκπαιδευτικό εξοπλισμό, την ανάπτυξη πεποιθήσεων, αξιών και πρακτικών, κ.ά. που προωθούν την ενταξιακή εκπαίδευση.</p> <p>Σε επίπεδο αξιολόγησης κρίνεται σκόπιμη η επανεξέταση των αξιολογικών διαδικασιών του σχολείου, των εκπαιδευτικών και των μαθητών στη βάση της βελτίωσης της εκπαιδευτικής πράξης και των εκπαιδευτικών και όχι ως μέσο βαθμολόγησης, διακρίσεων και ταξινόμησης των μαθητών και των εκπαιδευτικών.</p> <p>Πιο συγκεκριμένα η ενίσχυση του ενταξιακού χαρακτήρα της ειδικής αγωγής, η οποία συνεπάγεται την αποδυνάμωση του δίπολου «ειδική-γενική αγωγή» και την ανάδυση μιας ενιαίας εκπαίδευσης η οποία προϋποθέτει την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία σε θέματα αναπηρίας και ένταξης και την ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας στο σχολείο, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία με την υλοποίηση κατάλληλων ενημερωτικών, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.</p>
<p>Προτεραιότητα/ Χρονοδιάγραμμα</p>	<p>Η ενταξιακή εκπαίδευση αποτελεί ένα σύνθετο, πολύπλοκο και πολυεπίπεδο ζήτημα, μια συνεχή διαδικασία που απαιτεί άμεσα ταυτόχρονες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα (κοινωνικό, πολιτικό, εκπαιδευτικό, οικονομικό) και δεν είναι εύκολος ο προσδιορισμός προτεραιοτήτων και η ιεράρχηση των προϋποθέσεων καθώς αυτές είναι αλληλένδετες και αλληλοεπηρεάζονται. Απαιτούνται βαθιές και ριζικές τομές σε επίπεδο κουλτούρας, αντιλήψεων, προκαταλήψεων και στερεοτύπων για την αναπηρία, καθώς και αλλαγές σε συνήθειες ετών που δυσχεραίνουν την εγκαθίδρυση ενταξιακών εκπαιδευτικών πρακτικών. Θα πρέπει να υπάρξει μια σταθερή πορεία σχεδιασμού και συντονισμένων δράσεων με απώτερο σκοπό την αποδυνάμωση του δίπολου «γενική – ειδική» αγωγή και τη δημιουργία του «Ενός σχολείου» για όλους του μαθητές συμπεριλαμβανομένων και των αναπήρων παρέχοντας στο πλαίσιο του γενικού σχολείου όλα τα απαραίτητα και κατάλληλα μέσα και υλικά, διαδικασίες και υπηρεσίες στη βάση του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση. Αν θα πρέπει να οριστεί άμεσα μία προτεραιότητα αυτή είναι η ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία και διαμόρφωση ενταξιακού ήθους και κουλτούρας στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία καθώς και η επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών σε θέματα αναπηρίας, ένταξης, συνεργατικών εκπαιδευτικών πρακτικών. Αυτό μπορεί να εφαρμοστεί και από την επόμενη σχολική χρονιά σχεδιάζοντας άμεσα ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα. Το ίδιο σημαντική κρίνεται και η θεσμοθέτηση της πρώιμης παρέμβασης, καθώς όλες οι αλλαγές συντελούνται πιο</p>

γρήγορα και αποτελεσματικά όταν οι παρεμβάσεις λαμβάνουν χώρα από την πρώιμη παιδική ηλικία. Ο σχεδιασμός ενός πλαισίου δράσης (νομοσχέδιο) για την προώθηση της ενταξιακής εκπαίδευσης θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα και μπορεί να ολοκληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα δρομολογώντας τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

Προτεραιότητες:

1.1. **Επιμόρφωση** όλων των εκπαιδευτικών καθώς και των στελεχών εκπαίδευσης σε ζητήματα αναπηρίας, ενταξιακής εκπαίδευσης και συνεργατικών πρακτικών στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής προσέγγισης, καθώς και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία σε θέματα αποδοχής της διαφορετικότητας με την υλοποίηση κατάλληλων ενημερωτικών, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων./ [B-MΣ]

1.2. Θεσμοθέτηση και υλοποίηση προγραμμάτων **πρώιμης/έγκαιρης παρέμβασης**, πριν το νηπιαγωγείο, η οποία απαιτεί συνδεσιμότητα υπηρεσιών κοντά στον πολίτη και την οικογένεια. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΙΑ 1-2 ΕΤΗ./ [B-MΣ-MΚ]

1.3. **Σχεδιασμός νέων κοινών Προγραμμάτων Σπουδών** με δυνατότητα διαφοροποίησης, τα οποία θα βασίζονται τόσο στην εξατομικευμένη, μαθητοκεντρική εκπαίδευση, όσο και στον καθολικό σχεδιασμό για τη μάθηση./ [B-MΣ-MΚ]

1.4. Στελέχωση των Τ.Ε. αλλά και όλων των δομών ΕΑΕ με μόνιμους εκπαιδευτικούς και Βελτίωση της **λειτουργίας των τμημάτων ένταξης (Τ.Ε.)** εντός της γενικής τάξης (και όχι σε ακατάλληλους ή και βοηθητικούς ξεχωριστούς χώρους, όπως συμβαίνει σε πολλά σχολεία) με την παρουσία 2 εκπαιδευτικών(1 γενικής και 1 ειδικής αγωγής) και την αύξηση των Τ.Ε. στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση./ [B-MΣ-MΚ]

1.5. Διασφάλιση της **προσβασιμότητας** σε επίπεδο χώρου (σχεδιασμός και διαμόρφωση ελκυστικών, λειτουργικών και εργονομικών χώρων), Π.Σ., μέσων και υλικών, παροχής υποστηρικτικών τεχνολογιών και εναλλακτικών συστημάτων επικοινωνίας, δίγλωσση εκπαίδευση με τη χρήση της νοηματικής στη περίπτωση των κωφών και την αξιοποίηση της Braille για τυφλούς μαθητές κ.ά./ [B-MΣ-MΚ]

1.6. **Επιλογή Σχολικών Συμβούλων** με προσόντα και γνώσεις σε θέματα ΕΑΕ. Επιλογή εκπαιδευτικών Προσχολικής εκπαίδευσης και όχι Δημοτικής σε θέσεις Σχολικών Συμβούλων ΕΑΕ στο νηπιαγωγείο./ [B-MΣ]

1.7. Ανάπτυξη δομών υποστηριζόμενων ή μη για την **αυτόνομη διαβίωση** μετά τη σχολική ζωή και την **υλοποίηση προγραμμάτων Αυτόνομης ή Ημι-Αυτόνομης Διαβίωσης και διδασκαλία Δεξιοτήτων Ζωής** σε ατομικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο. ΕΝΑΡΞΗ ΜΕ ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΠΑ (έλλειψη τέτοιων δομών). / [B-MΣ-MΚ]

1.8. Θεσμοθέτηση **κανονισμού λειτουργίας των ΣΜΕΑΕ, Τ.Ε., ΕΔΕΑΥ, ΚΕΔΔΥ**, κ.ά., καθώς και των καθηκόντων των εκπαιδευτικών και των άλλων ειδικοτήτων που εργάζονται στις δομές ΕΑΕ, καθώς επίσης και των Σχολικών Συμβούλων με στόχο τον αναπροσδιορισμό των ρόλων των δύο (02) εκπαιδευτικών (ένας γενικής-ένας ειδικής) στην τάξη και την ανάπτυξη συνεργατικών πρακτικών./ [B-MΣ]

1.9. **Διεπιστημονική προσέγγιση** της ενταξιακής εκπαίδευσης σε συνεργατικό πλαίσιο (συνεργασία ειδικών επιστημόνων, ΚΕΔΔΥ, ΕΔΕΑΥ, κ.ά.)/ [B-MΣ]

1.10. **Αναβάθμιση των δομών ειδικής αγωγής** και εκπαίδευσης, όπως ΕΔΕΑΥ, ΚΕΔΔΥ

και επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων τους, ιδιαίτερα των ΚΕΔΔΥ, με έμφαση στην αξιολογική διαδικασία και στην υποστήριξη προς την κατεύθυνση της **απο-ιατρικοποίησής τους και παροχή υπηρεσιών υποστήριξης και συμβούλευσης των γονέων των μαθητών με αναπηρία.**/[ΜΣ-ΜΚ]

1.11. **Επαναπροσδιορισμός της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης** (εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης, ΕΕΕΕΚ, Επαγγελματικό Γυμνάσιο και Λύκειο) και των αντίστοιχων Προγραμμάτων Σπουδών και Ωρολογίων προγραμμάτων με στόχο την επαγγελματική ένταξη προστατευμένης ή μη μορφής./ [ΜΣ-ΜΚ]

1.12. Υλοποίηση **προγραμμάτων ομαλής μετάβασης** από τη μία βαθμίδα στην άλλη, καθώς και στην ενήλικη ζωή./ [ΜΣ-ΜΚ]

1.13. **Αναδιοργάνωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης** προκειμένου να έχουν καθολική πρόσβαση και υποστήριξη οι φοιτητές με αναπηρίες και ανασχεδιασμός των προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών με την εισαγωγή μαθημάτων που αφορούν στην αναπηρία και στην παιδαγωγική της ένταξης./ [ΜΣ-ΜΚ]

1.14. **Σταδιακή εξάλειψη του δίπολου «γενικής-ειδικής» αγωγής** και της παράλληλης λειτουργίας δύο (02) ξεχωριστών εκπαιδευτικών συστημάτων(γενική -ειδική εκπαίδευση) με στόχο τη δημιουργία του «Ενός σχολείου» για όλους τους μαθητές./ [Β-ΜΣ-ΜΚ]